

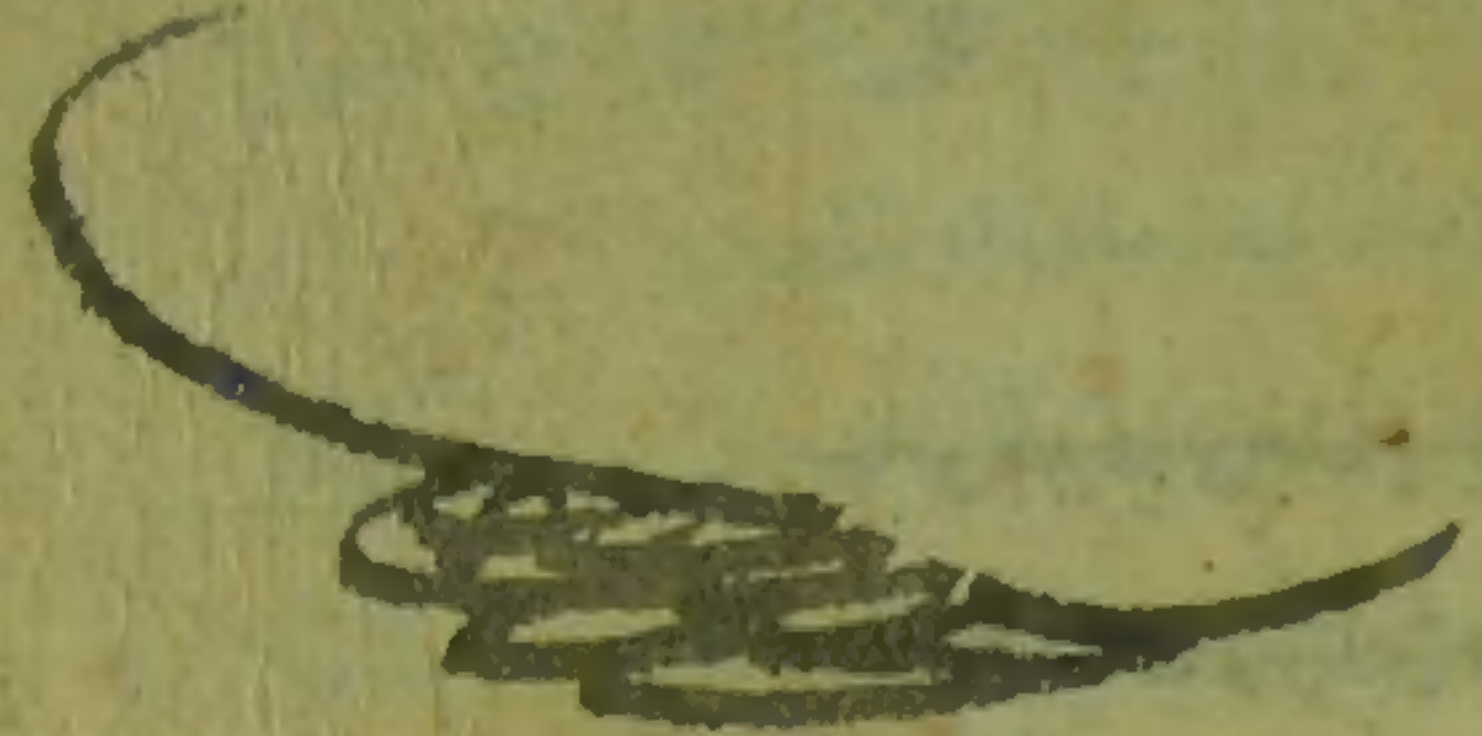
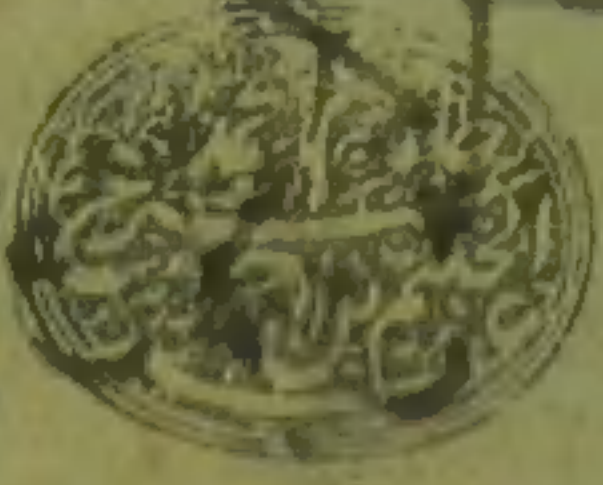

في يوم الجمعة من شهر ربيع الأول سنة ١٢٥٥
دقائق الحقائق كمال بابنا زاده رحم

٢

بابنا زاده

٤٧٢

١٥٥
٢٥-٩

A

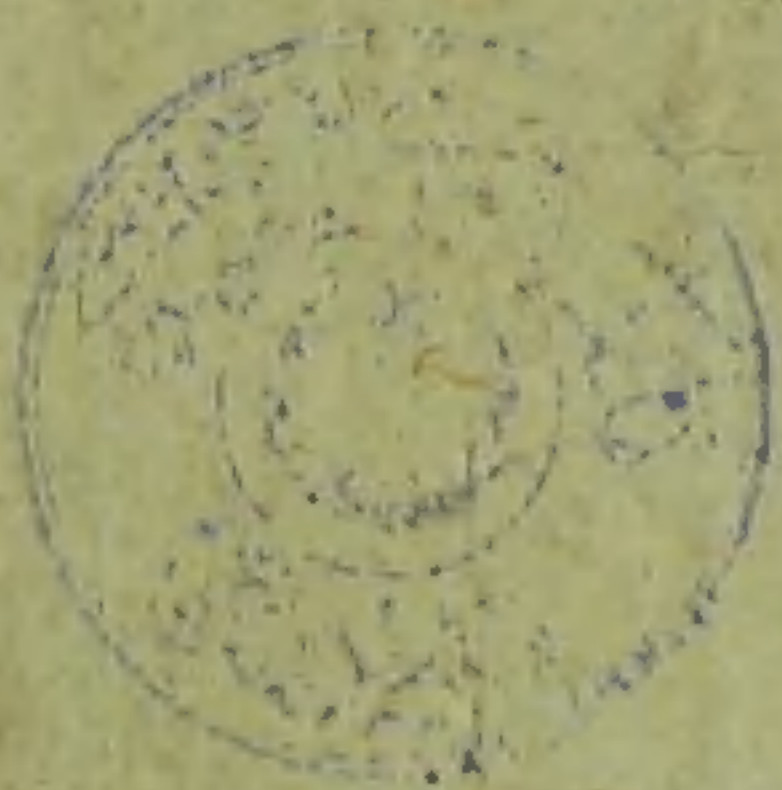
Süleymaniye U. Kütüphanesi	
Kişi	AMCA ZADE
Yer	MUSEYEV PASA
Yeni sayı	
Kitap No	372

د قافی الحقایق لایں حکما

سپاس بی قیاس خدای بی همایه که کلزار بدیع الآثار
بیانده اذهار زکین معانی اطهار ایلدی شاخار
وجود پر سودا نسی او زنده هزار دستان
خوس لسان زبانی شیرین گفتار ایلدی دریای
بی کران مبیندن استیفای معاینده ظروف حروفی
وافی قلدی آسیای کردن کبی منجر اولان اشیای
تسکین امرین حرف قافی کافی قلدی بر نقطه ده
صد هزار نکته لطیفه مندرج اولدی و بر مرده
بی حد و شمار دقیقه ایثقه مندرج اولدی و رود
درود بی حد و عد ناصب لوی کرامت احتوای مقام
محمود که دار السلام روضه سه صبح و شام واصل
اولسونکه تمثیل بران زبان بلاغت نشانه عالم
فضاحت جهانگیر و زمان بیانده صاحب قرآن

صلوات صلات بی کران اولد والی عالی شان حوالی
بلاغته متوالی علی تعاقب لایام و اللیالی متواصل
اولسونکه تیغ زبان بیان معجز نشانی قاطع فصاحت
دوران و بلغای زمان اولشدر شعر
محمد کم غرض اولدر جهانگیر وجودی جوهر و عالم غریب
بوموجودانندن مقصود یاری او در بالذات باقی بالعرض
چو یاری یاری بچونله زبان درین که رب عیدین
بری و جنان اهلک اختیار اندکری صبح و فصیح
لسانک بریدر بورساله زکین کلامه و شیرین
مقاله ترتیب قلم اشعارده اولان اذهار اسرار
اطهار ایلد اول لسان روشن بیانک کلشن بر صفاتیک
تماشا سته ابنای زمان بی ترغیب قلم مشایه
حقیقتلر نه متعلق دقیقه لری مشتمل اولد و غنحت
او توری ادنی دقایق الحقایق او ردم مجلس صفا
افزای آصف ارای حضرت ابراهیم پاشایه که صاحب
دیوان سلیمان زمان در تحفه انکه لایق کوردم
بیت پای ملی پیش سلیمان بردن عیب است

سخنی و گفتار و یکی هنرست از موری **سخنی و گفتار** سخن خرق
 سینک فتحه ی و حرف خانك ضمه سیله مستعمل در
 ننه که بویندن واقع اولیدر **بیت** فاعله فکرت
 و ضم سخن حد خداست برو ختم کن حرف سینک
 ضمه ی و حرف خانك فتحه سیله ده مستعمل در ننه که
 بوینده ظاهر در **بیت** بسا جایها گفته اند این سخن
 بکن نیکویی و بدریا کنی معنای سوز در که سان
 عربی که کلام در لفظی به و لغوی به کلام نجبه
 شامل اولدسه ننه که بوبیت اکاد لالت ایدر **بیت**
 ان الکلام لفي العواد و انما جعل اللسان علي العواد
دلیل سخن دخی و سوز دخی اوله در هر بر سنه
 اطلاق اولور کلام ملفوظه سخن دد کلری بویندن
 ظاهر در **بیت** سخن افریدهن می کند موزی را **ماده**
 سخنی تلخ خواهی ده نش شیرین کنی کلام نفسینک
 منبجی دل اولدوغنه که سان ترکیب اکا کوکل در لور
 بویئلوده اشارت وارد در **بیت** کو هو کنی فکان همان
 سوز در **ماده** بو کلری اشت قلان سوز در بحر قدید

کلام کان کنی فکان سوز در
 بو کلری اشت قلان سوز در

آدمی انده صدق اولشد هر کوکل سوز در **ماده** سوز در
 هنوز تلفظ اولندین سخن اطلاق اولدوغنی خواهی
 حافظک بویلندن ظاهر در **بیت** زبان ملک تو فط
 چه شکران گوید که گفته ی سخن می برند دست
 بدست گفته ی سخنک معنای که سوز کل سولنشی
 دیگر در دالت ایدر که هنوز سولنمشه دخی سوز اطلاق
 اولور می سولند و کذن صکره سوز در سخن گفته
 در لور دخی سولندین سخن ناکفته در لور ننه که **ماده**
 بویندن ظاهر در **بیت** بی گفته اند این مثل در جهان **ماده**
 سخن گفته سیم است و ناکفته زر بیت اول بودر
بیت بگفتار بسیار کم کن شتاب که خابوش بودن
 به از در در **ماده** گفته ناکفته سوزک صغیه در اما
 سخن گفته و سخن ناکفته مستکلم صغیه در ننه که شیخ
 سعدینک بویلندن ظاهر در **بیت** ما مرد سخن ناکفته شد
 عیب هنرشی نهفته باشد **ماده** گفته ناک گفته
 در نادن الف حذق اولنشد در تخفیف دق او توری
 الفک حذقی سان فارسیک شایع در ننه که **ماده**

متعدد مثلثی کلمه کون باذن الله تعالی گفتار
 معنای سوزی در مکرر انجود ز کبی عرب که نظم
 در نه که فرد و سینک بویلتیدن ظاهر در بیت
 بعضی زبان نیز بکشته و بلفظ داد سخن داده و
 گفتار کاف بحینک ضمه سینه در کاف عربینک فتحه
 سینه اولی معنای سوتلن اولور گفتار رفتار
 و دیدار کی خفی اولان الفاظ مرکبه دندر مذکور
 لفظ ک بر جزوی آر در معنای کنوری در اسم ظاهر
 آوردن اصلی ارنده در ترجمه اولی در ترجمه که
 اخر کلمه در بعضی حرفه ک حذی در لسان فارسی
 شایع در مواضع کثیده امثله سنه اطلاع ماضی و
 کون گفتار معنای ترکیبی سور کنوری در نظم
 کلامه سوزی کنور مکه باعث اولدوغندن او تو کی
 گفتار دیدلر باعث فعله قاعل اسمی استعاره اولور
 هودلده واقع اولددر ترتیب ترکیب مقتضایه
 عبارت لاری که مضاف در گفت او زرنه که مضاف
 الیه در تقدیم ایلی مذکور لفظ معنای عام ترجمه

کبی دن معنای خاص علی به نقل اولی قاعده بر
 تغییر اولوب مضاف تا خبر اولدی بوقیبر فعلک
 جمله علامتدن در بر در لودی علی بنی واردر
 کلام ک تلبیه او سه کون در ان شاء الله علامت
 مزبور لسان فارسی اولان اسامی مرکبه ده
 شایع در مثله شاه شاد شیروان شاه اوردان
 شاه ایران شاه در لراصلدی شاه شام شاه
 شاه مردان شاه شروان شاه ایران در علم اوله
 لری ایله تقدیم تا خبر اولوب مقتضای معنای
 ترکیبی تغییر اولددر کلام غیر منظومه ده کی
 لسان ترکیب کلی در لومجازا گفت اطلاق اولور
 نه که فرد و سینک بویلتیدن ظاهر در بیت
 بلفظ سیغرت راجوی دل از پیره کیها بدین آب
 شوی بوبیت ده ده گفتار اول معنای در بیت
 عصمت مکن اندیشه ز گفتار رقیبان و از کان
 کم نکند زرق کدارا گفت کوی کاف عی ایله دله کلن
 سوز در هنوز سویلتدن سوزه سخن در لور گفت

گفت و کوی

دوزلرنه که سابقا اشارت اولمشد گفت
 اسم در گفتن دن ماخوز در گفتن مصدر در
 معنای تلفظ در گفت معنای مذکور اطلاق
 اولدوغي بوييتدن ظاهر در **بيت** مگر که ان
 گفت دانایان نه برجاست که دلرادل بود آینه
 راست لسان ترکیده که دمه معنا سند احتمال
 اولور مثلا دمه اشقه ديه جک بوده غم گفت
 و شنود دبرنه که بوييتدن واقع اولدور **بيت**
 بظاهر باجه گفت و شنودست و لي دلجاي ديگر
 در کرد است گفت فعل باضي معناسته در **بيت**
 صيغه مشترکه سويلدي ديجک برده غم گفت در
 نته که بوييتدن ظاهر در **بيت** چه خوشی گفت انکه شک
 از عيش بود که هست مقناطی مقصود کوي
 کاف عجميله کوييدن دن ماخوز در اسم در کوييدن مصداق
 در معنای اينکدر موجهي تقطیع صوت در اغذله تلفظ
 حروف کوکسه بولستون کوکسه بولستون ابولياجي
 که ايرلادغي وقتي تلفظ حروف اتمک لازم دکلام

کويند

کويند در لرو بلبلي انکه توصيف ايدر لرنه که بوييتدن
 واقع اولوپدر **بيت** اولارد بهشت ماه جلای
 بلبل کويند بر سابر قضبان فعل مذکور دن کويند
 اسم فاعلدر کويک معنی سند لسان ترکيد ساودیکلا
 تعبیر ايدر لرو سوز ساودیکک برده غم گفت و کوي
 ديزنه که بوييتدن ظاهر در **بيت** بعشق ان کوز گفت
 و کوي ترسد چوييخاري بود کويوي ترسد تقطيع
 صوت مشکله بولندوغي اعتبار له کلم ايدن کسنيه غن
 کوي در لرنه که بوييتدن واقع اولوپدر **بيت** غن کوي
 و بر بطن و خوشی سرود جواب روان دست ایشان
 برود کوي اسم فاعلدر کويند دن ترجم اولمشد کوي
 صيغه مشترکه در امر معناسته ده کلور سويله ديه جک
 برده بکودر لرنه که بوييتدن واقع اولوپدر **بيت**
 صبا بلطف بکوان غزال رغارا که سربکوه و بیابان تو
 داده مارا بکونک اصلي بکويکده اخوند يا حذف او
 الف کي يانک ده حوزي خصوصاً آخر کله دن لسان فاد
 شایع در مثلاً روح افزا و من سادر لرو اصلي روح افزاي

و بمن ساي در بر خور ترش رود در لرد خوي و نرث
دوي در گفتن دن نه فاعل مشتق اولور نه امريكيد
كوييدن دن مشتق اولور اول اعتبار له كه سابقا بيان
للا لندى جست و جوي و شست و شوي گفت و كوي
كي جستن دن و شستن دن دني نه فاعل كلور نه امر
ايكسي ده جوييدن دن و شوييدن دن كلور بوده بر
نوع توسع در كه لان فارسي به مخصوص در لان
عربيه بو قدر جستن ايله جوييدن كه معنالي بر بر نه
قريب در بر نك معنای استمك بر نيك معنای ابر نكله
او سبیدن اندن اخرا و ناجي بوندن اخرايدرو
شستن ايله شوييدنك معنالي بر بر نه قريبد بر نيك
معنای بومافدر بر نيك معنای ارتقادر اول سبیدن فر
فر كور توسعي بوند ايدر اول وقتي كه لفظ كوي مشتق
اولا معنالي اولدر كه بيان اولندي شول وقتي كه
اسم جامد اولا معنای طوب در نه كه بوبيت ده ظا
هور **ببيت** فحش ميدان ارادت بيار با نرند مرد
مخني كوي كوي اسم جامد شول لفظ در لوكه مناسب

معنويه سبيله لفظ اخردن ماخوز اوليه ذكر اولان
معنيلوكاف عجميه اولان كويك در نه كه سابقا تبنيه
اولند در كاف عربيه اولان كويك معنای سفاقي
در نه كه بوبيتك ظاهر در **ببيت** نبايد چون سپر بودن
درين كوي كه بيش از زخم بر چين كود دني روي **كفت** **كفتار**
كفتار بوعيار تلوك بري مقام سوالك بري مقام جواب
استعمال اولور معنيلوي سابقا بيان اولان معنادر
بر ستمك الفك زياده بي جوابي سوالدن فوق ايچون
در اما غالب بودر كه سواله كرمز جوابه كور نه كه
حافظك بوبيتند واقع اولند در **ببيت** كفنم كه خطا
كودي و تدبير نه اين بود **كفتا** چه توان كود چوتن
چنين بود **بوبيت** دني اوليله در **ببيت** كفنم غم قودارم
كفتا غمت سرايد **كفنم** كه ماه من شو كفتا كو براي
اكو قولاي كلور سه ديه جك بوده عجم اكو براي اكو
قولاي كلور سه ديچك بوده عجم اكو براي در حضرت
شيخ سعد نيك بوبيتلونده الف جوابه كوشدر
ببيت بدو كفنم كه مسكي يا عبيوي كه اربوي دگا

نومشتم • بگفتا من کل ناجیز بودم • و لیکن مدتی با کل
 نشستم • گاه اولور الف سواله داخل اولور نته که
 خسروک بوبیتند ظاهره **بیت** بگفتا بر تواند از دکی نور
 بگفت اری ولیکن چون مه از دو **کویا** مرکبدر بویا
 کبی بر جزی کوی در نته که سابقایان اولدی و بر جزی
 الف مبالغه در بویا کند بر جزی بوی در حق مسمونه
 و بر جزی الف مبالغه در کویای اولک معنای **بیت**
 در نته که بنیالک کورکت در عنوانک معنای اشکنده
 بوصیغه لسان فارسیده مبالغه صیغه سیده **بیت**
 و جویاده و پویاده و بونلرک استالند مبالغه ی
 واردی آخر کله ده الف اول صیغه نکه علامتی در
 زیاده و شکیباده و رواده اولان اند اول الفه
 مغزولرند معنای مبالغه مقبر درگاه اولور الفه
 صکر نونده زیاده ایدر لر روان ده کی و خندانده
 و ریزان دکی حیضان دکی اخان دکی کبی بونلرک ده
 معنای نده مبالغه واردی و کویای ثانیک مدلولی
 شول معنی در که لسان ترکیده اوندن دیبیلک عابریله

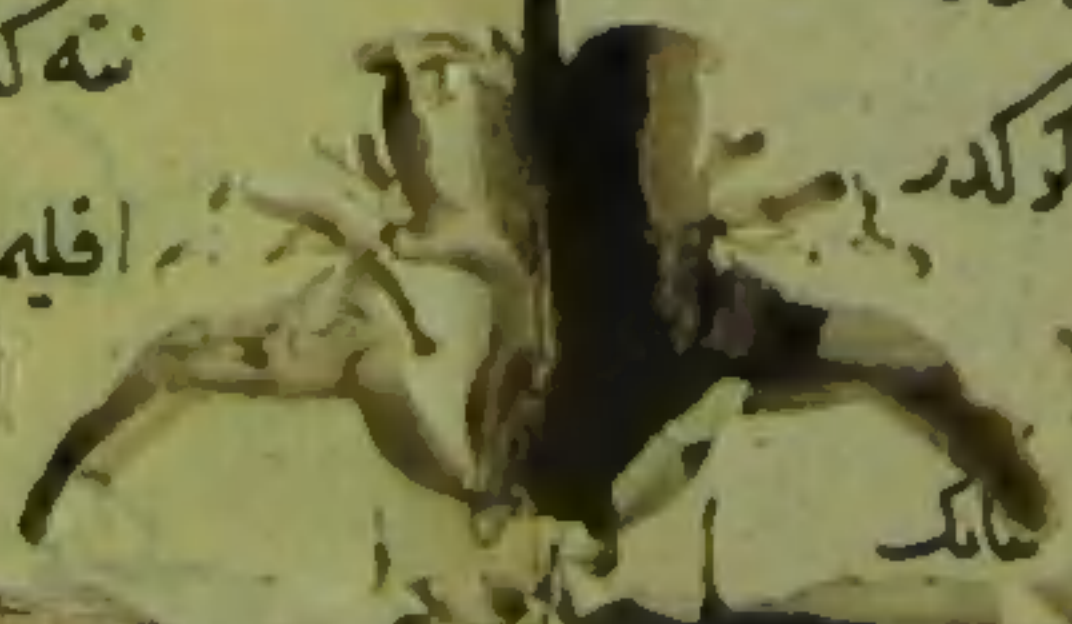
کویا و کویا

تغیر ایدر لو کویانک کی معنای بوبیتند ظاهره در
بیت غنچه کل چلو کویا دها نکه سنک • بلبل کویا که
 وار کویا ز بانکه سنک • معنای تابچون اولان کویاده
 گاه اولور بر یاز یاده ایدر لو کویا در لونه که خسروک
 بوبیتند ظاهره **بیت** ربساتن پیش شه اندر کل امیخت
 حریفشی کویا مهره قرون تحت • گاه اولور کویانک
 الفی یابه تبدیل ایدر لو کویا بر نده کوییه در لونه که
 خسروک بوبیتند ظاهره **بیت** خوارین ترکشی
 در فتنه جویی • میان خواب و بیداریست کویی
 بو تبدیل لسان فارسیده شایع در مثله بساده در لو
 بسی ده در لونه که بوبیتلره واقع اولو بدر **بیت**
 ای بیاسب نیز رو که بماند • بی خرنک که جان نملر
بیت براچه میگزرد دل منه که دجله بی پس ^{خلیفه}
 خواهد گذشت از بغداد **پیام** **پیام** بای عجبیله شول
 خبر در که بر که دن اخره نقل اولور نته که بوبیتند
 ظاهره **بیت** ای باد اگر بکشتی احباب بکذری ز نهار
 عرضه ده بر جانان **پیام** **پیام** ز نهار براده تاکیدیچون

پیام و پیام

کلندر اصل معنای صفت در نته که بوبینده ظاهر
بیت زنه از قویق بد زنه و قنار بنا عذای النار
 اما وصیت و سفارش محلیه تاکید ایچون استعمال
 اولور پیامبر اکی کشنک اور ته سنده واسطه اولور
 خبر التي کسبه در لوانلیا علیهم السلامه پیامبر در
 امتارینه خبر ابلند کلور اعتبار له حق تعالی حضرتند
 یا بالذات یا جبریل واسطه سبله نته که بوبینده ظاهر
بیت یا میر ز جبریل بشنودید بیار بدیجاده بشنودید
 یا میر الفاظ مرکبه دندر بر جوی پیام در که معنای
 بیان اولندی بر جوی بود البنی معنای اسم فاعل در
 بردندن اصلی برنده در توفیم اولمندر بردن دن
 یا مفهوم ایدی قیاس معنطاسجه یا مفهوم اولمندر
 فقهیه تبدیلیک وجه دفع اشتباه در بردن دن
 مشتق اولان بود که کیسی مناسنه در بابک فقه
 سبله در بردندن مشتق اولان بوده ده یا مفهوم اوله
 اولوند اشتباه اولور دی بر لغت مشترکه در
 برجه معنای وارد در برنده بیان اولنه کوکدر

بیابک اصلی پیغامدر غنی حذف ایدوب خبر مجایه
 پیامبر در لورگاه اولور الفی ده حذف ایدر لور پیچ
 در لور پیغامبر ده پیچیده بر معنایه در نته که بوبینده
 ظاهر در **بیت** بدانت کان روح پیغامبر است که
 به پیچید بدن اندرست . یاخ باء عجی ابله جواب
 در عجم جواب است دیه جک برده یاخ بشنودر لور
 نته که بوبینده ظاهر در **بیت** پیامت شنیدم تو یاخ شنو
 بکایک بکو و زوری برو جواب و بر دیه جک برده
 یاخ ده در لور نته کم بوبیندن اکلون **بیت** سخن پرست
 کر تو یاخ دهی شوم شاد اگر رای قرح نهی سخن دن
 بوبیندن مراد کو تو یاخ دهی قسویه سبله خبر در
 خصوص خبرک سخن لفظ دن اراده ی بطریق المجاز
 اولور **پاری و دری** پارسینک معنای پارسه مشوب
 در اخونده غنی بابایه نسبت در روی ده کی کی پاری
 بردیادک ایدر که شیوازد بد کلور شهر اندک دار
 نته که شیخ سعدی شیوازدینک بوبیندن اکلون **بیت**
 افلیم پاری راغم از اسب دهنر نیست . تا بر سرش

پاری و دری و پهلوی

بود چو تو ای سایه خدا مذکور شجرت ملک سلیمان
که کلماته واقع اولو پدر و ارب ملک سلیمان بود
پادشاه شیرازی مدح اندوکی بوده مرادی اقلیم بار
نه که حاقانینک بویتلوندن که خوارزمشاه خراسان
و عراقی و پارسی الدغی و قنن دیمشده ظاهر اولو
شکو که خوارزمشاه بخت صفاهاد کوفت ملک
عراقین را چو صفاهان کوفت ما بجه توغ اولو
کردون کشود مورچه تیغ او ملک سلیمان کوفت
فارسی پارسیک معربیدر بای عجیبک فایه تبدیلی
علامت تعربیدر تعربک معنای عجیب عربی به دوتکه
صفاهان نقل اندین اول اقلیمه نسبت اولان دله
عجم زبان پارسی در عرب لسان فارسی دیر اول دیک
فصیحانه دربی درلورینه کم خیر البشر ن صلی الله علیه
منقول اولان خبر منقولدن اکلتور حافظ الدین سیفی
کافی اولو کاتبده ابوسعید برد عیدن نقل اندوکی
اوزرینه اول حدیثک عبارتی بودر لسان اهل الجنة
العربیة والفارسیة الذریة فارسیک دربی تازی

عربینک فصیح در مقابله سنده ذکر اولورننه که
شرف الدین یزدینک بوبیتده که یوسه مواسنده
دمشدر **معا** د لعل بار خواهم ضد شرقی بتازی و
دری و قدی تصحیف تازی عربینک برویدر اته
اسب تازی درلورننه که بوبیتده واقع اولو پدر
اسب تازی اگر ضعیف بود همنه اوطوله و خربله
در اقلیم پارسیده بریاضیه مخصوصه نک ادب
لسان دری اکا نسبت اولورده کی نگابند اصل
برخیزدخی وارد رشول رساله ده که درینک مرتبه
بیانده لسان عربینک عیبری السه اوزرینه تفصیح
تفصیلدن ترتیب شد در منفصل ذکر اولو پدر
پهلویینک معنای پهلوه مشوبدر بونکده افریده
یا بای نسبت در پهلوشهر درننه که بویتلوردن
ظاهر **دیر** هی بود تا یک زمان شهریار پهلو
برون شد در بهر شکار بدان کوهر خوش کجست
که یک موی او بهشت از بهلوست کوهر اصل
کوهر ساردر الفی حرف اولنوب سرفالمشدر یا یک

الی حرف اولیوب فی فالدو غی کبی نه که بور با عیده
 ظاهر در شدم با مور خطی کوم و کفتم جراتی بر و
 خوری نهادی سلیمان نیست مورا بوسفت او
گلستان و دبستان چرا بر خاتم او سری نهادی **گلستان** **دبستان** گلستان اسم
 مرکب در ستان ایله کلدن لسان فارسیه ستان زمانه
 مکان آورده شده مشترک اولان ظرفیت ایچ در
 زمان مراد اولان پرده استعمال اولور مثلا زیاده
 تابستان در لغت معنای ترکیبی حرارت زمانی در
 تابک لسان فارسیه بر معنای وارد در لغت
 مشترک در اول معنیلور بری اسکدر بوراده اول
 معنی مراد در وقشه زمستان در لغت معنای ترکیبی
 برودت زمانیکه لسان فارسیه صوفله دم
 در لغت ایامنده صوق هنگامه کیروب اولور
 راجع زیر زمینه ملک در لغت پراغه طبیعی
 بارد اولدوغندن او توری زمین دیشلور در اصلی
 زهی در معنای ترکیبی زمه منسوبه لسان فارسیه
 اخو کلیه ملکی اولان حرف بایک معنیلور حوقدر

جمله سندن بری شبنم ترکله نسبت اسلر ترکی
 در لغت عجمه نسبت اسله لر غمی در لغت اول شبنم تاکید
 قصد اسله لر حرف یادن صکر نون زیاده اولور
 مثلا رنگین و بالین در لغت بصدوغه بالین دنگلور
 نسبت اول توری در بال او موز باغی در نه کم بالله
 یالک فرقی بیان اولدوغی پرده بیان اولسه
 کورک زمین اصلی او زربنده ده استعمال اولور نه
 بو بیلنوده واقع اولدور **سیر** رایوان تابایوان که
 آدی رفت طه بر اسمان فی بر زمین رفت **بیت**
 خرامنده بر سبزه ان زهی حیالی نیایی بحر حقی
 زمین کبی اسمان ده مرکب در مان ایله اسی دن مان
 مانسان دن بکزه یی در آیی دگرمند صود کرمند **اسباب** در لغت
 در لغت اسمانک معنای ترکیبی دگرمند بکزد **سیر**
 دگرمین کبی در صواو زره کوردون **دونه** دونه
 ایچنده کن ایدراون قانردون در دکی دگرمند خراک
 در لغت که بوبیدد واقع اولدور **سیر** پیشی شهر
عقل کبی اینی حواس چون خزان چشم بنده در آیی

ستان مکان مراد اولان یوده ده استعمال اولور
مثلاً شهر برنه شهرستان بزاز لوی برنه بزازستان
طشلوبره سنگستان طاغلوبره لوهستان قوحو
لویه بوستان درلو بوستانک اصلی بویستان
درلو بیک اخوند یا حذق اولمشد کاه اولور
واوی حذق ایدر لوبستان درلورنه که بویستلو
واقع اولوبد **بیت** بستان ایچند کورمش
اشک باشی رقیب **ا** او خردیش که باکه ده
برخوشی **مکان** **ا** بوستان ایچون کرک ددلو
اشک بشی **ا** کم دیدی که اشک باشنه بوستان
کرک **ا** بهارستان تابستان قبیلند دکلدر خلتان
قبیلنددر اوندانی ستان طرفی مکاندر طرفی
زمان دکلدر معنای ترکیبی بهارستانک بهار بزر
سان فارسیده بهار ییپراغه ده درلو چکه ده
اکستدن اعم معنائک ای درنه کم برکله بهارک
فرقی تفصیل اولندونی یوده بیان اولسه کور
قاعده **ا** مذکور مقتضای سنجه کلسانک معنای

ترکیبی بی کل بری دیکلدر دستانده ترکیب ظاهر
در تلفظ ده دلك لامن شامک سیننه اولاشتر
مزلردستان درلردستان دیزلوراما کلساند
وصلده جایز در فصلده کلستان درلورنه که بو
بینده واقع اولوبد **بیت** امی ابادست دلای
دوستان حشهاد کلستان درکلستان
مستقدرستان اسم فاعلدر معنای ایچون **ا** لستان نک
معنای ترکیبی بی کوکل ایچون درستانک اصلی بنده
در ترخیم اولمشد لسان فارسیده بوصیغه
ده ترخیم که اخرکله دن بمعنی مرفی قطعدن
عبارتدر شایع در مثلاً مان ودان درلور صلو
ماننده ودانده در **سخن دان** بواکی کله لفظ **سخن دان** و **جودان**
مرکیدر دانه مشترکدر اما معناسده
استراکلی یوقدر بخندان دکی دان مشتقدر
دانستن دن اسم فاعلدر معنای ترکیبی بی اسم مذ
کودک متویجی در جودان دکی دان مشتق دکلدر
اسم جامددر ظرف مکان معناسنه مخصوصدر

سابقه بیان اولان ستان ایله بونک اراسنده
ایکی جهندن فوق وارد بربری بونک شانک
عمومی وارد طرف زمان معناسنه ده استعمال
اولورننه که مقدما تفصیل اولندی رانک
طرف مکان معناسنه اختصاصی وارد طرف
زمان معناسنه استعمال اولنر ایکی سی بونکه
ستان طرف محوی دربعی بخوبی اصطلاحی اورن
ظرف در طرفی احاطه اتمک اوکه نوع اختصاصی
اولق بومعنا به لازم دکلدردان طرف لغوی در
مطرو فی احاطه اتمک اوکه نوع اختصاصی اولق
اهل لغت یا ننده کی طرفه معتبر در مثلاً
دان شول طرفه در لکه اچند قلم دور رجانه
دان شول طرفه در لکه اچند کی دور بونک
اول نظر و قلم اختصاصی وارد شول اعتبار
که اتمک ایچون دوزلی در خانه دان اول دایره
سند اولان صولیه در لکه دان عربیده
اکه حرم دینور عربی خاتونلردن حرم ایله کتبی

دکلدردان

اتکد لوی عجلر خاندان ایله کنایت ایدر لوقته که
بوینده واقع اولیدر **بیت** بایدان مارکشت **لوط**
خاندان نبوتی کمرشد هسلوط دن شیخ سعدی
مراد حضرت لوطک خاتونی در خاندان دن دینی
مراد اولدر اصل کلام هسلوط بایدان یار کشت
و کم شد در طریق و اطنا به سلوک دنی تغل **فتیانه**
ایدوب بومعنیدن ایکی اعتبار ایله تعبیر دن
غرض یار امر لکه مصاحبت ایدوب بدکار لوله
یار اولموزک طبیعت انسانییه قوت تاثیرت
بیان ایدر شیخ دیک استر که فر کوره خلوق حضرت
لوط علیه الله ملک هیری ایکن و حرم نبوت
اولشی ایکن یعنی مبلع هدایت اولان نبوت
اضافه شول شرق بولشی ایکن خاندان عظیم الشان
ایکن ضلالت اهلته قوشما غله ضال اولدی
اونک اول حالی مصاحبت کمال تاثیرت
دال اولدی **شعر** چون اوی قتلوا یله اولدی دساز
کوز او فوی اولدی لاند عمره غازه یلینه کلک اولدی

تبع جو هو داره کورک نه فایده ایلو کشتی چین
 جوار مرغ زار و مرغ زار و ارد در ره کو شده
 بیک مرغ زار کوی باره بکرمز بر مرغ زار
 بواکی لفظ مرکب نه مشتق کلور در کاه زارده
 اما معنا سنده اشتراک لوی یوقدر مرغ زار دن
 جزا اولان زار اسم جامد در بعضی لفظ اخر دن
 اشتقاقی یوقدر لسان فارسیده شول معنادن
 عبارتدر که انتق ترکی دله کاه اخر کلیه لک
 الحاق انکله تغییر ایدر بر مثله ترک انکله
 در عجم کشت زار در سبزه زارک بنفشه زارک
 لاله زارک سمن زارک کلوارک معنای
 سبزه لک بنفشه لک لاله لک سمن لک کلک
 در کلوار لک کلستانک فرقی بورادن طاهر
 اولدی معنای مزکور دن کاه اولور اخر کلیه
 لق الحاق ایدر بر انکله تغییر ایدر بر مثله ترک
 طوزلق دیر عجم غلک زار دیر و شوره زار جوراق
 در و پنبه زار بموقلق در سبشت زار بونجه لک

مرغ زار و مرغ دار

کلوار

کلزار بالحق در لسان فارسیده کاف عجمیله
 کل بالحق در نته که بو بیدن طاهر بیت
 صبحدم غمزم چمن کنی که هوا مقدر است و زخم نیم
 شبی راه نه اب و نکست و ترکی دلنده کاف
 عربیله کل دد کلری عجم در بر نوع بالحقدر بالحق
 اولد و غنق نه ان که خصوصیه وضع اخراله
 موضوع اوله نه که شیخک بو قطع سنده طاهر
 قطع کل خوش بوی در حمام روزی رسد از دست
 محبوبی بدستم بدو گفتم که مسکی یا عبیری
 که از بوی دلاویزی تو ستم بگفتا من کل باغچه
 بودم و لیکن نه تی باکل نشستم بحاله منتی در من
 اثر کرد و کوئی من همان خاتم که هستم کل اولدن
 مراد کل در و کل ثانیدن مراد بالحق در ظرف
 مخصوصه کلوار دکلری اچنده کل طور د و غنق
 او تور در قاعده مذکور مقتضا سنجی مرغار
 شول یره در لک اوله داده خوشی چون اوله
 مرغ دارد کی ترکیب ترکیب توصیفیله مرکب

مقبول ادیان زار مشتق در زاریدن اسم فعل
در معنای زارلق اید بچی در مذکور مرکب
مرع موصوفه زارلق صیغه در جمله بر اسم ها
اولی دکلر اتمام مرع زار اسم خاص اولی
وضع افرایله وضع ترکیبی او زینه قائم
دکلر اول سبیدن بونده زار مرغه متصل
باز لوراند منفصل یا زور قاعده اما لوراند
تلخ بار و شکر بار اولی تلخ بار و شکر بار بویکی لفظ مرکب دخی
مشترک در کله بارده اما معنای اشتراک
لری بوقدر تلخ بارده کی باریشی معنای
نته که فرد و سینک کلامنده ظاهر در بیت
درختی که تلخت ویرا شست کوشی در نشانی
بیاغ بهشت و راز جوی خلش بهنگام
اب به پنج اکبیر ریزی و شیر نای هر انجم
کوه نکار آورد همان میوه تلخ بار آورد
میوه ابله بارک فرقی دار در میوه ادم بیک
یشی در خصوص ابله بار مطلق انجده بیتی بند

تلخ بار و شکر بار

کوکسه او فی آدم بمسوق بلود کی کوکسه شاه بلود
کی تو کیده اکه کسانه دیر لور اول برینه بلید
در لور بارک برله ده فرقی وارد در نته وجه
تفصیل او زره بیان اولنه کولک در شکر
بار کی بار مشتق در بار ایندن دن اسم فا
علا در باراننده دن ترقیم اولی در معنای بوند
برچی در بالغت مشترک در دخی معنی لوی وارد
برند، بیان اولی در **دار و کبر** چوق زمان کوزندی **دار و کبر**
طوری چرخ پیر کور مدی بر و بخندین دار
و کبر کبر و دار دخی در لور مذکور لفظ لولک ایکی
ده مشتق در کبر آمد در کوفتی دن مشتق در
معنای طوق در داده امر در داشتن دن
مشتق در معنای صغله در طاورده محفظ
اولان نسبه یاد داشت در لور امری کبر
محل اولی چون جنکه کبر و دار دیر لور دار و کبر ده
دیر لور نته که بو بیتده واقع اولی در **بیت**
تا جهان رسم کبر و دار نهاد دار و کبر چنان

ندارد بآر دکیلوب دوران اغاچه ده داد

دبر لکه یو بیت لودن ظاهر در **بیت**

کشیده زهر سوسر نهایی دار زباز بر زمین پیوار

بیت مگو دار کان بود چارم سپهر نه از مه رن

باز کان بود مهر دار بوراده جانیا ز اینده اطلاق

اولمخی دکلدر بحر الغرایب صاحب جلیلی او یله صائق

غلط اعتدله شود نوشته که ترکیده اغچ دلی در لو جم

دار سنب در معنای ترکیبی ی اغچ دلی در سنبیدن

اسم فاعله در دارک در ختله فرقی وارد رننه که بیان

اولننه کو کدر **جهان دار و جهانیا** جهاندار که

معنای جهان صفا یی در اصل جهانی رعایت و حمایت

اندک لری اعتبار ایلله یاد شاهلره جهان دارد لری

بیت نه باری اولور سه جهان دار نیک اولور

ارقه سده جهان دار نیک جهان دارد کی دار

داشتن دن اسم فاعله در دار اول غریبه معنای

اودر و جهان بان دکی بان اسم جامده معنای

کوز بی در بانی کوروب کوز تد و کندن او توری

باغبان در لرو کی کوروب کوز تد و کندن او توری

کی جبه کشتی بان در لرو و صحرالوده اولان مواظی

کوروب کوز تد و کندن او توری دشتی بان در لرو

وضو تماچه صغرسور سنی کوز تد و کندن او توری

کله بان در لرو و یکنه باد بان دکلوی استعاره

طریقله در کوزه در شخصه تشبیه اولمشر

کوز چیه دیده بان دیکده نوع توسع وارد در

اول کسه کوز بی دکلدر کوز خدمتک الی در اول

کوزده ده نگاه بان دخی اولله در برننه کوز نمکدن

مراد انک امرند قیام و اتمامنده اهتمام و بکله

امرنده شهر بکلینه پاسبان در لرو پاسک معنای

حمایت و رعایت در ننه که بوبیدن ظاهر در

بیت برست پاس خاطر پیچاده کان و شکر

برما و بر خدای جهان افرین جزا قاعده ی مز کور

مقتضا سنج جهان نایک معنای جهان بکیچی

کوروب کوز نمکدن بوراده غرض حفظ و حمایت در

بیت کویدر مر رفت جهان بان من وارث اکلیل

سليمان من **شان** و **ایشان** شان لسان فار
 سیده جمع غایب ضمیری در نته که بوبینده ظاهر
بیت دران کوش ناچنک باز افکني و کوچند
 دانی که شان بشکني بوجعک مفردی یا لکن
 حرف شین در که آخر کلیه لاحق اولور نته که
 بوبیتک واقع اولوپدر **بیت** کنار صور راهر
 سروناری ز نخل قامتی داده طرازی فعله
 لاحق اولدو غیلین حرفه ده لاحق اولور مثل و کش
 در لور نته بوبینده واقع اولوپدر **بیت** یکی
 چهره داری چونابنده مهر خوشا مهر کشی سر
 باشد سپهر کشک بر جوی که شینله انصالی
 اولیجی اخونده کی های ملفوظه که حرف اصل
 دکدر ساقط اولور و ایشان دخی ضمیر غایب در نته که
 بوبینده ظاهر در **بیت** ایشان دارند دل
 من ایشان دارند ایشان سزلف بر ایشان دارند
 بونک مفردی او در بونکله شانک فوقی
 او در که بوضیر منفصلک جمعی در اول ضمیر متصل

جمع در لسان فار سیده مخاطبکده مستکلمده ضمیر
 متصلترینک جمع الفله و نونله اولدی مخاطب
 ایچون اولان ضمیر متصل مفرد حرف تادر که کلیه
 لاحق اولور نته که بوبینده واقع اولوپدر **بیت**
 ترک دنیا کی برای آخرت ازیدن ترکش لباسی
 فاقرت آخرتک اخونده کی ثانی ثانیث در
 فاقرت اخونده کی ثانی خطایدر مذکور نای
 خطاب به الف و نون ادخال ادیجک ضمیر جمع اولور
 نته که بوبینده واقع اولوپدر **بیت** از ازار
 من ثانی بود دل تایی مرادر پذیرند همچون ری
 حرف که تابه متصل اولور کت در لومستکم اولان
 ضمیر متصل مفرد حرف میم در که آخر کلیه لاحق
 اولور نته که بوبیتک واقع اولوپدر **بیت**
 ولیکن بیندیشم از هتم شاه دلاور بود و ریحی
 بی کناه مذکور میم مسئله الف و نون لاحق اولیجی
 ضمیر جمع اولور نته که بوبیتک واقع اولدی
بیت چو اکی تو که ماشهر بند تو دبریم در

هدایت توفیق مان تو بکشای **آن واق** ان لسان
 فارسیده اسم اشارت در بعید ایچون عربیده کی ذاک
 کی در قریب ایچون اولان اسم اشارت اینی در **بیت**
 هذارکاه اولور انک اولنه و او کتور لر و ان
 دیور لرنه که بوبیتده واقع اولور **بیت**
 ان نیز گذشت ازین درگاه وان کیست که
 نکند دازین راه بو و اولک اصلی بیان اولسه
 کو کدر انک و اینک اضر لینه کاف الحاف ایدر
 یعنی زیاده ایدر لر انک و اینک معنای او بخور
 و بونخور در اول کاف بحر که لسان ترکیده او که
 صاغر کاف در لسان فارسیده تصغیر ایچون
 گاه اولور انک دن الفی حذف ایدوب **نک**
 در لرنه که مولانا ی سر و مینک قدس سره
 بوبیتند واقع اولور **بیت** نک فواضه
 چند ایرشیم با خری کن آنها و بار اینجا بیا
 ان لسان فارسیده بومعنی به دخی استعمال
 اولور مثله کوک نی دیه جک برده ان کیست

در لرنه که مولانا و مینک قدس سره شوی
 سنده واقع اولور **بیت** گفت زاهد
 سبها چیست این گفت طایر ایچنین یاغدی
 اولسان فارسیده ضمیر منفصل غایب در لسان
 عربیده که هو کی عجم ان کسی در ان زید را بگوید
 او کسی او زید را بگوید میزانه او معنای نند معنای
 یدت و ارا یدو کی بورادن طاهر اولور وجه مذکور
 اوزرنه فرق ستری اولدر که انک مفهومی
 بخود اشارت در مشارالیه دلالت ایدر جمله جمع
 جابزد در اسم کو که اسم معین اولسون زید کی کو که
 اسم مبهم اولسون کسی کی او انک مدلولی شیء مبهم
 در لاجرم بر اسمله دخی شیء مبهم دلالت ایدر
 یا شیء معینه دلالت ایده جمع جابزد کدر او انک
 اصلی اوی در نه که بوبیتدن طاهر اولور **بیت**
 ارمن کنه اید و من انم و ز تو کرم آید و تو اونی
 و و زد کی و او عطف در اصلی و از در سابقا مذکور
 اولان و از دکی و او دخی عطف در اصلی و ات در

الفلك مدی بله کاه اولور اونک الغنی حذف
 ایدرلو واولک اوزرنده ضمه ثقیل اولغین فتحه
 تبدیل ایدرلرنه که بوبینده واقع در **بیت**
 من اوراچه کویم چه رنک اورم که نادست وی
 زیر سنک اورم کاه اولور اویک اولیزده
 و اخوی ده حذف ایدرلره کان و او سکنی قالور
 اول و اوی یالکوز استعمال اعلو و یجی ساکنله
 ابتدا منعز اولغین تحریک ایدرلرنه فتحه اخف
 مرکبات اولغین تنه که بوبینده واقع اولوپدر
بیت توکودی و رارستم داستان د کوئی
 مری بود در سیستان اما چنی که کلز اخوی اوله
 تحریک حاجت اولماز اول و اوی حالی اوزرنه
 ابقا ایدرلر سکونله استعمال ایدرلر مثلا کو درلر
 اصلی کا و در تنه که بوبینده واقع اولوپدر
بیت کورننی شوخ چشم و ناپاکه کوعیب
 جوابنی نماید اولکی کو قنی مناسنه در آجی
 کو در مراد اولان بوراده **نیک و نیکی** نیکک

شای

معنای ایدرلر مقابل بدر که معنای برادر ننه
 که بوبینده واقع اولمشدر **بیت** هوکه اولیک
 میکند یابد نیک بد میکند یابد بحر الغرایب
 صاحب نیک ایله بهی فرق اتمه مشر خطا اتمه
 بهک معنای بکدر بنی سندن یک بیلورن دینه
 برده عجم من اذتویه دایم دیرننه که بوبینده واقع
 اولوپدر **بیت** کنی که سارده توسعدست
 من طالع خودیه از تو دایم نیکی اولک در **مصلح**
 نیکیست که نیکیست د کوها هیچ است نیکی نیک
 اخونده اولان یا شول یا در که برکله به لاهق
 اولور اولکله نیک مدلولنده اولان وصف زاید
 افاده ایدر مثلا سردی درلر معنای صوقلق
 در و مردی درلر معنای ارلک در عورتلک
 مقابل مجازا بهادرلکسه ترکیده ارلک دوزخ
 مردی در تنه که بوبینده واقع اولوپدر **بیت**
 در قلب سیه تیغ زدن بیشه و ماست مرد
 و هنر همیشه اندیشه و ماست هوشیوکه

در جهان فکاري کسرد • مردان دانند که انهم
 از پيشه و ماست • نامردی در بر مختلق در
 زیبایی در لر معنای بزرگو لک در شمی فخری که
 معیار جمالیده که زیب نگوئی باشد ریشدر
 خطا اتمشدر نیکونک معنای کوچک در مقابل
 زشت در که معنای چرکین در اخونده کی و او
 هند و اخونده کی و او کی در سینه لانه که خلق
 اول کسبی و لمیاد لالت انگیزون در عرف یانک
 نسبت ایچون اولامد لوی مطلق نسبت در یونک
 مدلولی نسبت مخصوصه در حقیقیده بو معنای
 خاصه دلالت یا لکوز دکله بلك و او ایله یانک
 جمله سنک در نیکونک و هندونک اصلوری نیکوی
 هندوی در بر شینه یونلوی اضافت اتمل و اولسه
 اول یای اظهار ایدر لومتل روی نیکویش و موی
 هندویش در لونه که بویسته واقع اولمشدر **بیت**
 اکوان ترک شیرازی بدست ارد دل مارا •
 بحال هندویش بختم سرقندی بخارا را • نیکویدن

گاه اولور که ایکی یایی حذف ایدر لور نکودر لور
 ننه که بویسته واقع اولمشدر • اکوان ترک شیرازی
 بدست ارد دل مارا • بحال هندویش بختم سرقندی بخارا را
 نیکوی دن گاه اولور که ایکی یایی حذف ایدر لور نکودر لور
 ننه که بویسته واقع اولمشدر • هر که شاهان کند که او کو
 جیف باشد که جز نکوید • نیکونک و نکوند ساخر نه گاه
 اولور که یای نسبت الحاق ایدر لور نیکوی در لرا احسان
 معناسل فاده ایدر ننه که بویسته واقع اولوبه
بیت نکوی کردن اندر حق کرکان بدی باشد
 بجای کوسفندان • بدینک معنای پرامنلق در
 تمام مقابلی نیک در نکوی ده ده فی الجمله مقابله
 واد در ضرورت شعرا چون شاعرانی ایرار اتمشدر
رنکین و سنکین رنکینک یایی یایی نسبت
 در نوئی زاید در تاکید ایچون در زمین دکی و بالین
 دکی کبی ننه که سابقا بیان اولوبدر کین دخی
 اولترک کبی در معنای ترکیبی سی اکسلو در کینه
 بوندندر اسمیه نقل اولشی در و اخر نه برهانیا ده

اولوب کینه اولمشد بوقاعده دخی پرنده بیان
 اولمشد بوزکر اولان کین مرکبک معنای در
 بر کین دخی وار که بسط در معنای بوضو در نته
 که بوبیتده واقع اولوپدر حور کورمه دشمنو که
 اک کین یولک اوزرنا کهان اچر کین بوکین ده
 بابله نون خوف اصلی دندر اول کینک اصلی کم در
 اکسک معناسنه بابله نون ملحق در نسبت مؤکده ایچون
 سنکین دکی بابله نون کی در چقن که سنکین اغو
 معناسنه اولانسه که بوبیتده واقع اولوپدر
 بستک و سکونت در ارد نفس نکوشد بتجیل در
 خون کسی اما چقن که سنکین طاشدن دزنل معنانه
 اولانسه که بوبیتده واقع اولوپدر زنج
 کشته نرها چو عین طبقا بر سر سنکین مراحل بابله
 نونک جمله بی معنای افرایچون موضوع اولور و
 مجموع مرکبی اول شیه اطلاق ایدر لر مثلاً کشدن
 دزنلش سیمان در لر الوتدن دزنلش ذربین
 در لر دردن دزنلش اهتین در لر بوکدن

نکته

دزنلش پشین و دریدن دوزلنجه پوستین
 اندن دزنلش کوشن در لرنه که بوبیتده
 واقع اولوپدر بیت همیشه عادت مرد چمن است
 که دل سنکین و قالیب کوشن است **شینین**
ونوشین شیرین طلولو در لرنه معناسنه ای طلولو
 دیه جک یوده عجم تلخ و شیرین دیر شیر
 سد در یایای نسبت در نون تاکید ایچون در
 زیاده اولوپدر طلولو لوده انسالک اول طاندو چی
 لرنه سد اولدو غنذن او توری او که نسبت
 انمشدر در نوشین خوش طعم در مطلق داده عجم
 مزه دیر دار سزه بی مزه دیر جاشنی جیم عجمی لیه
 دار دکدر بلکه مطعم مدنی شی قلیل در داد
 کورمک ایچون بر لر با ایچر اول مصیحتک مباشرته
 چاشنی کیر در لر مزو قاتده چاشنی مبصرانده
 نمونه برنه در حلیم مزه ایله چاشنی فوق العاده
 بحر الغرایب ده مزه فخره و ضله و زای عربله
 دار چاشنی معناسنه دیشدر غلط انمشدر نو شک

داد معناسنه استغالی مولانای رومینک قدس
 سره بوبینده ظاهر در بیت کونیاست کندم
 محبوب نوش چه بود کندم نما و جو فروش
 نوشین ده یادون نسبت مومکه ایچون در
 شیرین دیک کیم کاه اولور لوز و فوش طعم
 فنه لره مجازا نوش در لوباله اطلاقی نوشک
 نته که بوبینده ظاهر در بیت ان چشم سخن
 کونکردان لب خاوش وان تلخی گفتار و شکر
 خنده چون نوش بو طریقه در نه ان که فصوله
 انور اسمی اولان فارسیده بالک اسم کاه
 انکیبی در نه کم بوبینده واقع اولوپدر بیت
 انکیبی بروغن الوده جوب شیرین جو صحن الوده
 نوشک مقایله نیش در اکلاهی اول اعتبار له
 مجاز در نه که بوبینده واقع اولوپدر بیت
 همیشه تافلک از نیم سعد دارد و نخی مدام
 نامکی نخل نیش دارد و نوش حلیم که بالی
 وسایر طبلو لوی نوشک معانیسندن صاعقه

غلط

غلط اتمدر نوش نوشیدن دن امر مثل انج دیک
 یوده نوشی در لونه که بوبینده واقع اولوپدر
 بیت تاکه ز ساقی شود بانک نوش
 بنه بودن کرد صیاحی ز کوش دیکر گفتانه گفتنیت
 سخن کوجه محرقی دکشی زبان دیرده مکه داردی
 بنوش نوش اسم فاعله کلور سوچی اچنه باده
 نوشی در لونه که بوبینده ظاهر در بیت در دور
 پادشاه خطاب خوش و جو موبوش حافظ قرابه کش
 شد و واعظ پیاله نوش نوش جام اغاجنه دخی
 دیر لولک انک اصیلی نوز در زای عجمیله بر زو
 کشت و در زو بر زبانک فتحه سیله و رای ممله
 نک سکونی ایله در کاه اولور بای واوه تبدیل
 ایدر لور و ز دیر لونه که بوبینده واقع اولوپدر
 بیت درختان بسیار بار کشت و ور ز
 کیم خود ندید از کوه موز انکیبی به بزرگ در لر
 نته که بوبینده واقع اولوپدر بیت کار خاله
 جز بجمع کی شود هرگز تمام کان یکی جلایکی

داند دگر برزي کوي کشت کاف عربنيك
 کسره سيله تارله درننه که بوبیتده واقع
 اولوپدر **بيت** هوان هواره کشت از نیروی
 بخت **چو** کشت بر کلوخ از مالش سخت **کشت**
 کاف عجینك فخره سيله کشتن دن فعل ماضی در
 بر حال دن بر حال اخره دوغله عجم کشتن دیر بر
 مکاندن بر مکانه اخره تحویلده استعمال اولور
 سیر معناسنه ده کشت بوندند بر چپك سیرنه
 کل کشت در لوتنه که بوبیتده واقع اولوپدر
بيت کینی اند از این صید کهن است درین
 وادی کند زین کونه کلکشت **کاف** عربنيك
 ضمیه سيله کشت فعل ماضی در کشتن دن اولور
 دیکدر کثا ورزاکینی درننه که بوبیتده واقع او
 لوپدر **بيت** کثا ورزواهنکرو پای باق چو
 بیکار مانند سرشان بکاف و درود پچینی در
 ننه که بوبیتده واقع اولوپدر **بيت** بیار است
 ایبی و کشت و درود از ان که که یوسف

بدو

بدو داده **کشت** و درود فعل ماضی معنسته
 استعمال اولور ننه که بوبیتده واقع اولوپدر
بيت هوان تیر یاران که آمد فرود **بدو** رک
 همی کشت و جان می درود کشتن الکلدر معنای
 کشت الکلدر در درودن بچکلدر معنای درود
 بچدی در و درود لغت مشهور که در اسلمك
 معناسنه ده کلور ننه که بوبیتده واقع او
 لوپدر **بيت** ولیکن ز داغ تو حشمتی درود
 دلش پر سلام و زبان پر درود **بدو** درود دهند
 اصلی باد درود در ننه که بچر دک اصلی یا هر در
 عجم اسلمدي ديه جاک برده بدرود کرد دیر ننه که
 بوبیتده واقع اولوپدر **بيت** بگفت اینی و ز آب
 مژه رو کرد بیوسیدش ار مهر و بدرود کرد
 بدو دباشی استی اول دیمك اولور **بيت**
 سیادش بدو گفت بدرود دباشی ذی تارد تو جا
 ودان تو باشی **بحر** الغریب صاحبی بر زله کشتی
 فرق اتیوب بر زاکینی در کشت معناسنه

دیمشدر غلط اتمشدر برزبانك ضمه سیله یو^{مه}
معناسته درننه که بوبینده واقع اولوپدر بیت
ببالا بود چون یکی سرو برز بکردن برار و ز پوکاد
کز انکشت و اخگر و آتش و آذر انکشت
کاف عینک کسره سیله قاره کو مرمر ته که
خویه سنابینک بوبینده ظاهر در بیت
بنی یحیم دید و دلب زشت چشتی از آتش و
رخي ز انکشت کاف مذکور ک ضمه سیله بر من
معناسته در اخگر قزل قور در ننه که بوبینده
ظاهر در بیت یک برو بخلق فردا فکرم
کیا هفتی هه زهر و بارش سوم مجازا احتمالی
دفع دن او توری در سویند و کندن صکره قوره
اصکر دیسه لر مجازا جایز در اما تفته دید
کدن صکره اول احتمال قلمز تفته تفتی دن اسم
انفعول در معنای قزمشدر آتش اود در که
غناصرا ربعه نک بر سیدر محسوس اولسون
مرکبات دن جزا و له آتش در لرا اما اذر دیمز لرا

اول قراران محسوس اود ک ایچی در اذر کون
اندندر بر چیک ایدر که اوت رنگنده در
کاف یایه قلب ایدوب اذر پون ده در لرتکی
دله اولیچکه خطی در لرمشدر دکلوی قوشه
اوت اجنده معیشت اندو کندن او توری سان
فارسیده اذر تقی در لرا صلی اذر توش در ننه که
توشک بیاننده ذکر اولور پاداش و پاداش و پاداش
پاداش اول مفرد در پاداش ثانی مرکبدر مفرد
معنای جزا در ننه که بوبینده ظاهر در بیت
بترس از خدا و ن جان و روان که هست او توانا
و مانا توان کواند ننه کیرد تو فرجام کاره بگیرد
پاداش رود شمار پاداش مرکبدر اصلی پاداش
در یا حذف اولمشدر ناداله تبدیل اولمشدر معنا
ایفدائی در ننه که بوبینده ظاهر در بیت
طغله دشمنی بلربل کبی سرکردان و زار نیچیمچون
کلدی پیری با که پاداش اولدی سان فارسیده
ناشک معنای شریکدن نوکیده اورتاق در لرایکی

قولك افندي بر اولسه اولره خواجه تاش دیرلو
 ننه که بویته ظاهر در **بیت** من تو هر دو خواجه
 تاشانیم بنده بادگاه سلطانیم • تورک خریف
 ایدوب تو شد تاش در لوانکی بولک بر بولکدن اولسه
 اولره حیل تاش در لوانته که بویته واقع اولوب
بیت چه خوشی گفت بک تاش با حیل تاش چو دشمن
 خواشیدی این مباحی • بک تاش ای ترکیده بکد مرکي
 در مرکب در جوی بک در سخت معنایسته و بر جوی
 تاش سنک معنایسته اما همایله پاداشک فرقی وار
 در هر سه له باشی داشک همراه بولک داشک هرازه
 سر داشک فرقی اولدوخی کبی سان فارسیده هم
 موافق معنایسته در ایکی کشتک برومکده ابقول
 بر برینه اویشیه انوره همایدر لوان شادی اویشیه
 هر در لوان لوی اویشیه همراه در لوان لوی
 اویشیه همال در لوان طوقر قلی وقت برکسه
 هزار در لوان قلی اویشیه هم قلی هم دیرلو
 بر برنک غیردن کولدو کینه واقف اولسه اول

جهندن

جهندن موافق قلی اولسه هزار دیرلو تاشکده
 معنای سابق بیان اولدوخی اوزره اورنادر
 معنای اصلی اخباریله پاداشی همایدن ابلغ در همایلق
 معنایسته کمالیله مناسبت اولیجی پاداشی در لوان
 کانه ابقولی برکسدر هر سه و سایر لوانده دخی
 حال بونوال اوزره درده و دهقان و کلد و **ورد**
 ده کوی در ننه که سولای روینک بویستند
 ظاهر در **بیت** ده مروده مرد را حق کند • عقل را پی نور
 و بی رونق کند • اخرته کاف تصفیر الحاق ایدرلو
 دهک دیدلو معنای ترکیبی کو بهرگز در اولک
 اخرته بای نسبت زیاده ایدرلو دهکی در لوان دهقان
 معربدر فارسی بی دهقان در اصلی خان ده در مرکي
 علم اید بیک لسان فارسیده تقدیم مضاق الیه ایدرلو
 اما قاعده مطرده دکلر مثله شاهنشاه در لوان
 اصلی شاهان شاه در مردان شاه ایران شاه خروان
 شاه ده ده حال بویله در خواجه ساری بریط ساری
 در لوان بولوده مضاق مقدم در لوان فارسیده خان

رئیس معنایسته در مولانا سعدالدین کشف قاشیه
سند سوره که آل عمران اخونده تصریح اتمند
بوعبارتله الدهقان رئیس القریه و مقدم اصحاب
الذراعه وهو معرب انتهى **بیت** چوایت بخت
دهقان در کراچی دلتی مایل شود بر جفت بانی
کند شهر در سمرقند مغرب در فارسی شمر کند اصلی
کند شمر در مضاف الیه قدیم اولنند در سا بقا تقریر
اوسلوب اوزره شمر بوجاریه نک ای در که معون
مذکوره اول جادیه ایچون بنیاد اولند در این خلکان
تاریخنده بویه بیان اتمند عبارتی بود که بعینها
نقل اولنوران غرام طاریه الاسکندریه مرصت
نوصف لها الاطباء ارضادات هوا طیب و اشار
الیه بطاهر صحت فاسکنها آیه فلما طابت به مدینه
و کند بالعربی المدینه فکانه بلد شمر انتهى شیخی که
کندله دهی فرق اتمند در نه که بوبیتدن ظاهر
اولور **بیت** ملک صورتی در دیر فونیدی کتده
ایروردی بوحولک ایون کوتده غلط اتمند

روستا

روستا مزرعه در روستای دن اخذ اولنند انکلیک
اعتبار بیه کویه ده اطلاق اولنور نه که بوبیتده ظاهر
بیت قول پیغمبر شنوای روستا لور عقل آمد
وطن در روستا کاه اولور و او فی حدق ایدر لور
روستا در لوتنه که بوبیتده واقع اولور **بیت**
هر که در روستا بود روزی و شام تا بیاچی عقل
او نبود تمام خارعه انتابری اعتبار بیه کوی اهلنه
روستا در لوتنه که بوبیتده ظاهر در **بیت** زان نمودار
عدل در همه چیز شهری آسوده روستای نیر
نظای که بکلامتد **مصرع** روستایه شهر ای فرزندان
کلور روستایه یکتدر اصابت اتمند **خدای**
و خدای بری مفرد و بری مرکبدر لفظ خدای که
مفرد اول معنای صاحب در که ترکیده اذن ای
دیگر که تعبیر ایدر لور عرب صاحب فضا دبر غم سیم
خدای ترک کوشی ای دیر نه که بوبیتده واقع اولور
بیت هم سیم خدا و هم قوی پشت خلق سوی
او کشیده انگشت قریه صاحبته که کوی ای در

ده خدای در لرنه که بوبینده واقع اولوپدر
بیت هر که از دست سرج خویش و تره بهستی از
 نان ده خدایره کشور ای دید چک برده کشور خدا
 در لرنه که بوبینده واقع اولوپدر **بیت** بدکاه
 تو سر نههم بر زمین نه من جمله کشور حذایان جین
 او اسنه کتخدای در لرنه که بوبینده واقع اولوپدر
بیت زناداشی رای زن در سرای بکد بانوی
 فارغ از کتخدای کد بانوده کد خدا کی مرکدر بر جزی
 کد در معنای خانه ایله کده تک فوقی بیان اولندخی
 برده تعیین اولنسه کرکدر بر جزی ده بانودر اصیل
 نیکونک بکدن فوقی تقریر اولندوخی برده ظاهر
 اولوپدر اما لفظ خدای که مرکدر اصیل خود آیی
 معنای ترکیبی کند و کلی در ننه که بوبینده ظاهر
 آمدن من که من رسولم کفتم تو برو که من خود ایم
 ای اسم فاعلدر آمدن دن معنای اصیل بی مطلق
 کلی در اما حق تعالی نک علی اوکان خدای ده
 اوندن مراد وجود مظهر نه کلی در خدایک

معنای

معنای ترکیبی سی اول تقدیریه بنفسه فارجه کلی
 یعنی بزانه موجود اولی در امام فخرالدین رازی
 مطالب ادلوکنا بنده بو معنای تقریر ایلیش در عبار
 بودر من اللفظ خودای وهو مرکبه من لفظین خود
 و معناه ذات الشئ ونفسه وللثانی ای و معناه
 جمالی ای نفسه وذاته لا بغيره جایی والمواد من
 هذا المجرى الوجود قصار قولتا خدای بنفسه وجد
 وذلك وهو اللفظ المطابق بقولنا واجب الوجود لذاته
 انتهى بحسب الغرایب صاحبی صاحب معنیه خدای
 واجب معنیه خدای دن فوق القدر غلط اعتد
هان و خانه و کد و کده خان مطلقا منزل در
 انسانک اولسون سایر حیوانک اولسون ننه که بو
 بیندن ظاهر در **بیت** زبیر اندازی زبیرک اردور
 مشبک سینها چون خان زبیر کاربان سرایه خان
 دیکلوی بوجینک کذویه و طوار لوبینه منزل اولد وخی
 اعتبارله در خان لغت مشترکه در معنای آخری
 ده معنایک بیانده بختدر هان خصوص صیله منزل

ادویه در که او که ترکیده او در لوار خرنده غی هانک
 زیادی شایع درد ستوانه ده و انک ستوانه ده و چار
 چوبه ده و بولارک امثالده هانک زیاده جب
 معنای عام ترکیبیدن معنای خاص علی به نقل **اچوتدر**
 اما کله و مفرد ده بو هانک نقلی نادر در اول نوادر
 دندر میان مطلق باین در میانه چاق و سطحه اورتیه
 در تعدده قابل دکلدر اسمی در خانه نلک عربی بی بیت
 در عرب دارد دو کفه هم سرائی در **بیت** سپیده
 دم که خدم محرم سرائی سرور شنیدم آیت تو بوالجانه
 از لب خور خرنده کی بای کاه اولور حلق ایدر لور
 سرادر لرنه که بو بینده واقع اولویدر **بیت** برادر کل یوز لور
 نلک کوینی برستان سرا کورد که کم اطرافده بیزم کپی
 بیلک دستان سرا کورد **بیت** بستان سرادرده اولان
 بستانه در **بیت** حافظ تو هام هم مطلب هام می بخواه
 کانی بور قول بلبل بستان سرائی هم **بیت** کدم مطلقا محل قرار
 در کرکه او زرنده بنا اولسون میکرده بتلده انشکه
 کپی کرکه اولسون وادی کده کپی نه که بو بینده واقع

اولور

بیت ان در زصد بای آیام وادی کوه شد در انجا م
 سرانجام بو مرکباتک ده خرنده غی یا معنای عام تر
 کیبیدن معنای خاص علی به نقل **اچوتدر** بوهای نقل
 اخر کله مخصوص صدر اول سبیدن در که کد مرکبات جز اول
 اونده ها اولور کد خدا در لور کد بانو در لور کده خدای
 کده بانوی دینور کدایه دینور کن ال قبوله کلد و کدن
 او توری کدای دینور در بوندانی ای خدای دیک ای کپی
 در کدینک کافی اصلده کاف عربیدر ترکیده کاف
 بحیله استعمال اولور مذکور ها مفرد اولدو غی حالده
 ده کده لاحق اولور ننه که بو بینده واقع اولویدر **بیت**
 چو آمد کون ناتوانی بدید **بیت** بدیکر کده رخت باید
 کشید **بیت** کده دن مراد بوراده مقر مخصوص اولمغان که
 اول دارا خرت درهای نقل مذکور اولمش در بو تفصیلدن
 کدای ایله کده نلک فوقی ظاهر اولد غلبت کده ایله خانه نلک
 فوقی واضح اولدی خانه ده خان ده بنا منبر در دربی
 و ذی هیات اولمیانک مقرنه خانه دینور کده ایله
 کده معتبر کلد و ذی هیوتک مقرنه اختصاص اصل

بدو قدر **و هین** هان سان فارسیده کله
 تکین در طور دبه چک برده عجم هان در ننه که بوبینده
 واقع اولویدر **بیت** کورم براوج برج مه خویشان
 طلوع هان ای حکیم طالع مسعود من نکر هین کله
 تحریک و تحریص در نیز پوری نیز طوت دبه چک برده
 عجم هین دیر ننه که ننه که بوبینده واقع اولویدر **بیت**
 چوبشیدن اولویدر این گفت و کوی **بیت** گفت هین
 چاره **و** خویش جوی **هان** ده تکین هین ده تحریک
 معنای بوبینده ظاهر در **بیت** فلک باسنداکر
 هیبت تو کوید هان زمین بخنداکر حشمت تو کوید هین
 مقام بخذ برده ده هین استوال اولویدر مثلاً صافق
 الله دبه چک برده هین مکن دیور ننه که مولانای
 رومینک بوبینده واقع اولویدر **بیت** هین بخاروب
 زبان کردی بکن چشم را ارض بره اوردی مکن هان
 دخی اولویدر معناده استوال اولویدر ننه که مولانای
 فریوزک بوبینده واقع اولویدر **بیت** هان هان
 با او جویی کم کیند چون که کو آورد کده محکم کیند **نخست**

نخست و پیش و نخستین و پیشین نخست اول در
 اخر مقابله در ننه که بوبینده ظاهر در **بیت** ای
 از دل سر شکسته آگاه درست وی ثلث ترا نه اخره
 نخست و بومصر اعدن ظاهر در **مصرع** اخر کردی
 نخست داسم اولدن دبه چک برده عجم نخست
 دیر ننه که بوبینده واقع اولویدر **نظم** بیامطرب
 ان جره ی طفل و ش طفلان ببر کیرد بنواز خوشی
 لوابی که تعلیم شد از نخست **و** بزن چوب نابان کوید
 درست **و** نخستینک معنای اولکی در ننه که بوبینده
 ظاهر در **بیت** نخستین صبح کاخری فرو و نخست
 سیه رو پیش پاداش در و غمت **و** صبح صادق
 که آبی صبح در عجم دومین در ننه که بوبینده
 واقع اولویدر **بیت** بکیتی باید خورشید در و بی
 چو صبح دومین کن راست کوی **نخستینک** اصل
 نخست در باندک طوفی بنسبت ایچوندر نوزک دیاره بی
 نالید ایچوندر انکترین ده کی کبی اصل انکشن در
 با نسبت ایچون لاهن اولویدر نون تا کید ایچون

زیاده او لو پدر انگشت ترین بوز کده تنه که بوبینده
واقع او لو پدر **بیت** بهر رهنمای جوانکترین
ساخته از لعل مصفا نکتین انگشت ترک اصلی انگشت نود
ناتک بری صدق اولننده لفظ مرکبده بر جری انگشت
در معنای بر مقدر بر جری ده تودر معنای تفصیل
باشی بر مغه انگشت در لو سایر بر مقلوک اوزرنه اولدو
غندن اونوری و یوزو که انگشت ترین دد کلری بارغه
نسبتی اولدو غندن اونوری در بوقایده سابقا
بیان او لو پدر پیشربای عجمله او کده مقابلی پسدر که
ارد معنای در پیشی جهات سکب بری ایدو کنه
بو بیت دلالت ایدر **بیت** چپ و راست پیشی
و پس زیر و زیر زینخای بیت روی بد سر بر
پیشی بای عربیله زاید معنای کلور مقابلی
کم در که معنای ناقص در پیشک و بیشک
معنای بوبیندن ظاهر در **بیت** اباهای
الوان رصد کوه پیشی بچو تهایی در بن نهادن پیشی
صنعتی اولان کنجی انی او کنه الوپ اشلد و کذت

اونوریک

اونوری که سان فارسی ده پیشه کور لو اخرنده
اختصاص اچوندرو زده ده و پنجه ده و هفتده
ودسته ده اولان ها کبی پیشه بای عربیله اولجی
میشه معنای کلور پیشه کده و پیشه نک معنای
بوبیندن ظاهر در **رباعی** در قلب تیغ دت
پیشه به سات مردی و هنر همیشه اندیشه
سات مردی و هنر همیشه اندیشه به سات
هر شیر که در جهان شکاری کیرد مردان دانده
ان هم از پیشه به سات پیشانی انی در نته
بوبینده ظاهر در **بیت** به پیشانیش داغی
بر کشیده جوضعی بر خطایی بر کشیده اخرنده کی
یا نسبت اچوندرو الف و نون تا کید اچون زیاده اولنده
کیانی و خسروانی ده و زندگانی ده و مزد کاینده زیاده
اولندغی کیی لسان عربیدم بوالف و نون نسبت
ده مبالغه اچون زیاده اولنور مثله صا قالی قیا
کشیه الحیاتی در لور بای ده و صید لانی اولان
الف و نونده مبالغه اچون در الله پیشانی

و دیکلوی باشک اوکنده اولدو غیوندر صدر مجله
 پیشگاه در لاهل محلیک مقدمینک محلی اولدو غدن
 او توری کاه محل معنانه در قیور نه در کاه کت
 یرونه کنگاه در لاهل پیشگاهک معنای بوبیتدن طایر
بیت ترادر سرنهیب شاهی دم بهند اندرن پیشگای
 دم پیشین او کدنکی در مقابلی در بیسب معنای
 صوکرانگی در پسله پسین تخت ایله تختین کبی
 در او ایله نماز نه نماز پیشین در لاهل معنای ترکیبی
 او کدنکی نماز در کوندن قلنان نماز لک او کدن
 قلنان نمازی اول اولدو غدن او توری که نماز
 پیشین در لاهل **فزون و کاست و پیش و کم**
 فزون ار تو قدر نه که بوبیتده طاهر در **بیت**
 زبیرن فزون بود هومان بزور چه سود از فزون
 چوپر کشت هور اصل افروز در اسم در افروزدن که
 معنای ار تقدیر اولدن الی حذف اولمدر
 مقابلی کاست در معنای اکسدر اسم در کاست
 دن که معنای اکسدر نه که بوبیتدن ظاهر

بیت

بیت شمارا غنی کاست باید هی ده خویشین
 خواست باید هی افزون ایله بشیک فرقی واردر
 ارتماغله زاید اولان سنبه افزون در لاهل ایداد
 زاید خلق اولان افزون دیمز لاهل پیش در لاهل کم
 ایله کاستک دخی فرقی واردر نه که فردو سیک
 بوبیتدن که این یامن حقنده فردا شلوی دلون
 دیمدر کلاه **تور** کناه این یامن بد بخت راست
 کز اولاد یعقوب کم باد و کاست اکسدر تافو
 اولان کم دیمز لاهل کاست دیمز لاهل اکسدر
 اولان کم کاست دیمز لاهل کم در لاهل نه که بوبیت
 واقع اولوپدر **بیت** کلاه اندر نماز کی از سر و کم
 نیست ولیکن در وفاتایت قدم نیت کم بیکدل
 مقابلی ایدو کی نه بوبیتده دلالت واردر **بیت**
 بشهر این مثل شهره عالمست که هر کفی هنر
 پیش روزی کم است مجازا از نسبه ده کم
 در لاهل نه که بوبیتده واقع اولوپدر **بیت**
 بهی بحال مانکنی نان سببه که تو امثالک

شکسته دکان کم ندیده به کله و ترکه ادا
تفضیل در آمدن خولنگ مدلولنده ترقی معانی
افاده ایدر ایکسته ده داخل اولور کتدر لر
پیشتر در لونه که بوبیتده واقع اولور
بیت زکوه مال بدرکتی که فضله و ذر را
جوابان ببرد بیشتر دهد انکور فزونتر دخی
در لونه که بوبیتده واقع اولور **بیت**
چو کودد ابر دولت بر تو پر بار فزونتر باش
چون شاخ پر بار **بیت** و **بیت** بهتر تر بیدر
بر جزوی به در معنای یکدر نسته که سابقا
بیان اولمشد بر جزوی ده تر در که ادا
تفضیل در اولمده معنای سابقا بیان اولمشد
مذکور مرکب معنای یکدر که به لغت مشترکه
در بر معنای دخی، آتوه در نسته که بوبیتده
واقع اولور **بیت** دلو او معده را و جکورا
مقوی اند سیب و به و انار بر تریب لف
ونشر مهترده مرکب بر جزوی تر در که معنای

بیان

بیان اولمده بر جزوی به در معنای اولور
مقابلی که در که معنای یکی در نسته که بوبیتده
واقع اولور **بیت** چو از قوی یکی بی دانسته کوه
نه که را منزلت ماندته مه را ندیدستی که
کاوی از علف زار به بیلا بدیده کاوان ده را
مهترک معنای اولور قدر که ترک معنای یکی
کدر **سرخوشی** و **مست** سرخوشی شول که در که
اچدوی مسکون باشی فرشی اولامتا دخی حد
سکره و ارمایش اولامتا سکره وارد قون صکره
مست در لر خسروک بوبیتده سرخوشه
فرقی و ارایدوی ظاهر در **بیت** خوشی از دها که
بیشش بودی که مست و که سرخوشی جهان می
شود تار یک چون یاد ارم ان بشها سرخوشی صوف
مرکب در صفت ایله موصوفون بر جزوی سر در که
موصوفدر بر جزوی ده خوشدر که صفت
در جمله دن مرکب وصف اولمشد مذکور ایله
متکلف کنه به اطلاق اولور سه سامری

بوجنی مرکبه کاه اولور صفت ستم اولور سکیار
 لاغزیان کی نته که بو بیتده واقع اولوپدر **بیت**
 اسب لاغزیان بکار ایدر روز میدان نه کاویر
 واری بوجنی ترکیبیه مرکب مخصوصده کاه
 اولور ایکی نوعیده رعایت ایدر لر مثلاً غنا کشیده
 در لر موصوفی تقدیم ایدر لر نته که بو بیتده واقع
 اولوپدر **بیت** غنا کشیده روای پادشاه صتی
 جمال که نیست یک سر راهی که دار خواهی نیست
 کشیده غنا ده در لر صفتی تقدیم ایدر لر نته که
 بو بیتده واقع اولوپدر **بیت** سیان عالم و جاهل
 تفاوت این قدرت که این کشیده غناست وان
 کسینه چهار **بیت** می سوجی در میخانه سوجی
 طوردوفی اودر **بیت** کلشی جفته چو که قلادی
 صحبت یار نه یارله میخانه لوکشی کل خوش کور
 بکون باده دخی خمر جنبند نته که بو بیتده
 ظاهر **بیت** نته که بو بیتده ظاهر در **بیت**
 باده دست بیلا می که ان همه خوست که

در لر موصوفی تقدیم ایدر لر نته که بو بیتده واقع اولوپدر بیت غنا کشیده روای پادشاه صتی جمال که نیست یک سر راهی که دار خواهی نیست کشیده غنا ده در لر صفتی تقدیم ایدر لر نته که بو بیتده واقع اولوپدر بیت سیان عالم و جاهل تفاوت این قدرت که این کشیده غناست وان کسینه چهار بیت می سوجی در میخانه سوجی طوردوفی اودر بیت کلشی جفته چو که قلادی صحبت یار نه یارله میخانه لوکشی کل خوش کور بکون باده دخی خمر جنبند نته که بو بیتده ظاهر بیت نته که بو بیتده ظاهر در بیت

می و باده

قطره

قطره قطره چکیدست اذ دل انگور اما بخته اولمایچه
 باده دینور باده مطبوخات ادی ایدو کته منظومه
 شرحته معاین تصنیح انشور عبارتی بودر که
 بعینها نقل اولور و البارة التي من الغیب اذا طبع
 ادنی طبعه ذهب اهل نسیب و غلی واشتد و قفرق
 بالذبد و انه عرام قلیله او کثیره قال حواضراده هو
 فارسی معرب لانه فی العجم باده و باده نك بخته کی
 حافظك بو بیتده اکلنور چون پیاله دلم اتوبه
 که کردم بشکت عجب باده حکم بی بی و بیانه
 بسوخت **رنک و کون** رنک لوندر نته که
 بو بیتده ظاهر در هفت رنکست رنکست رنکست
 رنک نیست بلالتر از سیاه رنک هفتور رنک
 یدی قکت کوکدر اصلی هفتور رنکدر ترکیب اولیحق
 الف حذق اولور معنای ترکیبی سی یدی
 تحت در بومعاده متعلن کلام مفصل تخته اوزنک
 فرقتک بیائنده کله کرکره باذن الله تعالی لغت
 مشترکه در جملاء و نازکک معنایسته ده کلور ترکیبده

اول معنیده استحال اولوز مثلا رنك پچدی درلو
بویته ده اول معنی ظاهر بیت من اوراچه کویم
رنك اورم که تادست وی سنك اورم طاع
پچنه ده رنك درلوتنه که اوکله بوزک فوئی
بیان اولند و غی پرده تفصیل اولسه کونک در
معیار الحال و بحر الغرایب صاحب لری رنك حبیل
معناسته کلدو کندن غافل اولش لودر کونك معنا
درلودر اکی درلودیه جکیمده عجم دکونه درسته که
شبدیز ابله کلکون و صفنده خسروک بویته لوده
واقع اولوبدیر بیت چوشه دیدن دوباد تنك بسته
صبا اوردو کنه سنك بسته درلودر لوده به جک
یوده کونا کون درلوتنه که بویته واقع اولوبدیر
بیت ان بران لاله های رنگارنگ وین پران
میوه های کونا کون کون کاه اولور تشبیه
ایچون استعاره ایدر لو کلکون و میگون و کدوم
کون درلوی لوتنه قصد اولسه میگون درلو
طعم ده تشبیه قصد اولسه میخوش درلو بازو

۲۷
و چرخ و شاهین طغان چسته مطلقا عجم باز در
طوغان صفله یچی به باز دار دیر بویک طوغان شاه
باز در لراما چاقره ده خصوصیه اعلامه غالبه فی
اولش در مطلق ذکر اولسه مراد چاقرا اولور تنه که
بویته واقع اولوبدیر بیت ره بط باز یتر اهنگ
میزد به قصد کیک شاهین چنك میزد یاز
سفیده یسه لور چاقور که سان ترکیده آله توبقون به قصه
درلوسان فارسیده اسکفلو قوشه هواده چرخ
کی دوندو کندن اوتوری چرخ درلوتنه که بویته
واقع اولوبدیر بیت باز سفید افت طاوس وقاز
چرخ کوتوبسته شود چشم یاز معنای بیت آق
چاقور غی پروازی طغان که کوزی بغلور طاووس
قازک افنی دردی کدر باز نایند مراد اچوق
معنا سیدر باز لغت مشترکه در بر نیجه معنایه
کلور جمله سدن برسیده اچوق در تنه که بویته
اول معنایه کلدو کی طاهر در بیت نبود از هر نیان
کدن دراز بجز ترکیب انجا کی دیده باز باز

پاسی گاه اولور واده تبدیلی ابدرلو وازدر لر
 پرواز اوندند راصلی پر باز در در وازه ده اوندند
 اصلي در بازه در در اول بویك قیویه در لر که قنلری
 اچوق دورر یا پلن در وازه در لر اخرنده غج غل
 معنای عام ترکیبی دن خاص علی به نقل ایچوند
 بو هانك اصلي سابقا بیان اوندند بحر الغرایب
 صاحبك جمله غرایب اشدن بری بودر که صرخك
 معنای بیانده بلیان دد کوری قوندر که عریچه
 صقر در لر دمندر بلیانله چاقری فوق اشد
 صقر لسان عربیده چاقرك ایچی در پروازی اولان
 طوغلره که هوا یوزنده چرخ اورر لو سنقر اولسون
 بلیان اولسون شاعین اولسون جمله سنه چرخ اطلاق
 اولور خصوصیه سنقر و شاهینك اعلام
 مخصوصه لری وارد در شاهین بیت سابقده من
 کور در نورینك بویندند مدکور در بیت سنقر
 بهندستان شده طوطی به بلغار آمده

شقایق سنقر سنقر

عرب

عربی در قاز و ربط قاز لفظ فارسید زنه که
 بازك بیانده ذکر اولان بیتده ظاهر اولویدر
 بط ایله قاز ایکی بر چند در سنی سنه که ترك
 قراچه قاز در عجم بط در زنه که بو بیتده واقع
 اولویدر بیت در شکم باز که چند خط است
 ترکه عجم جان ترزو و بخت کوسفند و میش
 و غرم بونلرک جمله بی دخی بر چند کوسفند
 اهل بی در غرم دشتی در اهل اولی قویون
 اولسون و کچی اولسون ارکک اولسون دخی
 اولسون کوسفند در جمله سینک اورتا سنده
 مشترک اولان اسم درست شنید که
 کوسفندی گفت دران دمان که بخنجر سرش
 زتن برید خنجر هرین خاری که خورده امر
 دیدم کسی که حرب منم خورد چه خواهد دید
 میش خصوصیه قیوندر اهل اولنه میش در لر
 نه که بو بیتده واقع اولویدر کورک از نفیب
 عدل تواند دیار تو از بیم میش بدرقه کورد

سلک از شبان

بحر الغرایب صاحبی کوسفندی میشدن فوق المیوه
ایکسندی ده قیون ابلا تفسیر انشد در قیون در سندن
اولنه میشین دیکلری همیشه شبتندن او تو
ریدر یا نسبت ایچوندر نون تاکید ایچوندر زیاده
اولوندر ننه که مکرراً ذکر اولوندر یا ابلا نونک
اول معنا ایچون کلدوکی دشنی اولان قیونده
میشین در لرنته که کاو میشد اصلتی بیان
اندکده ذکر اولنه کولک غم غین معجه نلک
ضمه سیله و رای مملک نلک سکونی ابلا بیان
قوچی در که لسان ترکیده اکا ابرق قوچی در لر
غم در شتینک ایچا بدوکی بوینده ظاهر در
بیت بیفکنده نیزه ببا زید چتک چو در که
بر غم باز دینک غم غین معجه نلک ضمه سیله
اولدوخی بوینلوده ظاهر در **بیت** سر نشا ه
عادل که اذ عدل کورد به پیشی قرین شیر
غران و غم در ایام اهل فضل و صلاح
بر آسوده اندل غم و رنج و کرم کرم کافک

ضمه

ضمه سیله تیغور قوچه غم در دکلری بویندن
ظاهر در **بیت** مراکز بخاچی ز شاهی جهان
چو غم زبان با توایم دمان **بن ورنک** بونلک
دخی ایکی بر جندر براهلی در نلک دشنی در
براهلی به الهان اولدوخی بویندن طایر در
بیت بی بر اچو کبردا خراین قواب بیای خود رود
در کوی قصاب بیان کی سته او کالان ترکیده
اما در لر عجم رنک در ننه که بوینده ظاهر در **بیت**
بنقاشی نلک تیر حدنک نهی کوده صحرای جبین
را نرنک رنک دخی معناوی وارد در سابقا
بیان اولنشد **غرم و کور** بونلر در دخی ایکی
بر جندر خراهی سنک آدیدر کور دشنی سنک
آدیدر خورک قوکی اشکدر ننه که بویندن ظاهر در
بیت کوش خریف روش و دیکر کوش خرا کانی سخن
را در لایا بد کوش خورک ترکیبی قوئی در ننه که
بویندن ظاهر در **بیت** کور ساز شیر زهره ببر
تاز و غم نلک پیل کام و کولک سینه رنک پاو کولک پوی

بهرام کور مذکور صید و حشینک شکار نه زیاده
مشغول اولدوغندن او توری او که نسبت اولور
بیت کورلر اولارکن بهرام کور کور که نتیجه صید
فلدی انی کور **دیگر** نبسته است بر کور بهرام کور
که دست کور به زیاروی زور **خوک و کوان**
بونلرک دخی ایکنی بر جنبه خوک اهلی سنک
ادیدرنه که بوبیدن ظاهر در **بیت** خوک
جودندان کوازی نمود طوطه به سنک شد ز کوازی
چه سود کوازدشتی سنک آدیدر که آزیلو اولور
نته که بیت سابقدن فهم اولور جمله ده تیر
سیف و سناندن پرهیزی اولدوغندن او توری
بها در لور کوازه تشبیه ایدر لور نته که بوبیدن
ظاهر در **بیت** کوازه برآمد بسان کوانه در فنی
برافراخته هفت باز **کاو و کوزن** بونلرک
دخی ایکنی بر جنبه کاو اهلی سنک آدیدر کاو
عجی الیه نته که بوبیده واقع اولوپدر **بیت**
پذیرفت مهری باز و سار نکر دازدن کاو

باشد

باشیر مار کاو عربیله بهادر معناسته در کاوه که
درفشی کاو یانی آکا نسبت اولور اندر آخر
غی ها معنای عام جستدن معنای خاص علی به
نقل ایچوندر **بیت** کر کاوه صیت شوکت مریش
بشود **برخوبیتن** دگرنه هیچ تام کاوه
گاه اولور که الفی حذق ایدوب کور لر
نته که بوبیدن ظاهر در **بیت** ترا از جهات
بی نیازی دهد میان کوان سرفرازی دهد
کوزن دشتی سنک ایدر ترکیده آکا صغی کیکی
در لر **بیت** شد برویت چوشا ضهای کوزن
هن یکی شاه چاررطل کران قره کوزلری انک
کوزنه تشبیه ایدر لر **بیت** دو جشمی چشم
کوزنان سیاه ولیکن پراز اشک بی گاه و گاه
کاو میش و کوساله کاو میشی مرکبدر کاوله
میشدن لسان ترکیده صوغری دد کلری
نک اسمی در کاو اسم جنبه صوغری اولور
میشدن بر توع در اولر سبیدن لفظ کاوک

اكا اطلاقي صحيح درمیشه مشا بهی وارد در
اول جهتند که بونوع کاو من وجه اهلی در
اوده بسلاور خد متلاور من وجه دشنی در بجه
ایلیا باند کوز کسه بکزر کوب کورن من
جشنکه عوی وارد در اهلی به ویشتی به اطلا
سابقا بیان اولدی اما دشنی به اطلاقی بوبیدن
ظاهر در بیت بلام ایدش ناسکا لیده میش
پلنک از پی و دشت و صیاد بش اول سبدن
مذکور بوانک میشه نسبتی جایز اولشدر
کاو میشک اصلي میش کاو در معنای ترکیبی
کاو ک میشی دیکدر بعنی اول جنبه بکزی
مضاف الیه تقدیم اولتوب اسم اولشدر
فرسده بوقاعده نک شیوی سابقا بیان
اولشدر کوساله نک معنای بوزاغور در
اصلي کاو ساله در معنای ترکیبی هریانی
یکمی صغردر کاو ساله اول معنای افاده ایچ
اخرنده کی ها معنای عام ترکیبیدن معنای

خاص

قاص علمی به نقل ایچندر چارچویه ده کی کبی نه که
مکرا بیان اولقیدر **دامرود** چارچوبندن
یرنجی اولیان جانوره سان فارسیده دام دیل
یرنجی اولانته در دیدل اکسینک ار استده مفا
یرت وارا ایدوکی بوبیدن ظاهر در **بیت**
در ددام هستند ازین شیوه فرد که کاری نداند
جز خواب و خورد اکسی ده چار یادن ایدوکی قوش
جشنندن دکل ایدوکی بوبیدن ظاهر در **بیت**
شیی قبره کون ماه پنهان شده بخواب اندون
مرغ و دامرودده در موزی جشنندن ایدوکی
بوبیدن ظاهر در **بیت** نه ادبی زاده آن
دنه است که در زادی زاده بیده است
بحر الغرایب صاحبک جمله قرا بیدن بری
بودر که در دده یرنجی سبع معنای سه در
ودر ددام قورد و قوش دیک اولور دیند
دامرود شست دام لغت مشترکه در بر معنای
سابقا بیان اولقندر معنای اخیری دوزاق

لغ جستن اولسون غیری چند اولسون
 شست اولته درنه که بویتدن ایکسی ده اکلور
بیت هم دلفش یکی دامت کور شید و ما
 دارد سر دلفش یکی شست است کوسیمین
 ذقن دارد بای کوشن طوتدده باش برمه
 ده شست در لونه که بویتده واقع اولویدر
بیت بدو درد در زمان بر امان تیر بکشی
 تیریکشاد ان شست نشوره ده شست در لور
 ننه که بویتدن اکلور **بیت** چو فصادان رک
 جان خسودش فلک یکشود ازان زهراب
 خورشست المته ده شست در لونه که
 ننه که بویتدن اکلور **بیت** چو شست
 امد نشست امد بریدار چو هفتاد امد
 اتا دالت کار **چرم و کیمیت و ادم**
و بلغاری چرم مجیم عی الله کوندر کیمیت
 میلک ضمه سیله خام در بندر ننه که بویتده
 واقع اولویدر **بیت** فلک چندا نکه دیک

خاکو

خاکو بخت نرفت از خوی او حامی چو کیمیت
 ادم سختیان درنه که بویتدن طاهر **بیت**
 باد بانی ز سهیل تسیم ساخته کیمیت زمین را
 ادم بلغاری صغری درد یار بلغاره منسوب
 که اقلیم تا نادره بر شهرک ادیدر انتسای
 اولدوغندن اوتوری بلغاری در لور اخرنده کی
 با شست ایچوند ککناری ده کی باکی اول
 زک معروفک نار چکنه نسیتی اولدوغند
 اوتوری ککنار در لور لسان فارسیده هر چکنه
 کل در مثله زنبق چکنه کل زنبق در لونه که
 بویتده واقع اولویدر **بیت** کل زنبق و
 لیکن ناشکفته میان یاسمین و لاله خفته
 محمد عصار بورون دیمشدر اول **بیت جان**
و روان جان روح حیوانی در که هر دری ده
 واد در ننه که بویتده واقع اولویدر **بیت**
 کربجان زنده کیست حیوان **زندان** تو
 میدهی جان **حیوانه** جانورد کلری و اعتباره در که

جان وارد در جانور لفظ فارسي در نه که بوبیند
 ظاهر در **بیت** های بر سر مرغان اذان شرف
 دارد که استخوان خورد و جانور نیاز دارد و کی
 دله استعالی شایع در **بیت** نه صورت کم
 بر روی جانور دن دخی نازک دو زردی
 جانی وردن زبان فارسیده و زبان عربیده
 کی ذو معنایسته در ترکی دله ده اول
 معنادن لویه تعبیر ایدر لومثله ترك جانلو
 در عرب ذو روح در حجم جانور در هنر ورك
 معنای هنر لودر بهره ورك معنای بهره
 لودر پیلورك معنای پيله لودر پيله جرت
 الکی در پيله و رچوگی در تنگه بوبیند طاهر
قطعه زبان در دهان ای خود مست
 کلید در کج صاحب هنر چو در بسته باشد
 چه داند کبی که جوهر فروخت و بایله
 پيله لغت مشترکه در کوکله ده پيله در لو کوکله
 خوردنه کرم پيله در لونه که بوبیند ظاهر

بیت

بیت جامه کعبه را که می پوشند اونه از
 کرم پيله نامی شد کتور دکی وردنی اول
 ورد که ذکر اولندی کشور لفظ مرکب را صلی
 کشت ورد بعد ترکیب تا حذف اولوید
 کثا و زدن حذف اولندی کی بر عیالند
 اکوب محوب او تور دوخی بر لوه حجم کتور در
 روان روح مجرد در که انسانه مخصوصه
 حیوانانده اولماز لسان عربیده که نفسی
 ناطق در لونه که بوبیند کور **بیت** سیزدهم
 ترا جان رفتم بخاک ببردم روانی از این دانه پاک
 روانک جان او زرنه فضلی بوبیند ظاهر
بیت فد چون سرو تو جاست مرا بلکه روان
 سوید ای سرو روان شرکه فدا سازم جان
 معنای مذکور اسماء جامدن اولان روانک
 رفتن مشتق اولان روانک معنای مرور
 ایدیک در سرو روان دکی آب روان دکی
 روان بو معنایه در جایزه معنایسته اولان

روانك ده اشتقاقی اندند جوازده معنای
مرور و ارد را اول اعتبار را به جایز کور می
دیده جگ برده عجم رواداری دیرینه که یو
پلیده واقع اولویدر بیت هزاران سال
گرد دچرخ دو لای که در پای کند ارقطره
آب رواداری ز شمشیر خطرناک توات
یک قطره در بار آبی خاک رایج معشقه
روانته که بوبیتده واقع اولندر بیت
همان نقد حکمت بمن شد روا بحکمت منم از
هه پیشوا اصلی او ننددر که شهر واده
کی روادخی بومعنایه در شر و الان عجیده
شول نفده در لو که کجسی شملرک حکمیه اول
اصلی کم در حکم شاهی اولینجه نافذ اولمز اول
اعتبار را به شاهه نسبت اولنددر تقدیم
منسوب الیه تراکیب فارسیده شایعده
نه که سابقا بیان اولویدر بو تفصیل که
شهر و انک معنای نقدیرنده اجمالاً اشارت

حضرت

حضرت شیخ سعدینک بوبیتلر تده واقع
اولویدر **قطعه** وجود مردم دانا مثال
ز رطیب که هر گاه رود قدر و قیمتش داند
بزرگ زاده نادان بشهر و اماند که دیار غریبی
بایچ نسنا نند دیا و غربتدن مراد اول اول شاهک که
شهر و او کامنوبدد حکم کجین دیار در رولک
دخا اشتقاقی او ننددر صیغه مشترکه در امر
معنا سنده کلوزنه که بوبیتده واقع اولنددر
بیت برواندر جهان تفرج کن پیش ازان روز
کر جهان بروی افعاعل معنا سنده کلوزنه که
بوبیتده واقع اولویدر **بیت** مباراتیز دولت
بود چون کل که آب نیز زود افکند بیل بومعنا به
اولان رولک اصلی رونده در او نند ترخیم اولنددر
زود و نیز زودک معنای ترکی دلا ده نیز
دکری در نته که سابقا ز کراولان بیتدن کلوز
مقابل کج در که عجم دیر در که بوبیتده واقع اولنددر
بیت معشوقه که دیرد بر پلید آخر تیر ازان که

سربیندن **دیک** ز پیری ست جان و سال
 فرسود چو طفلان زود خشم و دیر خشنود
 نیزك معنایی نافر در ترکی دلداده اکاچر در لر
 تیره وصف اولیجی مراد ملك اولور تیغه
 وصف اولیجی مراد کسك اولور نته که بوبینده و
 قه اولشده **بیت** نیز ممکن تیغ سخن در دهان
 تانیرد خلق تراناکهان مقابل کند در نفوذی
 یوق معناسنه که ترك اکا چونکه در او نندن چکر
 ایله تعبیر اید لر زبانی ده نیز ایله توصیف اید
 لور نته که بوبیندن واقع در **بیت** استره
 هر چند زبان نیز یافت موسترلا مون تواند
 شکافت بو توصیف دلی بر نافر نسیه تشبیه
 اعتبار ایله در نته که بوبیت مذکورده ظاهر
 حد لکشیه دخی مجازا نیز در لور نته که **بیت**
 اگر باده فرح بخش باد کلیرست **بیانک**
 چنک مخوری که محتسب یتر است رایج اولیا
 نسیه لسان ترکیده مجازا چکر دکلری کی لسان

فارسیده

فارسیده ده کند در لور نته که بوبینده ظاهر در
بیت فرو مانده خیره در کار خویش که
 بینم چی کند بازار خیش لسان ترکیده مجازا پیره
 چکر دکلری کی لسان فارسیده ده نیز در لور نته که
 روك معنایی بیاتده ذکر اولنان بیتده واقع او
 لو پده **باید و شاید** باید کوك معناسنه در
 بایستی دن مشتق در عجم کو کزدیه چک برده نباید
 در نته که بوبینده واقع در **بیت** نباید قال
 بد ز خویشتی را که تا شیرست قول مرد وزن را
 بای عربله در بای عجمله اولجی کو بو معناسنه اولور
 پاییدن دن شاید برار معناسنه در شایستی
 دن مشتق در عرب لایق ددی برده ترک پراشور
 عجم شاید در نته که بوبیندن واقع اولور **بیت**
 نشاید نقشی بر طایوس کردن نه دانش پیشی
 بطایوس کردن احتمال واردیه چک برده
 لسان ترکیده برار دکلری کی لسان فارسیده
 شاید در لور نته که بوبینده واقع در **بیت**

باید و شاید

هر بيشه گمان مبر که خاليت شايد که پلنگ
 هفته باشد **دستان و دستان** دستان
 اول حيله و مکر معناسنه در نته که بوييده واقع
 اولوپدر **بيت** بهملي که سپهرت دهد ز راه
 نوا که گفت که اين زال ترك دستان كود
 رستمك اتاسته که زال درلودستان درلوبيت
 مذکورده لطافت اول اعتيادله دکه زال درستان
 بريرده اکلتی در مراد شاعر زال دن توجه درزالک
 بومعنايه کلدو کئی معيار جمالیده شمس فخری بو
 بيشله بيان اتمشد **بيت** کجابه بخشش نيلتفت
 شوران کو بگاه حله چه رستم بنزد او و چه زال
 رستمی اتاسته نسبت ايدوب رستم دستانده
 درلورستم زال ده درلوتنه که بوييده واقعه
بيت جمال دینی و دین شاه کامکار که هست
 هزار خانم طایي هزار رستم زال **ترکيه ياي**
 کيبي قايي بشلوا ولد و غي نيلدي اسفنديار
 اوتي کوره کندويي کوردو کي ليچون معروف را و

رستم

رستم دستانك اتدي اوتي کور دستانك
 او غلني کندويه نسبت ايدوب رستم دستان
 دد کلونيليس کندويي ده اتاسته نسبت
 ايدوب دستان سام درلوتنه که بوييده
 واقع اولوپدر **بيت** نشسته است بودست
 دستان سام کوربته در کشتی خاص و عام
 دستان ثانياً اصل داستاندر الفی حذف
 اولمشدر معنای قصه در هزار دستان دن
 جز اولان دستانده بومعنايه در مذکور اسم کز
 بلبله بکزر بر قوشدر او که يالکز هزار ده درلو
 نته که بوييده واقعه **بيت** صد هزاران
 کل شکفت و بانك مرغی برخواست عندليبان را
 چه پیش آمد هزاران را چه شد عندليب بلبلدر
 مذکور فروش بلبلک غیری ایدو که بوييت نشسته
 بحر القرايب صاحب ايکسني فوق اتامشدر غلط
 اتمشد **نيز و نوز و هنوز** نيز لسان فارسيده
 شول معنی ايچون وضع اولمشدر که ترکیده اندن

ده ايله تعبير ايدر لو مثله ترك اولده در عجم ده
 نزد رننه كه بوينده واقع در **بيت** اوين گشت
 ازين كزركاه وان كست كه نكذرد ازين را
 نوز لسان فارسيده شول معني ايچون وضع اولوپد كه
 تركي دله انذن دني ايله تعبير ايدر لرننه كه **بيت**
 نوباش ناكه شود صبح دولتش روشن كه در جهان
 نه دمیده است صبح جاهشی نوز بحر الغراب
 صاحبي نيزي دني ايله تعبير انشد نوز دن نيزي
 فوق انه مشد هنوز كه اصلي نوز درا اولده ها
 زباده اولشد **بيت** باشي با صبح دولت بدمد
 كين هنوز از نتاج محرت معيار جمالي صاحبي
 بونلوي مستقل كاه لر صانتي در بحر الغراب صاحبي
 اكاه تقليد انشد لسان فارسيده اول كاه ده
 هانك زباده بي شايع در مثله جي در لومي دني
 در لرا اصلي مي در و هانا در لرا اصلي مانا در و هانا
 در لرا اصلي مانند در **بيت** جي گفت كين ماه فر
 اوست از و زار ويرا هانداوست جي لسان

منوبه

فارسيده تقريرا ايچون در اول كلامده واقع اولور
 ننه كه بوينده دوشو در **بيت** جي تا بگرداني
 انكش تري جهان زاد كركن شود داوري اخركلامده
 واقع اولور **بيت** بادجوي دولتان ايدجي بوي
 بار مهربان ايدجي ترك دله مقرر مدريه جك
 برده جي در لومعناي قاري اوزره استعمال ايدر لور

تعبير ايدر لو مثله ترك بنم غيرم در عجم جزمي در **جز و ديگر**
بيت جهان چون اردهايي پنج پنج بجز دودسيه
 كردش دگر چه دگولان فارسيده شول معنا
 ايچون وضع اولشد كه تركيده اوندن بردني ديكله
 تعبير ايدر لرننه كه بوينده واقع در **بيت** زمان
 چون رفت ديكر يافت نتوان غنان زندگاني نافت
 نتوان تكرار اولان نسته نك اكني سندن ديكر ايله
 تعبير ايدر لو مثله اكد و نماز نه نماز ديكر در لومعناي
 تركيبي جي بردني نماز بر بويندن ظاهر در دكوده
 اولان اول معنا **بيت** رونق عهد شباهت بگر
 بستانرا مي رست مرده كل بلبل خوش الحانرا

ننه كه بوينده اكلوز سر
 دهان خوني از خا ملبنت دور
 در جرمي زلف و غنفت دور
 كاه اولور جز اوله بازياده
 ايدر لرننه بوينده واقع اولور

ديكرك گاه اولور يا سني حذف ايدوب دكودرلو
 ننه كه لوبيت مذكوره واقع اولمشد **زري و پر**
ونز و نرديك زنيك لسان فارسيده معنای
 يكادر مثلاً ترلک بدن يكادر عجم زي من در ننه كه
 بويته واقعه اولوپدر **بيت** كنون كوش زي حال
 يعقوب دار زمانى بد و هوشى دل بر كار زي درل
 معناسنه ده كلور **بيت** بر روي زمين زير زمين
 وار **زري** تازير زمين روي زمينت باشد صيف
 امر در او نيكون اولنه صرف با زباده اولمشد **بك**
 معنای باندرك ترك فلان باني در عجم بر قلعه **بيت**
 رفت بر طبيب كه بر سم علاج درد چون ملله ام شنيد
 روان در فراز كود بر طبيبك معنای طبيب
 يانه در كه اضافي بمعنای اولور يا ننده معناسن
 افاده ايدر **بيت** كه خرم غلامى كه ارزك و لك
 برا بود چون بر نام و نك ظاهر بود در كه معنای
 مذكوره استعلاي استعاره طريقه در معنای
 اصلي سینه نك يانلوي در قول تو غنه الدى ديه

جك

جك برده بر لرفت دير بو معنيك تفصيلي عقيب
 كلمه كوك نزد لسان عربيده عند معناسنه در نه
 بويته لوده اكلا نور **نظم** كفتي كه كنه بنزد من
 سهل بود اين نكنه نكويدا كه او اهل بود علم ازلي
 علت عصيان كردن نزد عقله ز غايت جهل بود
 بو معنادن ده لسان تركيده يان ايله تبديل اولور
 مثلاً فلانك يانتد دنيا نك فدي بو قدر درلو
 گاه اولور نزد كده اولنده جرگي با زياده ايدرلو
 ننه كه بيت سابق واقعه اولوپدر **نزديك**
 يا قدر قني ياق ديه جك برده عجم سخت نزديك
 در ننه كه بويته واقعه اولوپدر

نزديكك اصلي نزد را خرنه

غي ياييله كافي بر نوع انتساب ايجوند معنای نزده
 تاريك ده كي ياريك دي ياييله كافي در و قرار
 لسان فارسيده تار در لونه كه بويته واقعه
بيت اي بجنب عمت تو پايد اجمام **بيت**
 وي به پيش طلعت تو چشمه خورشيد تار تاريك

تار يك ترا كودر قرا كو كچه به عجم شب تار يك
 دير **بيت** شب تار يك و بيم موج كود **چنين**
 هابل كجاد اند حال ماسك باران ساحلها
 بحر القرايب صاحبك معيار جمالي صاحبك
 قوله اعتماد ايدوب تار له تار يك فرق انبوب
 تار ترا كو تار يك معناسته درد بيشدر غلط انقي
 بار له بار يك تار له تار يك كچه در بارانجه بار يك
 انجلى نسته در باريله تار لغات مشتر كه دند
 دغى معنارى وارد ريرنده بيان اولنويدر
 برو **سینه** سینه كو كس در ايلك اول الت
 معروفه سنه انك كو كس بغل و غنقد او توري
 سینه بند در لر بر كو كسك اكي يانلري در برينده
 لسان تركيده اكا كو ملدر لك در لر او ننددر
 بر سینه نك غبري ايدوكي بو يتلورن طاهر در
نظم برو سینه و ان صنم سيم زنك همى داشت
 از تخته و سيم شك بزد بر برو سینه و اشك بوى
 فلك ان زمان دست او داد بوى بحر القرايت

صاحبى بونلري بري برندن فرق انبوب بر كو كس در
 صدر معناسته بوند ندر كه مجبور لره سيم برو من
 بر در لر ديش غلط اعتماد بر عذارك محاربي
 سنده **بيت** عه نارنج غنغيب نارستان
 عذار و بر كلستان بر كلستان بر لغت مشتر كه
 در دغى معنارى وارد ريرنده بيان اولنور
 برو **بار ميوه** باغ و باغچه و بوستان بونلرك
 حاصلنه لسان فارسیده بر در لونه كه خلاصه
 الفتوى صاحبك بوكله منده اكلوز نر الكرم
 يعنى بر باغ و بر زمين بر حاصل معناسته ايدوكي
 از بوستان شيخ سعدى بو بيندن اكلوز **بيت**
 درين باغ ادكل سرخ و كل زرد پشيمانى نخور كس
 بر خورد خصوصاً تخته ده بر دينور تته كه **بيت**
 كه يوسف نه از كوه و ديكرست كه بامازيك شاخ
 و زيك برست بارانجده بتن بيشه در لوكر كسه
 آدم يلكه قابل اولسون كوكسه قابل اولسون او رنده
 بيش اولان اغاچه درخت بار دارد لر بياغنه شاخ

پربار در لونه که بوبیند واقع اولشد **بیت**
چو باشد برود دولت بر تو پربار فرو تر باش همچون
شاخ پربار بار اول باریدن دن اسم فاعل در صا
حی معنایسته در بانای اغاج یشتی در میوه ضو
ایله ادی بدوی میشد که عرب دلنده او که فاکه
در لوبرایله بارک فوفی و ارایدوی نه فردوسینک
بوکلای دلالت اید **نظم** درختی که نلخت
وی را سرشت کوش در نشانی بیاغ بهشت
وزار جوی خلدش بهنگام آب بینج انبلین ربوی و
شیر ناب سرخلم کوه کاراورد دهان میوه و
تلخ بار اورد خلاصه کلام بود که میوه خاصه
بار عام بر اعم برک اغ میشته ده ثوبی و ارایدو
فردوسینک بوکلای منند ظاهر در **بیت**
درختی که شیرین بود بار او نکود کسی که در ازار
اوست و کر زانک شیرین نباشت برش زبا
اندر اید زنا که سرش بحوالغرایب صا حی بونکر
بری بوندن فوق العشد **تار و تارک** تار دپه

در نته که بوبیند ظاهر در **بیت** زدن مرد
رائیخ بر تار خویش به از بازگشتن رکفنا خویش
ادی نك دپه سنه اختصای یوقدر نته که یونده
واقع در **بیت** دعای بنده کی شاه کند سوس
شکوفه نقره هی ریزدش بر تار تارک مرکب
تارله کاف تصغیر دن معنای دپه جلدر کو ندر
دمرینک او حیا غزنه تارک سنان در لونه که
بیت چو دیدم بر سرش نام مبارک کبی بر دیده سوا
که تبارک **دیگر** تبارک برش تاج دستور شاه زکو
هر کوان سنک و نابان چوماه بحوالغرایب صا
تارله تارکی فرق انبوب ایکستکده تفیرنده
دپه در آدمک اولسون غیرنک اولسون دینند
برک و بهار برک بهراغه در لوکل بهراغه برک
کل در لونه که **بیت** بلیلی برک کل خوش رنگ در سنقار
داشت و اندران برک و نوا خوش ناله های دار
داشت اما مذکور معنای مجازی در معنای
حقیقی بی لسان ترکیده یراق دد کلری در بول

یونک پراغنه برك راه درلونه كه بوئنده واقع در
بيت راه تو دور آمد و منزل دراز برك راه
 و توشه منزل ساز اغاجك اولسون بر
 چچك اولسون لوازمندن و كاتمانندن اولدون
 او توري برك در لولسان فارسيده پيراق اچون
 وضع اولفاه لفظ بهار در كه بوئنده واقع در
بيت كلبي افت باد خواني بهار تازه پر شاخ
 جواني اسكي پراغنه كهته بهار و تازه پراغنه نو
 بهار درلونه كه بوئنده واقع در **بيت** به خوش
 سبز چون نو بهار بزي رايق تند چون روزگار ترنج
 اغاجك ساير انجلره مخالف پيرغي ميشندن
 صكره اولدون غن خسرو بوئنده بيان انشد
بيت رسم ترنجست درين روزگار ميره همد
 پيش و پس ارد بهار لسان فارسيده فصل ربيع
 فصل نو بهار و فصل خوانه فصل كهته بهار در لول
 و لفظ هنگامي حذق ايدوب اول فصل لره نو بهار
 و كهته بهار دغي در لول مجاز ايا لكر بهار ده در لول

فصل

فصل ربيع مراد ايد نورلونه كه بوئنده واقع
 اولست در **بيت** خلوت از اغيار بايد في زبان
 پوسنين بهودي امد في بهار **ديكر** درخت اندر
 بهاران برفشانده زمستان لاجرم في برك مانده
 بهار لغت مشركه در تجانبه ده بهار در ننه كه
 بوئنده واقع در **بيت** همان كتر يدازشش هذا
 بت لاله رخ چون نگار بهار تفصيل سايقدن
 بحر القرايب صاحبك عدم اصابتي ظاهر اولد
 بوكامند كه بهار ايكى مغايه كلور اولد باز ربيع
 معناسنه با ساپخانه معناسنه **خامه و كلك**
 خامه قلم در ننه كه بونده واقع در **بيت** پادشاهي
 كه از انامل او حامل عقد در خود خامه صراحي
 يه ده خامه درلونه كه بوئنده واقع اولست در
بيت غنجه برباد بزم او خورده هر چه در جام كرده
 از خامه خامه نك بونده استوالي مجاز در ننه كه
 بوئنده واقع در **بيت** چوشنده درون ثراي
 چون ديك جنبيد چوما ر خامه برك ظاهر

هنگام

بود که بطریق التشبیه در ملک کافی بحینت
کمره سیله شول نشد که اندک قلده ایدر لواندن
اولان اوقه ملک دد کلری بوبیتدن طاهور
بیت زیر و بر پیکان ملک تو شیر **بیت** بزور بلر آورد
از چنک **سیر** اول فشه یونلندن ملک یونلوی
قلم اولدقدن صکره خامه دد کلری بوبیتدن طا
هور **بیت** نویسنده از ملک چون خامه کود
سوی مادر ادسنک نامه کود **تیر و ملک و**
خندک و ناوک و بیلک و بلارک و نوک
تیر او قدرنته که بوبیتده واقع در **بیت** هدی
اولو مژک تیرنه جان دولت نشانی در **ولی**
بینم کی خاکینک اول دولت نشاند **تیر لعه**
مشترکه در عطارده ده تیر در لونه که بونده واقع
در **بیت** شیر که بر جوخ سرافراخته تیر فلک
خامه زنی ساخته ملک قتی او قدرنته که **نقا**
بیان اولندی خندک اصلده قتی انماچی در **ننه**
بوبیتده واقع در **بیت** در کنار آن چنان کشیدی

تک

تک که طبرفون شدنی نهال خندک اول
انجندن اگر صغرغنی دوزر لواندن دوزلن
ایره زین خندک در لور کاه اولور یا لک خندک
در لونه که بوبیتده واقع در **بیت** لارادری
کشیدی تک سرور خانه ساختی ز خندک
اول انجندن اوق دخی دوزر لواندن دوزلن
اوقه تیر خندک در لونه که بوبیتده واقع در
بیت صبر آورده ان تیرهای خندک کوفته
کمان تیردی بجنگ کاه اولور یا لک خندک
در لور **بیت** بسوی مردمک چشم دشمنت بر مک
پیامها درشت آورد زبان خندک ناوک
چکره اونی در ننه که بوبیتده واقع اولند
بیت دیده دوست بنوروشی باش **سینه** خصم
پرازن اوک جرخ لسان فارسیده قانی بایه جرخ
در لور **بیلک** چتال دمرنلواو قدرنته که بونده
واقع در **بیت** هلال عید را ماست جرخ
بیلک اندازان که بکشایدن روز و خوشی

انه كشته دشمن بيلك اصلي بيلدر اخرته كاش
 نصفين لاحق اولند بيل كه او كه سان تركيده
 بيلدر لر لفظ فارسيده ته كه **بيت** سرچشمه
 شايد كوفتي به بيل چوپرند نشايد كدشتان
 به بيل بحر الغراب صاحبي بيكي بقي دمزلو
 او قله تفسير امتدرا صلي بيلدر كدن او بله
 ديمشدر بلارك بقي دهرندراوق دموني
 اولسون اولسون كوتدر دموني اولسون خنجر
 دهره اولسون اوق دمونه اطلاقي بويته
 واقع اولندر **بيت** هوان نير ياران كه امد
 فرود بلارك هكي كشت جانجي درود خنجر
 دمونه اطلاقي عنصرتك بويته لوندن اكلور
بيت چه چيزست ان رونده نير خسرو
 چه چيزست ان بلارك تبع بران بيكي
 اندر دهان حق زباست بيكي اندر دهان ترك
 دندان تبع برانده كي تبع تيز معناسته
 در تيفك اول مقابله كلدو كي تيغله شميرك

فوفي

فوفي ذكر اولندو في يوده بيان اولنه كوك در
 قلم جوهرنه دفي بلارك در لونه كه بويته
 واقع اولندر **بيت** بلارك چنان تافت
 ازروي تبع كه دشب ستاره ز تاريك ميغ
 در افتان بيكي تبع چون چشم كور بلارك برونه
 رفته چون پاي اور قيلمك دمورنه بلارك
 اطلاق اولنورنه كه تاج الماثر صاحبك
 بوكلا منده واقع اولويدر **بيت** بلارك
 هندي اوزبرك كدن قشم كشته بناي عمار
 بلكد كوي بوتمار منهدم شده بلارك كده كاي
 لانه تبديل ايدر لر بلارك در لونه كه بويته
 واقع در **بيت** بدر ياكوفتد عكس بلارك
 بماهي كاوكويد كيف حالك نوك نوك ضمه
 سيله انچه اوجه درلود مردن اولسون غيري
 اولسون مثلاً نوك ناوك در لونه كه بويته
 واقع در **بيت** نوك ناوك جو عقل در توك
 پوي اذرون دوديدن مردم جوي نوك

سنان در لونه که بونده واقع در بیت کرد
 از زخم خدنگ او چو پردادد کمان کرد و از نوک
 سنان او چو بکشد کمان نوک خار در لونه که
 نته که بپیتد و اقعدر بیت بجای آمدان و اعد
 کرد کار برآمد کل سرخ از نوک خار نوک موی
 دخی در لونه که بونده و اقعدر بیت هوان
 که که زردی نماید بر دوش ز پیراهنش بر جهد
 نوک موش کمان و جرخ و زنبور کمان مطلقا
 بای در نته که بپیتد و اقعدر بیت لعل
 صقن الماس نردن کمان ابرو نوک تیر نوردن
 جرخ خصوص صیله بر نوع بای در که قتی برک اولور
 نور مادی خلفه کی او لد و غنک او توری تشیرا
 جرخ در لر بر کلی بپیتدن اکلور اگر تحت نریا
 شد از جرخ تیر پس این تیر من امد از جرخ زبر
 زنبورک ترک دلفه چکره در کلری در نسته
 بپیتد و اقعدر بیت زنبور اندازی زنبورک
 از دور مشبک سینها چون خانه زنبور

50
 زنبورک اندک تحریف اولم شد ترکش و کیش
 و قویان ترکش فیوس در نته که بپیتد و اقعدر
 بیت غمی شد دلش ساز چرخ کرد و کمر بیت
 و ترکش پرا تیر کرد کیش و قویان بلکه در
 بلکه قوشاندی دبه جک پرده برین قویان
 و کیش در لونه که بپیتد و اقعدر بیت قوی
 کیت کوکین بغر زنده ویش چو قویان به بیگار
 بر نیت و کیش بلکه اوق دوران یا نته
 کیش در لونه که بپیتد و اقعدر بیت
 تیر که در کیش کمان ویش بود عاقبتش تاب
 راستی بود بای طوران یا نته قویان در لر
 نته که بیت راست رو باشی بهر کیش که باشی
 چون تیر کر شوی کج چو کمان لایق قویان باشی
 دیگر بیت کمان آمد از قید قویان بدر بردن
 آمد از پوست مارد و سر بیت اولد کیش
 و قربانک معنای ایها میلری در اول ذکر
 اولان معنیلر حقیقتا مراد اولان معنیلر

کیش بولک معناسته در قربانند اول معنی
 در که ترکیبه قربان در لر عرب اضمحیه در
 کشیده قربانده لغات مشترکه دن در کیش
 خصوصله مذهب معناسته ده استقال
 اولنور بر کیش خصوصیه ملحدکته در لرنده که
 بوینده واقعه در **بیت** کجاست دجال شکل
 و ملحد کیش بگو بسوز که مهدی دین پناه سید
تبع و شمشیر و تیغ مطلقاً نیز و کسکن
 نسته در مردن اولسون غیور دن اولسون
 قلیجه تبع در کلر لحن نسته که بوینده واقعه
بیت جهان رخلعت امنی انچنان وار که تبع
 ارتنک عربانی شد ازاد کوند در مرته ده او
 در مرته ده تبع در لرنده که بوینده واقعه
بیت زبان تیغهای نیزه و تیر شده در
 کاس سرها چاشنی کبر طاغک سوری بر نه
 ده تیغ در لرنده که بوینده واقعه اولنور **بیت**
 مراکت نیکو که بر تیغ کبست چور قتی بگویش

که

که از بهر چیست تیغک اصلی نیز در زاغینه تبدیل
 کریغ ده تبدیل اولنور قتی کبی کریغک اصلی کربز در نته که
 بونده واقع در **بیت** برار است جم زود راه کریغ
 شی چیست تاریک و بارنده میغ لغت فارسیه
 بوکی حوق بر برینه تبدیل ایدر لر زای غیبه تبدیل
 اند کلر لحن غیبه ده زایه تبدیل ایدر لر مثلا باز بار
 در لر اصلی باغ یار در مضای ترکیبی باغ او کا بهی
 در که او که ترکیده باغوان دار لر شمشیر خصوصیه
 قلیچ ایچون وضع اولنور دنده که بوینده قلیچ اطلاق
 ظاهر در **بیت** شکلهایی که میشت از سان سپر
 چو برک کندهای خورد شمشیر و لیک ان نیز **بیت**
 کورد در زیر مشعبد دار کود ایشام شمشیر اما خفیه
 اولنور معروفیه که توی دله او که خنجر در لواخصه
 یوقدر بویک بجایه ده خنجر در لرنده که **بیت** شنیده ام
 بتصاب کوسفندی گفت در آن زمان که بخنجر مرش
 زنی برید سان فارسیه مذکور آن معروفیه خنجر
 اطلاق شایعده نسته که **بیت** حدیثی نرم چون زیر

اذرك چنك زبان عرب جو خنجر كه زنك
 روپين و خشت و دورباش روپين كه حرا
 درخت حويه نك بلاني در مغايرتوي
 بپيستن طاهره **بيت** سپر گرفتند روپين و ران
 بگشتند باخشتهاي گران وجه مذکور اوزر بري
 برتمقلقه لوي بپيستن طاهره در **بيت** خشيدين
 خشت روپين زكرد هوانتي پس پرده لاورد
 كاه اولور صربه نك كندويه ده خشت اطلالي
 اولور مجازانته كه **بيت** بيالاي سرو و بنبر
 پيل باورد خشت افكند بود ميل حقيقا خشت زكرد
 درننه كه بيت سايقدن اكلمشي ابدي بپيستن ده
 اكلمور **بيت** برآمد در خشيدين بيع و خشت
 تو كفتي ببور از ميني لاله كشت و خشت بعد مشركه
 در كپورج مفاسنه ده كلور كه **بيت** بو فاي تو كه
 كوخشت زنند از كل مني همچنان در دل من مهر و
 فاي تو بود رو باشي چاو شلوك النده كي الت
 زهر در كه اراق دورك ديو خلتجي بگر او كندن

يا اولور

دفع ايدر لر مغناي تركيبي ده او كه دلالت ايدر
 ننه كه **بيت** سر خار چندان زندد و رباش كه انشي
 نشد بر سرش نور باشي بپيستن اكلمان اولدر كه
 اوجي هوري اوله و صافك **بيت** دور باشاي
 روي هوانتي دوزبان اخته بردشني شاه دكنين
 اكلمان اوجي اكي چتال اولمقد **ناخ** ودهره و كوك
 ناخ لسان تركيده بخاق ديدكوري دراوندن تغيير
 اولمقد درده ماله درننه كه **بيت** چورد
 دهه بر يهلوان درخت شد از خانه دولتي
 تاج و تخت باغ بودايه جغه ده دهه درلونه كه
 تركيده تاهره درلواوندن تغيير اولمقد كوك
 اوجي اكري دمور در پيليانلر انكله فيلك باشه
 اوردرلونه كه **بيت** بدان كوته باسپرده پيل
 بزخم كوك راست در حق نشست اصلي كزدر اكري
 مفاسنه اخرنده كي كاف تصغير در مغناي تر
 كيبي سيده كندويه مناسبدر بنده و علامد
 كنين و كينزك و رهي و پرستار و پرده بند

مطلقا اسیر معناسته در کولك ارکك اولسون کولك
 دنیجا اولسون نه که **بیت** سپاه اندر ایران پراکنده شد
 زن و مرد و کوزك همه بنده شد علام لسان فارسیه
 قول معناسته در نه که بونده واقعد **بیت** غلامی
 کوکهن پیوند باشد نه بنده بلکه خویشاوند باشد
 لسان عربیده غلام قرالاصله بله شاملادر بحر الغزاة
 صاحبك جمله غرایبیدن در اول علام که غلامی ^{تغییر} بونده
 سوبلندر بو عیار نه که نقل اولور غلام قول واعلان
 لفظ عربیدر جمعده غلمان در لوا اما فارسیده دخی
 جوق استعمال اولور قول معناسته اولان غلام
 لفظ فارسیدر اولان معناسته اولان غلام لفظ
 عربیدر ایکسین فرق اعیوب خط و خطا انشدر
 بنده بی علامدق فرق اعیوب بنده قول ^{معینه} عبد
 دیشدر اونداده غلط انشدر غلام یاره که
 او که ترکیده قلامباره در لر تحریفله لفظ ترکیده
 غلامله باره دن لسان فارسیده باره آنه در
 نه که **بیت** نشست از بر باره تند یاز می رفت

باوی بی رزم از مذکور ملفوظده معنای ^{کینه} کینه
 ظاهر بود که ملحوظ در کینز بنده نیک دشتی در
 او که ترکیده قران در لخته که **بیت** شراب و غیره
 و نقل مهیا کینز پنج و شش همچون ثریا کینز مرکب
 اخرنده کی کاف کاف تصغیر در معنای قرنا جند
 بحر العواصی صاجی کینز کی کینز دن فوق انشد
 دخی یوله یومنه کینت خدمتکار در لر غلام ایله
 اولک ارا سنده فرق وارا بدی بویندن ظاهر
 در **بیت** بدی و برادری بیکار اینی دخی وان
 غلام در ره کار دخی نیک اخرنده کی بیایک
 معنای ترکیبی یوله مشویدر پرستار طیبی در
 پرستنده کی در قول اولی لازم دکلا در اوندق
 عامدزته که **بیت** زهر در پرستنده کانت بود
 هم ادا هم بنده کانت بود خدمتکار له پرستارک
 فرقی وارد در نه که بویندن ظاهر در **بیت**
 اگر نیز بخادم او هزار هیدون پرستار شد بی شمار
 تعظما کلوب اکابری و سلاطین سلطین کسبه

پرستار در لور اما خد مکار دینزلو قولتی انیمیه
پرستند ایله پرستارک ده فوقی وارد برجه
پرستنده مفرد در اسم فاعله پرستیدن ذن شق
در پرستار مرکب پرست ایله اردن پرست
اسم مصدر در گفتار کی گفت کی ز فارد کی رفت
کی دیدار کی دید کی آراسم فاعله راوردندن
کنورچی معنای پرستارک معنای ترکیبی سی طابو
کنورچی در اول اش برکوه اشلیسه پرستنده در لور
تکرار اشلییه پرستار دینزلو بر اعتبار له پرستار
ابلاغ در پرستنده دن گفتارک دیدارک ده معنای
برکیلیری طاهر و لور او که قیاسی ایله برده شول
اسیر در که سی اولمش در بنده اوندن عامد بر نیرا
اسیر که خانه زاد او لایعنی مولاسنک اونده غشی
اوله او که بنده در لور برده دینزلو برده نک معنای
مذکورده استعالی بو یغیتدن طاهر در **بیت**
پذیرفت هر چی که آورده بود طوایف بدو بدید
وبرده بود هر اصل اولانه لسان ترکیده کتی داده

در لور لسان فارسیده برده در لرنه که **بیت**
می آورد و اما مشکله ترا بخواند وزیران برده سیران سیران
را بخواند لفظ برده مرکب بر جزوی نون مفتوحه
در لور لسان فارسیده نغی ایچوندر هوته کلنک اولنه
داخل اوله او کلنک مدلولنک نغین افاده اید
بر جزوی دخی برده در که معنای بیان اولدی
مرکور لفظ مرکبک معنای ترکیبی سی او کتله
بر نیرده دخی وارد رکه نون اصلی در اونک
معنای چنکه اختصاصها و لان نه در دامدن
اولسون اندن اولسون سایر الاندن اولسون
اصلی نیرد در چنک معنای نه که بونده و
نعدر **بیت** فرامرز پیش پدر شد چو کو در بر پرو
روز کار نیرد شول آتویه که صواشی اری اوله
چنکه یرایه نیرده سوار در لور شول لباسه که
سواشی کیسی سی اولای نیرده قبادر لرنه که **بیت**
بیارید گفتا سپاه مرا نیرده قبا و کلاه مرا
برده نک اخرنده نغی هاء ساکنه اختصاصی ایچوندر

نانه دکی کبی و تابه دکی کبی کاه اولور بوردک
 باسی و اوه تبدیل ایدر لر نور ددیر لرنه که **بیت**
 هر یکی در نور چون شیر قایم کشوری بشمار
 حرف بانک و اوه تبدیلی لسان فارسیده شایع
 در نور دک لوقی اصلی اولیجی نور دیدن دی شفته
 اسم فاعل در راه نور دبور و کن آنلرک او صافندن
 در ننه که **بیت** اسبکی داد شاه راه نور
 که بعیوق می رساند کور بوردک اصلی نبار در
 الی حذف اولمدر تخفیف که شش خوری برینده
 اصلی اوزره ذکر اتمدر **بیت** دلبراش که
 اور دند بر خاش کنند از کینه با بهرام تاورد
 اور دخی ناورد معنای کور ننه که بو
 بیتن اکلور **بیت** هوان مردی که حاضر شد
 باورد کد ظاهر که از مادریه آرد **کوز و کوز**
 کوزای عجب که اگری در مغایلی راست در که معنی
 بونک مقابل سنده اولیجی طوغری در ننه که
بیت زمانه دیر شد کاین نکته آراست که

که کز با کز نشیند راست باراست راست چپه ده
 مقابلدر اونک مقابل سنده اولیجی مغایلی
 صاغند صول و صاغ دیه جک برده عجم چپ و راست
 در کوزک راستی کاه اولور که همه تبدیل ایدر کج در
 ننه که **بیت** نه هر که طرف کله کج نهاد و تندشت کله
 داری و آیین سروری داند قوبروخی اگری اولدوغندن
 او توری عقربه کوزم در لر کز اوه دکی کزده بو معنای
 مخافیه در لردونک یا ننده اگری اصلدوغندن او توری
 کز اوه در لر کجا و ده در لر آوه او یختندن در ابکی
 محفه نکه هر برینه کز اوه در لرنه که مولای رومینک
 قدس سره العزیز بو بیتن ظاهر در **بیت** این کز اوه که
 شود این سوکریان این کز اوه که شود این سوکریان اما
 کز اکند دکی کز اول معنای دکلر لسان عربیده کی تو
 معنای در بلکه رنگ معریدر کز اکند چو قال دنده که
بیت کز اکند بید و درع و برنی بخاک اندر آمد
 هان که سوش کوز بو کوی در ننه که **بیت** پشت بنفشه
 بسن زار ها کوز شد از چیدن دیناها **بیت** دیکر کبی

سرو شمشاد من کو ز کشت کمانیت کشت اشک من تو ز کشت
بو بیندن ظاهر اولدی که بای تو ز کشت فارسی بی تو ز
ایمنی زای عجب له نه که **بیت** دو ابروئی همچون کانی بزه
سبه تو ز تو زوی ار مشک به **هم و بیج و تاب**
هم بوکم در بوکم بوکم اولان نشیه بر هم در لر زلف
اوصافند در هم جیدن دن اسم در بی بوکشته جمیده
قامت در لر جمیده اسم مفعول در هم کشته بوکم اولمشدر
نه که **بیت** از بی نغان و شیونم جنکیت هم کشته تنم
اشک آمده تا دامنم از هر مژه چون تارها بوکم ایله
اکلک فوقی وار در ظاهر بود که بر طرغری نشیه هر تنی
طرقه میل آسه اکلدی در لر بوکلدی دینر هم ایله کولک
فوقی بورادن ظاهر اولدی بوکری کله بر حالت مخصوصه
هر اکری به بوکری دینر و هر بوکشته ده بوکری دینر کوک
ایله غلک فوقی بورادن ظاهر اولور خلقه اولان نشیه
بوکلیش اولد و غنن او توری هم در لو هم کشته در لو هم
بوراده معنای اخوده استقال او نشی دکلد در تالوده
اولان کر لره ده هم در کوری بوکلد کلدن او توری در

بحر العربی صاحبی بوکلا منده که بعینه ذکر اولور هم
نخ خایله اوج معنایه کلور اولاکری شمی فخری بو
بینده یاد ایدر **بیت** هم کو دون ز طاق خفت او
باقت چون قامت مسورشی هم **و ثانیاً صفت معنایه**
کلور فردوسی نیک بو بیندن ظاهر در **بیت** هزاران
بود اندرون طاق هم هزاران نکا داندرون پیش و کم
ثالثاً کلدن بو غار کجه چک بری اسدینک بو بیندن
ظاهر در **بیت** پیل تن خنه در دلم او سوران ففته
هم خام او اوج پرده خطا امشد اول بوکه غلب
معنای اگر دکلد رنه که سابقاً بیان اولدی ایچی بوکه
فردوسی بیندن خمدن مراد کردد بوکلد کدن او توری
هم دغشدر معنای آخر دکلد او چچی بوکه اسدی بیندن
هم خلقه معنایه مستلزم بوکلیش اولدوخی اعتبار ایله
اولدنی معنای آخر دکلد رنه که سابقاً بیان اولدی بیج بور غاجدر
بور غاج بور غاج اولان نشیه بیج بیج در لونه که بو بیند
واقع اولددر **بیت** ای یسا کز انش سودای ان مسکین
دینی دود بیج بیج دل زنی اکون چنیر کزشت **و ثانیاً**

قورمذر قورم قورم اولان نسيه پرتاب درلر تما
 قورلشي اولسه نيم تاب درلر بونلوده زلف اوصافند
 قورمي بوليوب طوران زلفه زلف تابدار درلر نته که
بييت کفتم نهي برين دلم ان تابدار زلف کفتاکه مشک
 تاب ندارد قور تاب تاب نانبين مراد مراد تدر تاب
 لغت مشترکه در معنای متعدده مي وارد در پرنده بيان
 اولمش در تابدارک معنای ترکيسي بود در تاب معتبر
 در دار اسم فاعل در دشتن دن حفظ ائلك معنای
 بحر الغرايب صاحب تاب ايله چ فرق اتوب تابک
 معنای بيانده چ معنای کلور ديشد لسان
 فارسيده ايكس بر برينه عطف ايدلر چ و تاب
 درلر اول بر برينه عطف معنای نه دلالت ايدلر
 ننه که **بييت** هم بند چ و هم تاب و هم خم و چ
 وي غنبري بيش و کم تاب امد در تابيدن دن که
 قورمذر بوکلک خاص معنی در بر نته و ايكی قات
 انسه لوبوکلدي درلر قورلدي ديزلر ترک بلم
 دبر قورلدي ديزلر ابي بر وضع مخصوص اوزر نته

قورب

قورب بوکنه رين تاب درلر موتاب دخی بوندر
 بو مرکب معانف جز اولان تاب اسم فاعل در تابيدن دن
 صيغه مشترکه در لازم ده کلور متعديده کلور
 اسم اولان تاب که مقدم اذکوا اولندي لامندن ما خوردر
 فاعل اولان تاب متعديدن ما خوردر موتاب
 موتاب ده در کلون چوال اشک کندن اوتوري في
 در اصل ده تابندر بانک خايه تبديلي لسان قار شده
 شايعدر مثله اسفهان درلر اسبها نند درلر تافته
 بوندن در اسم مفعولدر طوقند در معنای اصليسي
 بافت در بايله اسم فاعل در بافتن که طوق معنای
 در بافتنه که ترک اکا پافته در اوندن در معنای اصلي
 طوقند در اسم مفعولدر فعل مذکور دن چوله به يا غيله
 طوقد غندن اوتوري ياي بافت درلر نته کم بو بيه ده
 واقع اوليدر **بييت** کش و زرو انکرو پاي بافت
 چوبی کار مانند مرشان بکاف چوله به ياي بافت درلر نته
 ايلک ده عمل اولنک دکلد روي ده عمل مويانک اولندي
 ابي **تاب تون قور** زو تاب طاقت در نته که بو بيه

ظاهر در **بیت** محیط با تو بود ز سخا بکبر دپای سپهر با تو
 به تمام کین ندارد تاب طاقشز قالدی دیجک برده عجم
 بی تاب ماند در طافت بر حالت عبادت که یورلد و غی
 حالده کشیده اول حالت قالی از توان کوچ در توانا کو چلو
 شکیب الله فکیب کی که شکیب صبر در فکیب صبر بود
 زیب ابله زیاده ابله در توان تابک غیری اولد و غی
 بوبیت لردن ظاهر در **بیت** چنان باشد اول که کوبی تنشی
 دودل دارد از تاب و زور و توان چنان کردد آخر که
 کوبی مکر بستی تنشی را بر ایدروان بوندن زورک
 دخی اول بکنه مغایرتی ظاهر در زور اول کو چکر
 کبی در ادماله حاصل اول و توان خلقی اولان کو چکر
 کسبله حاصل اولان کو چکر صاهینه زورمند در لو
 زور و معاسته حاجت مند کبی که معنای حاجت مند
 اول حالت که عارضی اوله اونده ادات توصیف مند
 نیازمند در دمند کبی یازده درد و زوزله حاجت کبی
 امور عارضیه دندرا اول حالت که خلقی اوله اولنک
 اداتی آخر که دخی الف در بنیاده بالاده اولان الف کبی

زوراد ندکبی توان مند دمنقاعده مذکوره نک
 مقتضای اولد و توشی اصلده قوت درگاه اولور
 و او بی حرف ایدر لوشی در لوشی مذره اولده تعیش
 اند و کندن او توری و از رتشی در لوشی که بوبیتند
 ظاهر در **بیت** در دودی زجر و زجر و در شود بی زری
 و بیم مجوز رتشی با توشی مجور غایی بجوی از و غم توشه
 دد کللی معنای توشه که قوت در اختصای اولد و غن
 او تری در آخر دخی حرف ها ادات اختصاص در نته که
 کتربیان اولونیدر قوت سبب قوت اولد و غی اعتیاله
 مجازاً قوته دخی توشی در لوشی که بوبیتند ظاهر در **بیت**
 بنوشا به گفت ای شه بانوان به از شیر مردان بتوشی
 و توان بحر الغرایب صاحب المفاط مذکوره نک معنای
 بری برتدن فوق اتمام شد در **هوش خسر** د هوشی شوا حالت
 در که ترکی دلاوه اول حال ددن او کله تعبیر ایدر لو او کی
 کمنش کسبه به هوشی در لو او کلو کسبه هوشی مند در لو
 اول عقل و راستده بر حالت در عقل خلقی در
 اول کسبله متزاید اولور اول سبیدن مند او کلا

توصیف دو تشد هوش عقل غیری اولوب اوکا
 متفرع بر حالت ایدوکی بوسیدن ظاهر در **ه** بعقل
 ار چند مردم هوشمند است نداند موقی برشی هود که چند
 هوشك غافی شول حالت در که لسان عربیده او که
 اعیاد در کوکاه او لور هوشك زوالیله موندن کنایت
 اولور زنه که فردوی اتمش در بوبیتد **بیت**
 که در آب هو که او بر آورد هوشک بمنونه بیدرواش
 سر دشی بو کفایتک اصلین بلای جانی هوشك معانی وضعیه
 صانور زنه که او کله او حی که مقابلی جنون در فوق امان هو
 معناسی او صانور اول تقدیر جیه بر هوش دیوانه اولور
 زیرا او صانورک مقابلی دودر هوشیارک مقابلی مست در
 معنای بقدر مرکب در هوشله یار دن هوشك معنای سابقا
 بیان اولدوی اوزر بنه اول در لسان عربیده اوندن
 تمیز ایله تعبیر ایدر لور تمیز دیکلوی بر حالت در که عقل
 صحیح اری در آدی خبری شردن نفی ضرر دن او کله فوق
 ادر لور هوشیارک معنای ترکیبی هوشی کندوبه بار وای
 در هوشی لغت مشترکه در بر معنای دخی هلاک در زنه که

بویلیت دق ظاهر در **بیت** وار هوشی در زاولستان
 بود بدست تمام پور دستان بود خرد بریده بصیرت
 دیکلوی در زنه که بوبیتدن ظاهر در **بیت** سپهر اول
 کد چشم خرد کور بی که بر خرد مندا فکند زور اول وصفه
 موصوف اولان کسبه خرد مندر لور مقابلی بی خرد در لسان
 ترکیده او که ایله در زنه که بیف لودن اکلور **بای**
 اخرج رکودشی تو خرسند نیم آزاد مکنی که لایق بنیم
 کر میل تو بای خرد و نادر است منی نیست چنان اهل خرد منیم
 سبیل چشم بصیرت اخلق وار در اول اخبار ایله خردک
 اد آت توصیفی مند اولور در **سرام بر آسمه** سر سام
 مرکب در عبارت عربیه در معنای موت در اطبا اصطلاح
 حنده سر سام افت مهلکه در باشد او لور زنه که سر سام
 بر آفت مهلکه در برده اولور که او کاذبات الجنب ده
 در لور مذکور آفتک صاحبته ده سر سام در لور اصله
 مجاز در غلبه استعمال ایله حقیقه منقلب و شد سر آسمه
 مرکب در بر جزئی سرد بر جزئی اسیم در بر جزئی دخی های نقل
 در که اصلی مکرر بیان اونشد در آسیمک اصلی آسیمک

همه تبدیل لسان فارسیده شایع در مثل سب
 دمه شکبه ده در لوسن دینه شکنیه ده در لوسن
 بلای بزدن بدک ادر لوسن فارسیده آسیب
 قانی دو توب طو توب زحمت و بر مک در نه که بی
 بیندن کلوز بیت سر یاد با نهار آمد با وج بجنبید
 کشتی ز آسیب موج سراپه در لوسن کیه که باشنه
 بر قاتی نه حکم طوفو باختلال و بره اخرنده غی هامفا
 عام ترکیب دن معنای خامی بر به نقل ایچون در شعر
 ما یم سراپه در اطراف جهلن از نیک و بد خلق جهان
 رو کو دان لیه یاوه یا فیه آوه لیه دیوسان فارسیده
 شول کیه در لوسن اوکا اویه در لوسن که بویتد فاع در
 بیت صفر بود بر در خادی پیر چوستان لیه چون دیوان
 زبون کیر یاوه تیک در یاوه کودن بتور مک در نه که بی
 بیندن ظاهر در بیت زبان مور بر آصف در از کشت و رو
 که خواجه خاتم جم یاوه کود و باز نجست یا و قلی که توکی عیار
 اصیل یاوه قلندر کند و بی بتور مخ کیه ده یاوه در لوسن
 نینه که برینده و اتع اولیدر ۲ در بیجا که بی مادر و بی پدر

چنان مانده امر یاوه خیزه سیرافه فایله هذیان در
 بی معنی کلمات سوبلینه یا فیه کوی در لوسن بریره آلف
 نینه در لوسن دن اخذ اولمشدر کج آوه اوندن
 مرکب در نه که سابقایان اولوزدر سیمت کیمیا
 اعمال جیل دن شول علامه که اولنک صاحبیه ترک دنده
 کوز یا بی در لوسن که بویتدن ظاهر در بیت هر چه پیش تو
 باغ و اوان بود آن همه سمیای دیوان بود کیمیا کسیر بود
 علمی القونه در لوسن که بویتد لودن ظاهر در شعر
 شع من یا فیه ضیا از وی من من کشته کیمیا از وی دیگر
 انان که خاک را بنظر کیمیا کنند ایا بود که کوشه و چیمی
 کنند بطریق الاستغاده و حرف نینه ده کیمیا در لوسن که
 بویتد دن ظاهر در ۴ نره که جنک آورد بانیام از
 ابلهی باشد و کیمیا کیمیا بوراده بد اصل ایچون استعاده
 اولمشدر وجه شبه ظاهر در علی التونکده اصیل بود
 زیرا ماده بی جواهر خسیه نیک برید را اول صنعتک
 کند و سنه ده کیمیا در لوسن که بویتدن کلوز ۴ هنگام
 تنک دست در باده کوش و مستی کیمیا بی مستی قادر کند

بوبیت ده واقع اولوب در بیت درین مردع اگر مرد
 وار زن کی کندم غمخورد از کشت از زن ترکی دلایه
 ده اول معنای یکی سنده ده عورت لفظی اطلاق
 اندر نخست زن در لوب طریق الاستعاره بهادره
 مرد دید کلری کی نته که بوبیت ده واقع اولوب در بیت
 در سنگنای موعه هنگام کیر مردار پیدا شود که مرد
 کدامست وزن کدام چشم دیده بینا نابینا کور
 چشم کوز در کوز که تشبیه استعمال طریق بیابان چشمک
 در لونه که بوبیت دن ظاهر در بیت بر دیده چشمک
 می نهم چون موسم دیدار شد در آرزوی روی تو
 بنگر که چشم چار شد اغزند فی کاف کاف تصغیر در
 چشم دکی چشم دخی کوز معسکه در او نده ده اطلاق
 تشبیه در چشم لفظی فارسی در ترکی دکلدر نته که
 بوبیت دن ظاهر در ۲ درین چشم چون مابسی
 دم زدن بر فست تا چشم بر هم زدند چشم ناک
 اغزند فی هانفلون و معنای عامدن معنای خاص
 به هانک هانک بیانده تفصیلی چشم دیده کوز

ایچده

ایچده قاباغ التده اوئی یر دهنه که بوبیت دن
 ظاهر در چنان فی دلم را پسندیده که کوی بیچشم
 اندر مر دیده چشم ده قاباغ و کوی بیچشم داخل در دیده
 ده داخل دکلدر ما سواد بیاض جلایه بی دیده ده داخل
 نته که بوبیت دن ظاهر در شی همچون سواد دیده بر نور
 هوا غبر فشان چون طره در حور دیده مرکب در بر خیزد
 در که اسم در مشتق اول شد کور ملک معناسته دیدن دن
 بر خیزده های نقل در که اصلی با بقایان اولندی دیده
 لغت مشترکه در اسم مقعوله کور دیدن دن مثلاً دیده
 کوریم در بر اسم فاعلک ده اغزند های نقل زیاده ایدر دیده
 در لونه که بوبیتده واقع اولیدر سوادیده و غم دیده
 باشک مشوی که نقش حال نوم هرگز از نظر نرود کوزه کوزه
 کورسون لسان فارسیده چشم در لوب تمیز قصد ایدر بیچک
 بینا و نابینا به تفصیل ایدر کور کوزه چشم بینا و کور کوزه
 چشم نابینا در لسان فارسیده ناک ترکی دکلدر معنای
 در نابینا ناک معنای ترکیبی بینا دکلدر بینا ده مرکب در
 بین در اسم فاعل کور کوز بی معناسته دیدن دن ما خود در

• خلافت قیاس و زیننه جهان کویر بحیه جهان بین در ل
 نته که بوبیت ده واقع او لیدر بیت **سکند** در دی این
 من بین پس اولدک من جهان کبر اول جهان بین بر خری ده
 الف در که لسان فارسیده وصف جلی ابله توصیفک ادانی
 در نته که سابقا توانیله زورمندک فرقی صدده **نفس**
 اولمشدر معنای بین حقیقیده چشمک ایچنده بر عضوک
 حالی در چشمک اول عضوک ارانده اولان علامت و خلقی
 دلالت ایچون در چشمک و صفی اولان بنیاد کی الف کور
 کوزی چشمک کسته در اول سبدن کور چشمه صفت اولو
 نابینا اولو ر مکر که کوزی مجازا نابینا معنا سته استعمال
 ایده لرنته که بوبیت ده واقع او لیدر **بیت**
 سپهر اول کند چشم خرد کور پس انله بر خرد مند افکند زور
 چشم خرد دن مراد بصیرت کوزیدرنته که سابقا بیان
 اولوندر **چشم** **چشم** جم اسم جنس در هر سلطان عالی شانه
 جم اطلاق اولونرنته که بوبیت دن اکلتور **بیت** **چشم** انداز
 والا که کیقباد جی بود با فرد آیی و داد حضرت سلیمان ده
 علیه السلام اطلاق نته که بوبیت دن ظاهر در **بیت** اگر تخم

رفت

رفت بر باد سخت مر باد و اند جال رخت بوبیت دن
 اکلتور زبان مور بر اصف در از کشت در رست
 فواجه خاتم جم یا وه کرد و بانجست اسم جنس اولدی
 اعتبار ابله چشیده اطلاق نته که بوبیت لودن ظاهر
 در **شعر** که رادانی آخر وانجم زعملد فریدون
 ضحال رجم بخت فریدون و نوروز جم که شادی
 ستر داد جهان نام غم اول اعتبار ابله در نوروزک
 اولد اضبعی چشید در اول سبدن او که نسبی لشد
 بعضی لچشیدی حضرت سلیمان نبی صا غشدر نته که
 بوبیت دن ظاهر در جو چشید بر باد نشت و راند
 بدان سکنه زو باد خود خیره ماند چشیدک **صلی**
 جامر شید در نته که بوبیت ده واقع او لیدر **بیت**
 جهان را از دل بترس و امید تو کفنی مکر زنده
 شد جامر شید شید کنش در نته که بوبیت دن
 ظاهر در **بیت** بدو گفت از آن سو که تابنده شد
 بر آید یکی پرده بینم سفید کانه فر کور باد شاهک
 جامر جهان نما نی کنش تشبیه ایدن اول اعتبار ابله

کند و سینه جامرشید دید بر صله دن تخفیف الفیه
 حذف اندیلر چشمیدا ولدی **خرشید** افتاب یکی ده
 مرکبه کشته اطلاق اولتو رامتاه برسی بر اعتبار الیه
 معنی ترکیبی یوی بیان اولیجی اول اعتبار ظاهر اولور
 خرشیدل ترکیبی ظاهر در برخی شید در ساقامعیا
 بیان اولدی بر فریده خرم را صلی خرم در غذا ^{کسب} التو
 هاسا قط اولشده خرم لغت پهلوی ده تور در لر
 حکم الاشراق شرحده علامه و شیرازی کیان خرم
 بیانده بوبله دست در مذکور خرم به خوره ده در
 شرح مذکوره اول وجهله ده مسطور در خرشید
 و اوله دخی استعمال اولتو راسان فارسی ده خور
 در لر کشک کند و سینه ننه که بوبیتده واقع اولور
 ۲ طرفه که چون تابش خورشید نهان کشت پراز
 قطره رخ اسمان امسا خرشید دن جز اولی خور اول
 معنایه اولیجی خرشید کشک یکی اسمدن ترکیب
 اولیجی لافز کلور بر ننه یکی اسمی ترکیب ایدوب
 کنه اول فنیه اسم انک بودند خالی دکلار امسا

افتابک ترکیبی خفی در برخی نیاید رها فن دن اسم
 فاعل در قزدی معنایه خاما بایه تبدیل اولتو در
 برخی ده آف در اصیل آب در بونده ده با خایه تبدیل
 اولشده اول تبدیل لسان فارسیده شایع ^{مثلا}
 فهاوی ده در لوافتابک معنی ترکیبی صوفی در برخی
 در صوبه بار دیا الطبع در قزمسی عارضی در هوا و یله
 ککل در طبیعتی افیک دارد در صوتی عارضی در اول
 سبیدن صوتک قزمسی کشته نسبت اولدی هو انک
 اولادی افتابک کشته اطلاق ننه که بوبیت ده
 واقع اولیدر بیت **عمر بر قست** و افتاب تموز
 اندک ماند خواه غره هنوز مذکور معنی ترکیبی
 اعتبار الیه اولدی و فی ظاهر در اول کسه نک یا ننده
 اسامی فارسیه نک اکثری مرکب ایدو کنه و الفاظ
 مترادفه مذکور لغتده نوادر دند و کنی بلور اوله
 احتمال وارد که افتابک ترکیبی افتله آب دن فاعلی
 اوله با دن مبدل اولیه افتابک انت آب اولدی
 ظاهر نیاید ای تحلیل و افنا ایدر امسا انت عبارت جری

اسم تاری دت خراوتی ده بعد وارد مولا کپی
 دکلدا اول معنی ترکیبی دن نقل اولمشده افتاب اعلام
 منقوله دن اولور ایکی تقدیریه بده **خسرو کیخسرو**
کیان خسرو ملک درملوک عجم نف پرویزه لقبده
 نته که شیخی نیک بویتند اکلور جو خسرو لکشان
 نیز اورر لور ادینی خسرو پرویز اورر لور کیخسرو
 بر جری خسرو در که معنای بیان اولندی بر جری ده
 کی در که معنای اولور در معنای ترکیبی اولوسطانکا
 مذکور لفظ مرکب کیانی بودن بر سنه که یکاوستک
 نبیره بی در علم اولمشده چشید کی صاحب شوکت
 و عظیم الشان پادشاه دژنه که بویت لور دن ظاهر
 بیفتان جری بیرو خال و حال اهل شوکت بانی که نیز
 از جمشید و کیخسرو فرادان داستان دارد صبا
 از عشق من رزی بکوبان شاه خوبان که صد جمشید
 و کیخسرو غلام کترین دارد کیان طایین قدیم دن
 بر جماعت دکه اولور لک او کی کیسرت در و آخر
 مذکور کیخسرو در نته که بویت ده واقع اولور **سنت**

کیان رفته اند و کیان آمده بجای هاما کیان آمده
 کیان اول جمع کی در کیان ثانی جمع که در معنای
 کمر لور در کیانک معنی اصلیبی اولور در طبایع معنای
 کلور لغت مشهور که در نته که بویت دن ظاهر در این
 کیان بد کیان که شکو قیقت عاقلند یارب این ناز و نعم
 و دولت لمت چراست کیان اول دن مراد معنی اول در
 کیان ثانی دن مراد معنای ثانی در طبایع معنای اولی
 کیانک گاه اولور توفی حرف ایدر کیان در لونه که بویت
 واقع اولور در **بیت جهان** پای و شاهی که مثل او باید
 ز اقزان بخور ز امتراج کیا الفاظ فارسیه ده ترخیم
 شایع در طبایع نسبت ایدر یک کیان در لونه که بویت
 بیت دت ظاهر در **بیت** تو مراست کیانی برخاست
 از نسبت ضد نی که بودی در خلقت کیا ناک اولور
 در نته که بویت دن ظاهر در **بیت** باده می خورد بایین
 کی کنج می داد به جامی کبه نسبت ایدر یک کیان در
 نته که بویت ده واقع اولور در **بیت** زاهدی بیند
 بگوید ای کیاهی میذار از بهری خدا لسان فارسی

سفای نسبت گاه الفله افاده اولونرگاه بایله مشر
 بیده درلوباده درلورته که بوبیت بوده واقع
 اولیدر ۴ وجه ناخوش بود دوستی یا کسی که مایه
 ندارد ز دانش بی بساز ورمند که افتاد بخت
 بی افتاده رایاوری کوبخت مذکور یکا کاف عربی
 فتحه بی ابله در کاف عجمیک کمره سیله اوت در که
 یرده یترنته که بوبیت ده واقع اولیدر **بیت**
 سر در نه دیو بار خیزد کیا باشد که آن سر بار خیزد
 کیانک اصلی کیه در ترخیم اولوب خرندن حرف ها
 حذف اولمشد در پادشاه دن حذف اولند بخوبی
 اصلی پادشاه در کی لغت شکر که در لسان فارسیه
 فاجع معناسته ده کلورنته که بوبیت ده واقع
 اولیدر **بیت** بیانک بلبل و قری اگر نوتی می علاج
 کی گشت اخرالدوا الکی اولو سلطان معناسته اولی که
 نسبتده گاه اولور معالغه قصد ایدر لر و نون
 زیاده ایدر کیانی در لرمکر کیانی نك معنای که
 منسوب مکر در خروانی الف و نون نسبت ده هیا

ایچون در لسان عربیندن اخذ اولمشد بر بوالف و
 نون معنای مذکور ایچون کلر کی صحاح جوهریده سطور
 لمبایده کی صید لانی دکی الف و نون ده اول الف
 و نون در لسان فارسیده جمع ایچون اولی الف و
 نون اولی احتمالی یوقدر زیراق عده اولدر که ادات
 نسبت فروده دخیل اولور جمعه دخیل اولماز مکره اعلام
 اوله کیانی ده اول احتمال وارد را تا خرد آئیده یوقدر
 ظاهر بودر که الف و نون یکسده بر معنایه در کیانی قاره
 او معناسته ده کلورنته که او منصوص یوجع اندکی لغت
 ایچنده ذکر ایدوب در یو عبارتله کیان خیمه کورد و عرب
 بود چنانکه بوشلور کفت **بیت** ۹ شبه باز بسته برین آسمان
 که پریده بی بیان کیان کیان نادن مراد غماص ایدوب
 خرونیك بوبیتندن ده **بیت** ۱۰ انا دکیست هت او قمر کورده است
 مرکیانارا کیان نادن مراد اولدر کیان دد مراد اولی طیاره
 مذکور غماص صورتو عنیه لری و رار المیده وجه نسبت
 ظاهر در بحر الغرایب صاحبی بوسره واقف اولی بود کیانندن
 کیانی فوق اتمیوب کیان طیاره معناسته کلورنته در

کمانا درلود بمشدد و غروی نیک بیتی پایه استنها د
 اغشدر **کیا** **مهر** **کیا** **زار** **چرا** **گاه** **کیا** او ش
 نکه که سابقان اولدی اصل کیاه در اصل او
 بوبیت ده مذکور در زهر خمر که اولوریم اغولوا
 قهرم او سنده کلوب قوتله کیاهدن صفتن مهر کیا
 محبت او قی در لفظ مرکب در بر جری مهر در محبت
 بر جری ده کیا در اوت معناسنه اصل کیاه مهر در
 معنای ترکیبیدن علمین نقل اولیجی مضاف الیه تقدیم
 او نمشد بر بوقصود ساه فارسی نیک خواصندند
 بوکه متعلق تفصیل سابقا ذکر او نمشد بر مدلول
 ترکیبی ده مهر کیا هل معنای علمی سنده مطابق
 معنای مذکور مراد اولد و فی کبی بوبیت دن ظاهر در
 بر مهر تو ناسنه و فطرنه بر آورد نشناخت دلم
 خاصیت مهر کیا زاکیا زار اصل کیاه زار در مرکب در
 بر جری کیاه در اخفتن ها خرق او نمشد بر جری ده
 زار در معنای مرغزار و بیانده تفصیل او نمشد اوت
 چوغ ادنی برده سان فارسیده کیا زار در مدلول

ترکیبی بی ده اولدر چرا جیم عجمینک فحم سیله اولان
 ننه که بوبیتدن ظاهر در **بیت** کا و چرا خورده این
 مرغزار شیر جهان خوار قنار آسپار چریدن مافور
 چریدن اولمقدر چرا جیم عجمینک کسره سیله بیچون
 معناسنه در لفظ مرکب در چرا یله زادن چون ایل
 چرانک فرتنک بیاننده اصل تفصیل اولون کولدر
 باذن الله تعالی چرا گاه اولان یریدر لفظ مرکب در
 بر جری چرا در که معنای بیان اولدی بر جری ده کا
 محل معناسنه درگاه دکی کنگاه دکی کا کبی اصل گاه
 علم اولیجی مضاف الیه تقدیم اولمشد **پادشاه** **پاشای**
 پادشاه لفظ مرکب در بر جری پاد در بای عجمی ایل دفع
 ضرر و اصلاح فساد ایدن تسنیه لسان فارسیده
 پاد در لوباد زهر اوندن در شول طاشک ادی در که
 زهرک مقرتی دفع ایدر بر جری ده شاه در که معنای
 لغوی پاد لودر اما بحسب العرف اصراق او زرینه استعمال
 اولیجی خرد سلطان اولور مذکور لفظ مرکب مدلول
 ترکیبی سلطان یا نده اولان مدبر و مصلح در جری

فرسك انشا الله القاب و زمراده استعمال اوله في
 بوندن او تو بر پیر شده نشاء دن مخفف اولوب اولو
 معنائه كذا كنن و بل نفري معنائه ده كلونته كه
 بوبیت لوده ظاهر در **شعر** می گفت شده بر من و هر من
 بر من دوستی کردن و هر من تن کوه و ام كنون چون
 است یکی انتم من که دو دمر شده است پادشاهك
 بر جری و معنایه شه اولی القاب سطرطین دن اولو
 معنای ترکیبی بی دافع و بل و رافع ظم در آنچه که شاه
 الفله اولی معنای مژگورده استعمالی شایع دکلله است
 قاعده لغت فرب و زره شلاله شاهك اصلي بر دسط
 کله ده اعلان الفلك اثباتی ده و استعالی ده لسان فارسی
 جائز در شلاله راه داه ماه کاه سپاه کناه ده در لویه
 مده که سبه کناه ده در لویه پادشاهی ده مرکبه بر جری
 پاد ده که معنای بیان اولدی بر خیزده شایع در عوامی
 معنائه قافیه نك بر نوعنه که خوامی باندنه بقبول
 دکلله عوامة نسبت ایدوب سبکی در لرکخ شایع
 دخی اصلی بود بر خیزنه نك ایدوب که خرد و پیرنه

عامه رعایا دن بر می چفت سورر کن بولید مقام
 نسبت ده حرف كافك زیاده بی ده لسان فارسی ده
 وارد قاعده بی برنده بیان اولونه كوك در
 بارن الله تعالی پادشاهك معنای ترکیبی بی صلح عامه
 بواستبار القاب سطرطینده اولورننه که بوبیدن ظاهر **در**
 ازین ژرف جاهست رعایا دم و زان بی ترا پادشاه
 دم مطلقا حکم اولو الامر معنائه ده استعمال اولو
 ننه که بوبیت ده واقع اولویدر **بیت** که من تا ترا دیدم
 ای جان من نیم پادشاه بر دل خویش **شعر** ای جو نیم عیاله
 ضمه نك اشباعی و اوله اظهار ی ایله لسان فارسی
 استعاره چون در لسان عربیده کی کیف کی ترکیبی دلد
 بر کسك حاله استعاره اولو لر بنجه من در ل
 عجم چون در کیف حاله در بنجه در دیجک برده عجم چون **در**
 ننه که بوبیدن ظاهر در **شعر** ز کویه مردم چشم نشسته در
 بی بی که در طلب حال مردمان چو نیست هر بنجه دیجک
 برده عجم چون در ننه که بوبیده واقع اولویدر
 اگر پیش ازین بنداشون کی نیار من این کو در چون

گفته اطلاق مکن اولیایوب حقیقت در استقامت
 اولاد غنیمت او و حق تعالی حضرت یحیی علیه توصیف
 ادر او را یزدی چون در اوستا چون جیم عی الیه اوله و یکی
 ضمته نك اشباعی و او ك اضماري اولیه سان فله
 تعلیل ایچون اولور زنه که بویتیدن ظاهر در چون
 ننام تلخ اذ مستان او چون نیم در خلفه استان او
 چون اول نجبه معنیه در و او ك اشباع تلفظ اد
 گو کدر لسان ترکیده و عبارت بعین یا معنای تعلیل
 استعمال اولور زنه که بویتیده ظاهر در بیت دید
 دلبر شمع کبی یانه سوبلری بکا چون دل او چندین
 یانه سوبلری بکا بلا اشباع اولور چون لغت ترکیه
 تشبیه معنای ده کلوزنه که بویتیدن ظاهر در کر
 خلوت مار شنی از رخ نرورزی چون صبح در لافاق
 جهان سربفرانم بیت سابقدن ده بو معنای ایهام
 وارد در بلك اول معنای اراده سیله ده معنای کلام
 نمار اولور نجبه اکلین که فی کیمیم اونك مستلوی
 خلقه سندد مکرده مقام تناسب معنی در هر مقامه ای

معنای مناسبه کلام مذکور زاده لطافت و شیر
 تشبیه معنای ده چون بر اسم هر کیدن خرابی و او فی
 حذف ایدر لور مثلا جنان در لور چنین در لور زنه که بویتیدن
 واقع اولوریدر بیت چنین است رسم سرائی در شست
 که ای پشت بر زین کبی دین نه نشست چنانک چنینک
 اصلي چون ان چون این درگاه اولور اصل او زنه ده
 استعمال اولور لور چنان در لور زنه که بویتیده واقع اولور
 چنین بد که چنان نه بیخی خرابی کما باشد شکی سزا
 چنین ده در لور زنه که بویتیده واقع اولوریدر بیت
 جنبی بود کبی و چنین بود کبی میهرانی کبی کین بود
 جیم عی نك کسر سیله لفظ ترکیه در زنه که سابقا
 بیان اولور لور بجزی چه در زنه معنای عجم زنه
 در دیکر برده چه چیز است در بجزی ده رای
 لسان فارسیده را شول معنای فاده ایدر که ترکی
 حله اوندن ایچون دیکله تمیز ایدر لور مثلا آله
 دیکر برده خدارا در لور زنه که بویتیده واقع
 اولوریدر خدارا دامن بستان از وای شعله علی

که فی بادگیری خوردست و با باسکران دارد
مفرداتك معنای مذکور هی مقتضای سخن چنانك
معنای نیمه در نه که بوبینده ظاهر در **چهارم**
جستنی نکردید بند که تا چشوی بود و تختی عمد
جری جیمك فتحه سبله ده تلفظ ایدر لوانا اصل
چه اولوب عند التركیب هاقط اولشی و لیجی جیمك
کسره سبله تلفظ افصح در زیرانه معناسنه چه
مکسور در کله **و** رانك معنای مذکور هی **لیان**
لام تعلیل معنای در لسان فارسیده مذکور کله **لیان**
ادات مفعول اولور مثلاً زید را یکودر لر معنی
زیده سوبله در زید را یوت در لر معنای زیدی
اوردمك در مذکور اادات کاه اولور زایده
اولور کلام معنی نسته افاده اغرغه که بوبینده
ده دوشیدر **و** وانکه بخلق افتاب کویتدش
راستی را یچشم من نه کوست **چیز جیم عجمك کسره**
چه باقیان اولتدنی اوزر نه لسان فارسیده
شول معنای چون وضع اولیدر که ترکی دله اوند

نه ایله تعبیر ایدر لوانا اول نه دیجك برده
ان چیست در لر چیستك اصلی چه است در
نته که نیستك اصلی فی است در ترکیب و لیجی ها
حذف اولور الف یا به بنقلب اولور نه دم عجمك
برده عجم چه کو یبر در نه که بوبیت ده واقع اولیدر
بیت نه دایم چه کو یبر چه زك اورمر که نادرست
اوزیر سنك اورمر چیز جیم عجم ایله لسان ترکیده کی
نته معناسنه در نسته هی یوقدر دیجك برده
نا چیز است در نسته که بوبینده ظاهر در **بکفتامی**
کل نا چیز بودمر و لیکن مدتی یا کل نشستم چه ده
کاه اولور نسته معناسنه ده استعمال اولور
نته که بوبینده واقع اولیدر **بیت** مرغ انجار و
که چه نه بود چه نه بودك معنای نسته اولیه
چینه دن مراد دیر لیک دانه در اسم در چیدن
ماخورد **چون مانندی و ش** چون جیم عجم ایله
لسان فارسیده اادات تشبیه در ترکی دله کی
کی یکی نسته که بوبیت ده واقع اولیدر **بیت** چون

عارض تو ماه نباشد روشن ماند رخ گل نبود گلشن
 گاه اول را خرنده نون حذف ایدر لچودر لر
 نته که بوبیت ده واقع اولیدر **بیت** فردا
 زبشت پاره چون باد هو سبزه بوسه زد بر پای
 شمشاد تعلیل چون اونی چونک خرنده نون حذف
 اولوز نته که بوبیت ده واقع اولیدر **بیت**
 جو مردی سخن کوی فانی شود مرور سخن غریب
 شود مانند تشبیه و نظیر معناسنه در مانستن
 ماخوز اولش مراسم در مانستن بکنمک در مثالی
 نظیری بوق دیجک برده جمع بی مانند در نته که بوبیت
 واقع اولیدر **د** و کمالند در جهان مشهور از صنایع
 یکی دگر ز خندانی یکی در غزل عذیم المثل و از دگر
 در قصیده بی مانند مانند معنای مستغنی و از
 او یکچون در که بر شیون سلب اولنغه قابل در
 بی مانند یکله اما چونکه معنای مستغنی بوقد
 او یکچون در بر شیون سلب اولنغه قابل دکل در
 بی چون دگر اما چون دن استف مراد اولیغ

بی داخل اولور وجهی باقیان اولونیدر و ش
 دخی لسان فارسی ده ادات تشبیه دن در نته که
 بوبیتدن ظاهر در **بیت** از خرویی که تا ساز زاده
 زمانه چون او فلک مهابت مانند او ملک شی اما
 کی منای دکلرا و یکچون در که سنک کی دیجک برده
 چون تو د نور و ش تو د غر و شک اصلی فشی در نته که
 فردوی تک بوبیتده ظاهر در **بیت** چنین گفت
 رستم که این شیر فشی مرا پروا یند باید یکشی فاو او
 تبدیل اولتدر سادخی ادات تشبیه در مثلاً
 تشبیه اشه لر سنادر لر اصلی سایی در نته که
 بوبیت ده واقع اولیدر **ص** بعد مرچون کله بند آه
 دو داسای من چون شفق در خوق نشیند چشم
 بیای من گاه خرنده پای حذف ادر لر اسادر لر
 نته که بوبیت ده واقع اولوب در **بیت** شفیق
 کشت زمانه مرا غلام صفت رفیق کشت سعاد
 مرا مرید اساکاه اولور الف نده حذف ایدر لر
 سادر لر اما باج معناسنه سانک نته که بوبیتده

واقع اولویدر بیت ملازدا ورا سلام شیخ اونی
 که شاهند فوستد سوي جنابش اصاع ساوا
 اخزند وادی حدق اولغشی در **سراسر سوتاسر**
 سراسرک معنای دید ز در نه که بوبیت ده طهری
 جهان کوی سراسر لاله زارست برهنه یا حروا بجا
 عاشرت اور تا سندی الف لسان قار سیده مقابله
 مساوات معنای افاده ایدر کی خسته بری بر شمع
 مقایله اولوب متساوی اوله لاول مقادرات
 تعبیر آملو اولی لعلرتیک راسته بر الف کتور لیر
 شله برابر دیر لوی بری بر نه بمقابله و مساوی
 اوله غلبه استعمال ایله بوعبارت مطلق مساوانده
 علم اولک در معنای بر یونین پرده ده استعمال
 اولور مثلا ایکی اوجی برابر کلدی در لولیا لیده
 بونک کی در معنای اصلی طوداق طوداعنه
 کلک در صو ظرفک کتارنه برابر اوله مجاز الیا
 اولدی در لولنه که بومصرا عده اول معنی ظاهر در
شمر لیا لیست خون جگر پیاله ما دیمخت

چنین دنگانک ده اوله در معنای اصلی
 اکی دنگ بری برینه مقابل اوله ویا اولقدر غلبه استعمال
 مطلقا وزنده مساوانده استعمال اولور بیجا بیج
 اکی طرفدن بیج بری بر نه مقابل و مساوی اولقدر اکی
 بیجه طو تشبیه بری برن یک معنای بیجا بیج بولور
 اکی طرفدن چکشته اولو بر جانیده غلبه بولنه معنی
 کشاکش بولور چکاچاک ده بونک کی خسته که بوبیت
 واقع اولویدر **شمر** چکاچاک چغیر بکرون رسید
 زهند وستان خون بچون رسید بریده اکی نهک
 اوله بری بر نه مقابل بری غالب اولوب اولی
 مضاعف اوله رنگارنگ در لولر محله اکی در لولنه
 اوله و جعفر کوراد زره کونا کون در لولر بوقیای
 اوزر نه اکی باقی بری بر نه مقابل اوله سر در لولر
 اصلی اوزر نه در لولر حاله لازم اولدو
 اوتر و غلبه استعمال ایله معنای لازمی ده منزله
 حقیقته وار مشدر شدی سر امر دیر و معنی
 خاطره کلانی اول لفظ دن متبادر ادنی شول

فاشده که بنک بنک کل کل اولیه النونی دین را و له
مراد بد کلری و اعتبار اینده در موافقت و انتظام
معنی بنده ده اول الفی استعمال ادر لو معنی اصلی
سنگ لاری اولدوخی اعتبار اینده مثلا زنا منوی در
شول الله عورت که ارا رنده ازدواج و استخراج اولیه
نه که بوییدن ظاهر در جوشد شرط زنا شوی
مراد آمده کشت و داوری حاست بر رکن کاه
پور خطیوبیکه یکله تکا پوی در لوشب روز و اصلی
اولدو کجه الله کوندو زک بری بریند ارباطی اکیله
بر وقت کلن و برشد در سرتاسر معنای بانگد باشد
در قاتان فارسیده انشاء غایت ایچون در نه که
بوییت ده ظاهر در بیت **امر که یک دم اذتک**
تازم کتیب نیست **تامله و مدینه کبر محسین**
ترکی دلدی دخی تا بومغایه استعمال اولوزنه که
بوییده واقع اولدو **چین** محمدن هر کون اولوری
صوانی اخشامه دل **برصد** اولشدی عالم
روم در ناشامه دل تا ابتداء غایت ایچون

۷۷
استعمال اولوزنه که بوییده ظاهر در ناشامه
خلفه یکون جرمیغایه عشق هر دم اید غی از تو
بمبارک باد **ترکی دلدی** تا بومغایه استعمال
اولدوخی نه که بوییده واقع اولدو **تا بوییده**
ویک سرو سوا و **اشک** روایت
چور مرچین اولشد **نا غایت** عرق معنای ده
استعمال اولوزنه که بوییت ده ظاهر در **بیت**
فرمود و با حش رازین کنند **در اندر دمنای روتی**
کنند **ترکی دلدی** تا بومغایه استعمال اولوز
مثلا دو کو تاکه اوصلنه در لرتا مقام تحذیر ده
که صافی دیجیک برده استعمال اولوزنه که
بوییت ده ظاهر در **بیت** تا کنی خدمت سلطان
دلبر تیغ و ناسان روید از اندام شیر تا مادام
معنای ده کلوزنه که غی قریب بیان اولوز
تاکه معنای ده استعمال اولوزنه که بوییده
واقع اولدو **رعب** رغف عامه تا جدین داشت
غلط کفتم ندانم تا چه دینی داشت اما قات معنای

تلك اصلي ناي درخته كه بوبيت ده ظاهر در پشت
دوتاي فلک راست شد از غربي ناپوتو فرزند زاد
مادر ايام را بحر الغرائب صاحي بومقامده اصابت
انما شد در کلي بود که بعينه نقل اولو تادريت
معنايه کلور اولاد ادا غایت در ثانيا ادا ت
تعليل در لطيفي از مهر تا بلد بيا موز و پاک زي
نا نزد حق و خلق جهان معتبر شوي ثالثا تو قتيحون
کلور کمال اصغرهاني تا جهماست صدر عادل باد
في حق جود حق جو عدل شامل باد رابعاً قات دمک اولور
طاق معناسته يکتا و دوتادسه تا کي بر قات
اکي قات اوج قات دمک اولور بر نيجه و جمله
سوزنیک فصور و خطاي وار در اول بوکه تانک
ابتدای غایت بچون کلور کن و تحذیر بچون کلور کن
بيان انما شد در کلي بوکه ثالثا ديوذ کو اندو کي معني
تلك معنی کلور تا و فوق بچون کلر استمراري بچون
کلور اول استمهاد محله کور دو کي بيته تاملاد امر
مستلحه در استمرار مراد اولک در تحدید وقت مقصود

دکله را و چي بوکه قات معناسته کلن تا دکله
تا چه در هر برک معنای باشد باشی در نته که بوبيت
اکلور **فردا** چوازين روی زین در کدريم يا هفت
هزار ساله کان سر بر بر باشی باشی ديچک پرده سر
دور قابو قابو ديچک پرده در بدر دوز نته که
بوبيته اکلور **بيت** شنید من ان داستان
سر بر نیک بدش اکهم در بدر مراد سر خنلر و بابکر
تچن ده در لونه که بوبيت ده واقع اولو بدر
بيت تن تنی مرور اما دحيم بچون دلی سر بر ناصیم
بر بر ديچک پرده يک بيک در لونه که بوبيت
ظاهر در بدان یک بيک حال ايی می که با من چه
کو دندان انجی کشور بکشور ده در لونه که بوبيت
واقع اولو بدر **بيت** ز کشور بکشور جهان فراخ
زده نور خوار او پنج شاخ **دان** **دانا نادان**
دون دان اسم فاعل در دان تن دن معنای بلي
در داننده دن ترخیم اولنشد زکنه دان و خره
دان دن جز اولی دان بومعنايه در **مصرع** محسلی

دان و اقلیدسی کث در دان مشتق اولی معنای
 ذکر اولی معناد را اسم جامد اولی غیر معنای و از
 سخن دان ایله جز دان فوقه بیان اولو نیدر دانا
 بلو در بوالف که اخر کلمه به لا حق اولو معنای انصاف
 اظهار ایدر اصلی و امانت بیامده تفصیل اولو
 دانک مقابلی نادان در کسک مقابلی ناکو در مردک
 مقابلی نلرد اولدو غی کبی لسان فارسیده نا ادا ت
 سیدر اول کلمه به داخل اولو مرد خولند بر مدلولند
 اولی وصفی سلب ایدر موصوفند بقاعده اوزر
 نادانک معنای یلجی کلمه زنده که نار دل معنای
 ار کلمه جاشیه به مطالعه سید شریف نادانی
 دانا مقابلی دو تمیز اصابت اتم شد دانا نک
 مقابله سنده دون ذکر اولو زنده که بویتلورده واقع
 اولویدر ۹۰ هه داند کردانا و کوردون کریمه بر بی کار
 کوردون ۹۰ وایتی دانا لوی قیلور جگر خون قیای انفس
 قلای دکه بر دون دانا مقابله سنده او باشده ذکر
 اولو زنده که بویتلورده واقع اولویدر ۹۰ ویم داخل که

از دانا و او بایش نداند تقی را کسی به نقاشی مدانا زو
 خبر دارده او بایش که حرا نیز کور آمد جو خفاش ۹۰ بیک
 زدم ووشی موی کاغی مرست بدم که کوردمانی اویش
خرد کو چک کله ۹۰ **بزرگ بزرگوار ستر** ۹۰ خرد
 اواق در اواق اندی بیک بوده خرد کورده خرد
 اوندت متقدر اسم مفعولدر حره کبی اواق اولشی
 ننه لسان فارسیده خرد در لور حره دان دکی
 خرد استعاره اولمش در ذوق مکتبه ایچون خردک
 مقابلی کلن در ننه که بویتلورده طاهر ۹۰ عددور
 بوجک نباید خرد که کوه کلای دیدلورستک خرد کلای
 معنای اری در کوچک کبی در مقابلی بزرگ در ننه که
 بویتلورده واقع اولویدر ۹۰ جهان بانی و تحت کوردی
 مقام بزرگست کوچک مدار بزرگ اولو در بزرگ
 آمیدف و بزرجمهر دن خراولی بزرگ بو معنایه در ۹۰
 بزرجمهر اولک نلور اولمش در صوک استاد بزرگ
 امید اولشی بزرجمهرک اصلی بزرگ مهر در عرب
 اولمش در کافی جیمه تبدیل قاعده به تعریب در

نته که ترجمه شده جلدارده سرکشیان ده ظاهر در عبارت
فارسیه نکس کلنار سرکنکلیان کاه اولور بزرگی خردم
مقابلله سنده ذکر ایدر لخته که بوبیتده واقع اولور
بیت شونده بود نزد خرد و بزرگ که از آدمردی
نباشد سترک بو تقدیرجه تجوز اولور خرد ده
معنای کوچک اراده اتمکله یا بزرگده معنای کلان
اراده اتمکله سترک سرکشی و لوح در نته که بوبیتده
اکلنور **۴** نباشد نمید از خدای بزرگ محرک فرنگ
رای شرک نمید نومیددن اختصار اولور سترک
جند دآر معنا سنده ده کلوزنه که بوبیتده واقع
اولور **شعر** در کفشی تیر و کمان از یهر کورک نماید
کو آیدان کورک سترک بزرگوار لفظ مرکب در بر خیزد
در که معنای بیان اولندی بر جری دخی و آردر که
لسان فارسیده لیاقت معناسی افاده ایدر
در شاهوار در لر معنای شاهد لایق اینخو در سب
راهوار در لر معنای بوله بر آت در بر مقامده
ذباده کلام ورله وارک فوقی محله ده دکر اولور

۷۵
گر کرد بادی الله تعالی بزرگوارک معنای ترکیبی
اولویه لایق در اما اولور لغه لایق معناسنده ده
استعمال اولور اول تقدیرجه بزرگوارک اصلی
وارد راوندن اختصار اولور **کرم کوما سرد**
سرها کرم ای در مقابل سرد در که صوف در نته که
بوبیتدن ظاهر در **بیت** روز ست خوش و هوای کرم
است و نهر در ابراز رخ کلنان می شوید کرد ایلیه
کرمایه در لر اصلی کرم آیدر معنای عام ترکیبی دن
معنای خاص علی بن نقل ایچون آخر نه ها زیاده اولور
لسان فارسیک بو قاعده بی باقیان اولور سترک کرم
سبر کوی کبی ای در سبرک معنای اصلی طوق در
نته که بوبیتدن ظاهر در **بیت** شکر بایی که بی کشت
از ستان سبرچوبک کذنی خور دشتیر اما اولور
استنای خط دن که طویما غلک لازمی در کنایت
ایدر لخته که بوبیتده واقع اولور **۴** ناکار جهان
راست کنی دیو شود چون دیو شود دلت نمی سپر شود
بوسنه دن که استنای خط اوله اوله فنه قدر

کر کرد

حاجت اولی او لور بو اختیار ایله کور سیرک معنای
کوک کجی ایی اولور کور میتله رغبتدن تعبیر ایدر لوغبت
اولنه کور اوصافه سر در لوزنه که بو بیت ده
اولوبدر ۴ بره اینخت پس چره که کور خبر بر اینخت
وان ترستخیز کر مایا در مقابل هر ما در که قتی در
نته که بو بیتدن ظاهر در بیت ذمی بر نکار و هوا
نه کی نه سر همیشه بهار دیگر دما در کور لور شند
ایر شماسه کرمایه قوررد ویزدی در بالو بسوزناب
کرمایه کرماده سراده الفاظ مشتقه دندر کرمایه
معنای بال طبع ایتی به ملاسی در سرائک معنای بال طبع
صوغه ملاسی در معنای اول یادده وارد در متغیبا
طبی هوای ایتی اولقدر صوقل او لور سه عارضه
کلور اخر کله ده الفک زیاده سی مدخولتک مدلوله
بت طبعیه دلالت اندکی توانایه زومندک قوتنه
بیان اولوبدر جفد کوچ کوق جفد شول قوشی در که
ترکی دله آکه اوکی در لور کوندز کولوب کج طهر
اولده خالی بر اختیار اتمه ده شعر لفظه مشهور ایدر

بایقوشه مثابه در اماجته ده تفاوتلری فاحش در
ایکسی بر دکل ایدوکی خسروک بو بیتدن که توان العین
مدکور در ظاهر در بیت باغ خراب از قدم و مرشوم
جفد قدم شوم شده یار یوم لسان عریده بایقوشه
بومر در لرها بار ککله نجه مشهور الی ایسه بایقوشه
شومغله او یله اشتها رولت در نته که بو بیلده مکرور
بوید جنبی گفت دستان سفد که بزاید از خانه باز جفد
تفسیرنده خطا اندک لایق استهادانده اصابت اندک
اول بیت ده دلالت یوقدر جفد بایقوش اولما غه مراد
اوکی اولدنی قدر چه ده مراد شاعر تمام اولور کوچ نیش
نته که غم غم بیک بو بیتدن ظاهر در ۴ کورهار نظر دو
لت او دور افتد شوم ویرانه نشی کودمانده کوچ
کوچ لغت مشترکه در حراجی مناسنه ده کلور نه که عنصریک
بو بیتدن کلور بیت اندران ناحیت بعدن
کوچ دزد که ساختن کوچ و پلوج کوف بر قوشی در
طاغلو ده اولور اسوز بر لوده اولور ترک او که لر
دوشی در نته که بو بیتدن واقع اولوبدر ۴ جمال ملک و کی

اندر دیرنی نذر هیچ ناوا و موکوف دیارنده است
 بر او نامقدن کنایت ایدر **روز پنجشنبه** روز
 اوه ایدنن کرمون دیو آجوقلری دلك در ترکی دلدی
 او که باجه در لونه که بویندن ظاهر در مغیرهای
 مجلس **افروز** کشاده در دل شب روزن روزن
 پنجره نل مغیری لیدی بویندن ظاهر در **بیت** روزن
 باغ از علم سرخ وزر پنجره ها ساخته پر لور در پنجره
 عی الله لفظ فارسی در ترکی ده ده استعالی غیاغ در
 اوه ضیا که میگون اولی دکه عم روزن در هر سندن
 اولوسه اولسون و صونه وضع اوزن اولوسه اولسون
 است پنجره ده وضع خاص معتبر در ننه که بیت مایقندن
 شمع اولور جمیت معتبر در نظرگاه اجلی کوکدر که پنجره
 دیدلر اولر دپسندن اجلی دکه پنجره دفر لور پنجره دن
 غری اصل ضیا دکلر طغره به نظر در اودن طغری اولر اودن
 بابین منظره به ده پنجره در لونه که مخدو افکن بوکلر
 ظاهر در **بیت** مرغان بر کنده ی شاخها چون مغنیان در
 پنجره های کاخها کاخ لسان فارسیده گوشه در لور

ننه که

ننه که شمس خنک بویننده واقع اولوبدر **ه** برای
 نرفت طبع مبارکش دایم کند سعادت تریب باغ
 و جره و کاخ **چنگل چنگل چنگل** چنگل چنگل چنگل
 قوش قابیناخی در ننه که بویندن ظاهر در سره بط باز
 نیز اهنگ میرد بر قش کبک شاهین چنگل میر چنگل
 لغت مشوره که در سازالرنندن در شول آلتک
 ای در که ترکی ده او که چنگل در لور بیت مذکوره اول
 منایب اهرام وارد راستعاره طریق الله ادی ده چنگل
 استمال اولور ننه که بویننده واقع اولوبدر **ه** پیاده
 دیدی که چنگل اورد سرشواران چنگل اورد
 جیم عری الله اولی چنگل صواتی معناسنه اولور
 ننه که بیت مذکور دن ظاهر در چنگل جیم عری الله برنجی
 قوش در باغی در چنگل جیم عری الله برنجی چار بادرس
 ناخی در ننه که بویندن آلتی ده ظاهر در **ه** عدل
 او شده باز سفید جفت کلک زامی او شده شیر
 سیاه بارشغال نه این فواز برود در هو آیدن چنگل
 نه آن دراز کند در زمین بدین چنگل استعاره طریق

ایله آدمی ده ده چنگال استمال او نورنته که بوینده
 واقع اولویدر **بیت** هنرمند یوسف نایب و داد چنگال
 خوشن ان عرب را بداد جیم عربی ایله چنگل ترکی ده چنگلی
 دید کوی در چنگلستان او رماند که چنگلی نیک محلی
 معنای مستانه چنگلستانک بر فری در کتله دستان
 فوقده بیان اولمشدر **پریال پشی پال** بر فوشک
 قنادنده بتی پلک در او چیدی دیکل یرده عجم پرواز
 کود در اصیل پرواز در با و اوه تبدیل اولمشدر باز
 ابقی در باز کردن اچق در قفات پلک برنی چنگله
 او چاقدن کنایت ادر لسان عربیده یلکه ریشی
 در لو جایی نیک بویتلونده پر پلک ایدوکنه تصریح
 وارد **شعر** در نعت خوانده امر که ریشی پر است
 پیخدا نشور لغت پرواز لیک ان پرکز و بوکر
 عدمی کند مرغ نیکوی پرواز بال قفات در ننگه
 بوینده واقع اولویدر **بیت** همای اوج شرف
 غنچ ابواسحق که مرغ فتح زتد در هوای او پروال
 شهر بویک در شهر بال بویک قفات در لسان

قاری ده رخ کرکدن در رخ ربا اول قوشی در که
 کوکلی قاپر آلورنته که سنقر وضعنده انت
 اولن کلامدن ظاهر در اول کلام و در شنقر
 الحاسی منقار رخ ربا عکار الات شطرنجک بر نه
 آت بر نه قیل بر نه رخ دد کلر نیک و جوی پرواز دن
 ظاهر اولور فویرق صوقوسنه ده بال در لردم بال
 او ندن مرکب در دم فویرق در اصیل بال دم در
 سابقا بیان اولویدر بطریق الاستعاره آدغی نیک
 اردند دمیال در لرنته که بوینده واقع اولویدر
بیت مباد اچکس رانگی حال که سابه اشق نیر
 بکوبند ز دمیال پشی و بال چار پاده پرو بال کی
 در قوشی ده نته که بویت دن کلوز زیاده کرم
 طی موخت بر زمین هوا پلنک را پشی و بال کلنک
 راپرو بال اول قلده که آنک آک سنده بتی بالی در
 بالده بتدو کندن او توری در اخرنده بی با ادات
 نسبت در بالک چار پایه اختصاصی بو قدر آدی
 استمال اولورنته که بوینده ظاهر در **بیت** بزرگ

اندر افتادیم دو ال سبها را بران بزرگ دید بال
 بالی به مجاز بال اطلاق اولوزنه که بوبینده وقع
 اولو بدر **بیت** سراف خیل بر اهنی درینند دمر دبالوز
 نرا برینند ادی ده بال استمال اولوز غلظت بال ده
 استمال اولوز خوشی بال د بالی وارد در لوا تا ظاهر
 بود که ایکسی بطریق الاستعاره در پرده استمال
 اولوزنه که بوبینده واقع اولو بدر **بیت** زمانی
 بر اندیشه شد زال زر بر آورد بال و بکتر در
 بونک استمالی ده استعاره لهرنی ایله در یا صدوغه
 بالین دکتری باله مما سبتدن او توود نه که سابقا
 بیان اولو بدر اخرنی باله نونک ده اصلی تفصیل
 اولوزنه **سر** سر باغی در سار کله در سار سر
 بعضی اولوزنی بوبیندن اکلاوز **بیت** سر یکانی پداز
 شک سار و قسفر وزنده جهت چو غشی و قره
 سرده داخل در ساردن خارج در نه که بوبیندن ظاهر
۴ کوی که زر کویت سب سار و سرخ روی صراحت
 در ی که عمه روزخت و در آتش و صفنده دغش

۸۹
 ۸۰
 که نقل انجیده اوله کلاه سیار در لونه که
 بوبیندن ظاهر در **۴** زسار هندی بر کوفت
 برهنه سر و دست بر یک کوفت اخرنی ها اختصای
 لچون در دسته کی و پایه کی یا کی بر یانک صفت
 ایله اختصای نچون اولوزنی لسان فارسی ده نه
 عامه لچون اولی باله ارا لونه فوق مرادنی اخرنی
 اولی حرف یانک معلی سلك تفصیلده ترتیب اولی
 رساله ده تحقیق اولو بدر چا سار قوی **بیت** یای در
 دوبیندن بسیار تا چا سار کل کامشان کنند بد
 جمله فارا صلی سار چاه در ترکیب اولو بال علم ایلی تصف
 الیه تقدیم او نمندر شک سارده بوبیت ده واقع
 اولو بدر **بیت** شکوه دمیدی اذان صد هذار همه
 لا اله الا الله و هم اشکیار ترکیب صفتله موصوف دند
 شک سار صفت و نمندر آسمه سارده که
 بوبینده واقع اولو بدر **۴** من از بهر ان بچه آسمه
 هجی کوم اندر به ماه سوکار ترکیب صفتله موصوف دند
 هجی سارک صفتی در معنای سراسر ماه سراسر

فو قده بیان اولو بدو شر سارده دخی که بوبیت ده
 واقع اولو بدو **۴** از دهر کی رخ می یافتند ترکیب
 صفتله موصوفند در شر سارک اصلی شر سار در
 ترکیب اولیو ها حذف اولند در شر سار کی ها سان
 دکی ها کی در شر سار او در شر سار او در شر سار او
 باغی اشافه صالوا اثرها او نده طاهر او مانی او که
 نسبت ایدر لو بو که او تنه بحالت کله شر سار
 اولدی در لو که او لور شر سار کی سره صفت قلو
 تنه که خردوی نک بویتند و واقع اولو بدو که باقی
 نواها کو خیره رای که جوید شر سار ت کلا کو هار
 طاع دهری در شاخ بوداق دهری در بوتلو که
 ترکیبی چاه کی دهری العرایب صاحبک جمله کت عرا
 در بو مقام کی کلا کی اول کلام بود که بعینه نقل اولو
 شاخ بوینوز و بدان شاخ بوینوز و بدان غلک
 جو قلفند عبارتند زیر که زار لفظی ادات اسم کمان
 بر اعلی لغز اولانده اول تنه او راده جوغ اولو
 دلالت ایدر آخری حرف خلق اولی اسم او لک

رشته

زآسینه ابدال اولور شر سار و شاخ رکهار کی
 سارک اصلی نه ایدو کنی بلدو کندن او نوری خطای
 فخش اندر معنای زارک رسارده وجهی بویتند
 اکلامتی در بو غلطی ده بو که شاخ لغت مشترکه مشی
 بوینوز شاخ دیکار که بویت ده واقع اولو بدو
بیت شد در دیکار که بویت ده واقع اولو بدو
 کل بویت تشبیه بطریق الاستقاره در سان فایده
 بوینوز سرور لرنه که بویتند کورده واقع اولو بدو
 اقلوبه شاخ در لرنه تشبیه و جری ایل اول و جمع لفظ
 شاخ صاج ده استعمال اولور تنه که بویتند و واقع
 کجا خوردی او را نمی باز کوی ملو با نیام یک شاخ هوی
تا و نمر زاله تر تا و طامله در طامله نک ظرف
 اولو غندن او توری اولو غله لسانتری ده ناو دان
 در لرد انک معنای ظرف ایدو کی غنی دان ایلده خردند
 فرقه بیان اولند در شر سار که در که دوشی چه به
 شبیم در لرنه که بویتند طاهر در **۴** ای دل
 اسباب جهان ساخته کور باغ طریقت سیره

ار آسته کیز و آنگاه بران سبزه شبنم نشسته
 و بامداد برخاسته کیز قطره قطره اولیجه زاله در لور
 ناوله نم ایکی سیده کوکلف یا غلوردن اولدو عی بو
 بیت لودن طاهر اولور **ر** نیامد سی زاسمان تا و تم
 سی برکشیدند نان بر درم کاه اولور زانو کالقی قلد
 ادر لور لور زنه که بو بیت لوده واقع اولو بدس
بیت مخفهاست چون در کلستان و نشت ترا هویش
 برد است کجی و ست **ر** زاله شول قطره در که باغ آکین
 طاهر اولور یا پراقلو ادر زنده کور زنه که بوینلوده
 اکلور **ر** خوی کرده می خرامد و بر عارض حق از شرم
 روی او غرق زاله می رود باد بهاری وزد از بوستان
 وز زاله باده در قدح لاله می رود اولدنی هوادن
 از برده حادث اولور زنه که بوینده طاهر در **بیت**
 ابراکو فیض دستا و باید در هو چون کمر شود زاله زاله
 لغت مشترکه در شول طوره ده که او کله صوده نور لور
 زاله در لور زنه که بو بیت دن طاهر در **ر** باغلامان
 او شاک و کشید بیکر آسمان شود زاله باران اسم جنم

هر که کوکلف یغه اوله باران صادق در معانی
 اعتباری ایله باریدنند تا خود در ام در اصلده
 اما خصوصیه یا غورده علم اولمش در کاه اولو و شیا
 اصلیه اعتبار اولور نه ده باران دینور ننه که بو
 بیتدن اکلور چو از دامن ارجایی کم شود بیابان زبار
 ز باران پراز نم شود بحر الوای صیاحی غنق زاله و فوق
 اما در معیار عالی صافی طو لودن زاله و فوق انما در
 لان فارسیده طو لوبه تکون در لور تریش در خشک
 خالی در که مضایق و در زنه که بو بیت دن طاهر در
 هر که قانع شد بخشک و تر شد بحر و برست لان
 فارسیده قاقی کنه ده تدر لور قادی دیجک
 یرده تر شد در لور ننه که بو بیت دن اکلور کاتبی در
 شما فی ابر بر بختند جامه ای بر سر تر شد ولی خویش
 نشد استعاره طریقیه تر لطیف مضاسنده استمال
 اولور کلای او کله توصیف ایدر لور مثله شوتر در لور
 ننه که بو بیتده واقع اولو یکی شعر تر اکلور خاطر که غری
 بیت **ر** مکه ازین دفتر کفتم و هج باشد اول

استعاره به بنا لظافه تری در لونه که خسروک
 بویسته ظاهر در **نظم** تری و هم کشت مرکب نرود
 نام ترنم خدش اندر سرود **مکلی غمک** مکلی لفظ
 مرکب در برجی نم در مضایق بقایان اولدی
 بوجری ده الی و ترکیب افعی الخ حذف اولمدر
 بوننه نك یا صدق کی مندر کی یورغان کی ایچینه
 طولد فلونه لسان فارسیده الی در لونه کی ده نند
 اصیغ الی در مکینک منای باقی طولی در مکینک
 منای نم طولدر غمک ده لفظ مرکب در برجی
 غدر برجی ده ناک در لسان فارسیده ناک اخلاط
 عبارت در که اشراطی ابله اوله ناک مکینک معنی
 ایچنه یا فی مکینک نه در حال تکلف ناکله تعبیر
 مثلا غمک افیون ناک در لونه **شیخه ابکینه**
نظم اول که عشقده صرشد یوزی ابوبکی
 اویندر بوکیند منای الی صرجه نکلن اولدغدر
 او توری در جر الی صاحب که میناکو آسمان معنی
 واول لاجوردی ننه که قیوم یارکشی یوزیه و در

غلط انشدر اول اطلاق لول منای تشبیه ایدوکی
 بلا مشبیه صرجه دن اولی طقد ننه که بو
 بیت دن ظاهر در یا خود بوشبیه نازک مزاج کوکل
 اوستک دلان این انکساری دیلم تشبیها مکله
 شبیه اطلاق اولور ننه که بویسته واقع اولو بدر
بیت طبیبیا ترا مکر ای مکله حل نیست که در شبیه
 داروی اجل نیست بحب الوضع شبیه ابکینه دن
 عام در بوشی اولسون طولو اولسون شبیه وضع لغو
 حبیلد صرجه دن اولی طرفه اطلاق اولور ایچنه
 صوا و لوح کوک که ابکینه اطلاق اوله حقیقت زید
 مرکبدر ابله کین دن اصیغ الی در اراج معنی ننه که
 مکینک ابله ناک فرقی بیان اولدوغی رده ظاهر اولدر
 اخرتدغی ها نقل الیوت در منای عام ترکیبی دن منای
 خامی علی به سوجی اوزوم صوی اولدوغی اعتبار ابله
 اولجامه که ایچنه شراب اوله ابکینه اطلاق وضع
 لغوی سته موافق ننه که بوبیت ده واقع اولو بدر
شعر می خور تو در ابکینه با ناله د چنک نان

پیش که آینه آید رسد اما مجازا شبیه بدو پیش
 آینه اطلاق اولوزنه که بوبیت بوده واقع اولوزنه
 بدیده زارچرخ ارچشم سینه تصویر در حجاب آینه
 دیگر آینه در کوکلی چونم صند کینه اولوز اولوز
 بل کوضه روی چهره رخ رخ دیدار روی نور
 و اول اشباحی ایله اماله ایله اولیجی نوجدر توجده
 اولی ننه به رویی در لوزی مصفا اولی کسبه
 کسبه و کدری اولیه پاکیزه روی در لوزنه که بوبیت
 واقع اولوزنه خاتون خوب صورت پاکیزه روی
 نقش نگار خانم پروزه کومیاخی روی نگاه اولوز
 یا بنی حذف ایدر لوز در لوز بجا برده روی بار
 در لوز لوی اولی یوز ارقه مقابل یوز در لوز فارسی
 روی پشت مقابل سنده استوال اولوز جانبی ظاهر
 ده مجازا روی در لوز مثلا سطح ظاهر در لوز
 زمین در لوزنه که بوبیت بوده واقع اولوزنه
 ارا سیب قناد کر قیطری ارتدی رخسار رسم اقتدیر
 اوز واجیاست بر روی نوبی چون اوکم اقتدیر

انشت خوب روی و بنا کوش دلفریب بی کوشوار و خانم
 پروزه شاهدست هر چه دیلمه دیلمه رده عجم
 از هر روی در لوزنه که بوبیت بوده واقع اولوزنه
 جوان دیوانه باشد از هر روی ز دیوانه بتبر
 جوان خوی عرب وجه ده اندوکی بخوزی عجم روی
 ده ایدر لوز ده یوزده ایدر هر یوزدن شوبله
 در در چهره یوز در لوزنه که بوبیت ظاهر در بیت
 بچه جوانی بعارض جواب فروزان تراز ماه و از آفتاب
 چهره ده در لوزها نرفته که بوبیت بوده واقع اولوزنه
 بر سید بسیار و بوسید چهره نوازند و هر کوه افرو
 مهر چهره نك مدلولی اولی یوز عضو مروق در
 قزلبک بکرونک چهره سنی او ده تشبیه انکرونلانی
 نکه که بوبیت سابقه مذکور در اف بکرونک چهره سنی
 آیه تشبیه ایدر لوز ماه چهره در لوزگاه اولوز شیری
 تقدیم ایدر لوز ماه در لوزنه که فردوسی نك بی
 بنده واقع اولوزنه بدین سان می گفتی آن چهره ماه
 یکدیگر دیوسف بر سوکاه رخ بکی م کلخ در لوز

بکفی قول کوله تشبیه ایدر لرنه که بوبیت ده واقع
 اولویدر بیت **خال رخک** که غایب ساکامل اوزنور
 برهند و در کدکل دوشنور سنبل اوزنور رخ لغت
 مشرکه در کدکل در لرنه که سابقا بیان اولونیک
 رخار لفظ مرکب در خط سارن سارله سارک فرقه
 معنای ساریان اولنشد در بفضل اولی وجه اوزنور
 رخسار کجاک بوقار و طرفی اولو بحر العرایب صاجی
 شافیده سولادی غرایب که سابقا بیان اولنشد
 بوند ده سولند بر عیار که که بعینها نقل اولونیک
 بولک و دکرچی بکودر زبر که زار لفظی امر اسمی
 که اولاغراونک کفرتنه دلالت ایدر کلا و ملا
 زار کی و لغتده خلکلی اسمیه اولاشه زاسینه
 قلب اولونور رخسار و شافار کی بر کتی ده کجاک
 بولونقذن مراد بیکلی و دکرچی کی در دیدار لفظی
 مرکب در بر جری دید در بر جری ده آرد خوداری
 که بر جری خود در بر جری آرد رارام فاعل در آورند
 معنای کنور بچ در تفصیلی و جنسی یکیک کفترانده

دکر اولنشد دیدر دیدن اختصار اولنشد که بوبیت
 واقع اولویدر بیت **تاجی بخته** بنی اندر جام دید باید
 شرار غوره خام طاهر اولدی بچکیده عجم دید آمدی
 نکه بوبیت ده واقع اولویدر بیت **دید آمدی** چهره
 نورمند نکوتر خورشید صدار و اذا صلی بدیدن آمدی
 بدیدارنده نک ده بدیدن آردن در حق تعالی نک
 مدخنده بدیدارنده غما مید خورشید در لر عجاز اهور
 معنای دیده دار استوال اولور طهور اندی دیک
 بوده دیدار کرد در لرنه که بوبیت ده واقع اولویدر
 دو چشم از منی سوی دیوار کرده زینهار دیوار دیدار
 کرده یوزه ده دیدار در لردی دن طاهر اولی بر
 بر اول اولد و غدت او توری ته که بوبیت ده ظاهر
 در دیداری نیاید برهیز **میکتی** مارا رخشی و آنتا
 نیز میکتی انسانک الت ظهوری یوزی اولد و غنون
 المة فاعل اسمی استعاره طریق الیه یوزه دیدار دیرو
وروار لسان فارسیده ور لسان عربیدی دن
 معنای فاده ایدر نته که سابقا بیان اولونیدر

اول معادن توکی دلد لوبله تعبیر ایدر لوبله ضرور
فارسیده توکی ده سیز لور در کوهگاه اولور آورک
اوردنن اسم فاعل در الفی حذف ایدر لور قالور
مخنی و ربکی اصیل مخنی اوردر سوز لور مخنی معنایسته دلاور
بوراده دلدن مراد قوت قلب در کتور مردن مراد
اثارن اظهار در بوا اعتبار بایله دلاورک معنای
بهادر در اما سرور دیکور ضرور دیکور در مجاز سرور
مراد ریاست و متبوعه در غایه استعماله سر مقدم
و متبوع معنایسته حقیقت منزله سته و ارشد
سر کشکر دیکو سر اول معنایسته اورادن بخور اسایفا
مذکور اولی معناده استعمال اولور سرورک معنایسته
صاحب ریاست اولور سرور دخی وارد که مرکب
واو عطفله رادن که اکودن قاعده در اول و رک
اصیل و کلدننه که بوینده واقع اولوبده ۴ بهوای
کسی دروغ مگو و زنا دوست تو زجان باشد که وی
ار جند بهر مصلحتی آن ذات بر تو مهربان باشد لیکه مخنی
تو بخوبی باشد اولی کسی که بد گمان باشد و ار لایق

فارسیده مناسب و لیاقت معنای افاده ایدر توکی
سابقا بزرگوارک معنای بیان دگوار لوبدر اول
معادن توکی دلد لوبله تعبیر ایدر لوبله ضرور
که ات و صافدن در معنای بوله برادر در شاهور
که انجوا و صافدن در معنای شاه لایق در کوبه دیه
کو خوار دیکلری قولعه مناسبی اعتبار بایله در سوکوار
دیکو وارد مخنی بو معنای در سوک مصیبت در نه که
بو بیت دن کلور بیت کوسنی بهنگام با سوک و در ده
به ار خنده نایهنگام مرد یا سلویه سوکوار دیکو
حالی مصیبت مناسب اولد و غدن او نور و در مشیبت
مناسبت دن نوع اولد و غچون مقام تشبیه ده
ده و ار استعمال اولور نه که بو بیت بوده واقع اولوبده
۲ قصاب و ار مردم چشت بنازکی مرکبان قفا و کرده
ود لهادر وزده شعر نجلی الادی صوده مزار
صنای برج الجده مزار بزرگوارک اصیل
سابقا بیان اولوبدر **سزان** سزان سزان
فارسیده لایق معنایسته در ناسزانک معنای

لابق دکلذنته که بوبیت دن اکلور **بیت** ناسوایی را
چو دیدی بختیار عاقلان تسلیم کردند اختیار مصرع ثانی
جزای محذوفک تعلیل در جزایک منزله سته تنزل او شد
چنانکه دوی تسلیم کنی در حذف او نمیشد تعلیل مذکور او کا
دلالت ایندکنند او تو و انما معنی بود در نیم ایله که ظاهر
تسلیم اختیار را تمثیل در سزاوار لفظ مرکب در برخی سزاوار
معنای تقریر اولدی برخی ده وارد که اصیل سابقا
تفصیل اولمشد خلاصه ی بود که بر سبک بی آخره
نسبت تامه ی اولسه اول منسوبی بومنسوب الیه نسبت
ایدوب ارالوندی مناسبی اظهاراتک دله لر
منسوب الیهک اسمک اخرنه لفظ واری زیاده
ادرلودی مجموع مرکبی اول منسوبه اطلاق ایدر لفظ
در شهوار در لونه که بوبیت ده وافع اولویدر **هـ**
کفا چو تو خرنه در و کهره من نیز بحر لوی شوار
نیم برکبه برننه لایق اولسه واول ننه
اکه مناسب اولسه اول کسبه سزاوار اول ننه
سزاوار در لونه که دودوی نک بوبیتند ظاهر

بیت

بیت نیز دفریز بر دندو گفت که آمد سزاوار
اکی نسته بر برینه مناسب دو شوب الشلهوار
شوند در لسان فارسیده هم اکی نسنک راسته
اولان جهت اتحاد دن عبارتند مثل مولد رانته که
یولده مشترک در لودر هزاره در لایله طوغنه که وقت
ولادنده مشارک اولویدر هزاره در لایله باشد اشد
مرد دکلریده بواعیاله در اول حالت که عرب
اونده استوائله تعبیر ایدر بولندخی پره ترک
دند در عجم هوار دزنته که بوبیت دن ظاهر در
بیت آن هوار کشت از نیروی بخت چو کشت
پر کلوخ از مالق بخت **کالبد تن تته** **پیکر کالبد**
جسد در که تمام اعضای شتمل در روح حیوانی که
لسان فارسیده او که جان در لوقالبی در قالب
کلایک معنی در کالبد جسد دن عبارت
اولدوخی بوبیتلردن ظاهر در **او چو بخت**
و جهات چون کالبد کالبد از جان پذیرد نیک
تاجان من ار کالبدم کردم فرد هر کاره

خوشترست ان خواهم کرد تن کوده در باقی وال
 وایاق اولک سمانک خارج در لسان
 عربی کی بدن کبی در اطراف مذکور بدن
 خارج اولاد و غنی کتات العیسی ده خلیل قیاسی التمشک
 سرنک خارج اولاد و غنی بریتدن اکلتور **سیت** خرو
 وار سحر خیز باقی تاسرو تن بتاج لعل و قباي چکن بیکار
 تن ده باقی معتبر اولاد و غنی بون باقی اولین تنلده
 تن استعمال اولور مثلاً تن ماه در لونه که بوبیت
 واقع اولیدر در غم ان دانه خال سیاه جمله و تن
 خال شده روی ماه تمام طولقنه در لوبله دل
 اولنه نیم تنه در لوبیم بارم در اخر لوندکی ها اختصا
 ایچون در پایه دکی پانابه دکی کبی تنه که سابقا
 اولفدر تیشیرا اغاجک اوزدکنه تنه در لونه که
 بوبیتده ظاهر در ۹ تختی کبابی نماید درخت
 تنه کبودانکه کنی پنج سخت اخرنی ها کمانه
 دکی ها کبی در بر املک اصلاقی بر شیه حقیقه
 اولابوبیتشیرا اولی لخر نه برهای سکن الحاق

ادر

ادر کو کمانه در لوجه قیلوک متقینه اولایند
 در که پایه بکوز در تندست لفظ مرکب بر غری تن
 در بر غری ده درت در بتون معنانه معنای
 ترکیبی کوده بی بتون در اما کتانه صاع و سالم معنانه
 غلبه استعمال ایله حقیقت منزله سنه وار شد
 تناورده لفظ مرکب بر غری تن در بر غری ده
 آورده که معنای کتور یچی در آوردن دن تناور
 معنای ترکیبی جراد کلدرا و نکه کتایت ایدر لوانک دن
 تنومنده لفظ مرکب در بر غری ده تنود بر غری ده
 مندر مندر معنای سابقا بیان اولند و غنی اور
 الت توصیف در شول و صفله که عارض اوله در
 مندر دکی کبی نیاز مندر دکی کبی تنونک اصلی تن در لخر نی
 و او بانود غنی و او کبی در اول و اولسان فارسیده
 بر نوع نسب خصوصیه دلا بلیچو تدز تنه که برنده تحقیق
 اولمشد رقانی کود لوانی کتینه تنومند در لونا و دن
 بوالبع در اول و اولک زیاده سیله نوع منی المبالغه
 حاصل اولوبد بحر الغرایب صاحبی نکه حله غرایبند در

و مقامی کلامی عبارتی بود که بعینها ذکر اولوز
 نموندند و همت و خوشی کو کلو سنایی **شعر** ای و
 همه نموندان از و بخش از و نمندان تفرینده
 غلط اندر و اشتباه داده اصابت اتمند بیت
 مذکورده اولد و کی معایه دلالت یوقد مراد
 شاعر بزد دگر معنایه ده تمام او ورتنها بالکوز
 معنایه اولجی لفظ مفرد در تنی لومعنا سینه
 اولجی ترکیب در برخی تنی در برخی ده هادر جمع
 معنایه نته که و بیتدن کی معنایه طاهر در
بیت دی می شدی خرامان چون و عقل میگفت خوش
 می روی تنها تنها فذای جانت تنهای اول بالکوز معنایه
 در حرفی با اولنده زاید در بجز ده زاید اولد و تنی
 که سابقا بیان اولند در اتماب و مصراع ده تنها آمد
 و تنها بروی رفت تنهای اول نلر معنایه در بازاید
 دکل در لسان برید کی معنایه در بالکوز معنایه
 تنها تنان مرکب دکل کی بیت دن ظاهر در
 که از یک سوی جمع آید سپاه مشرق و مغرب **م**

و دیگر

زد بکر سوی بس باشد تن تنهای در و نشان
 بیکر کالبد ابلا مدلولده مشترک در نته که بو
 بیتدن اکثوز **بیت** او چو نورست و ملک داری
 چشم او چو جاست و ملکیت بیکر ارالونده فوق
 بوجهتند که کالبد ده هیئت و شکل معتبر کلد
 بیکر ده معتبر در که او ورتن زکرایدر لومراد
 شخص کذوی او ورتن که بو بیت ده واقع اولو
۴ سبک آستین بزرده مرد و تنی دویدند با
 و دو ورتن جزو غالبی دکراید و بکل ملک
 قبیلندن مجاز مشهور در **ها ان کان** بالسان
 فارسیده ادات جمع در اخرا سمه لاحق او ورتن
 اول ملک مدلولنده معنای جمعیتی زیاده
 مثله ملک لاله نك اخرینه لاحق اوله کلو و لا لدر
 معنای افاده ایدز نته که بو بیت ده واقع اولو
۴ منی آب و خاکم و توافاب او بر کلها و
 لاله ادم از تربیت کتی اعضای انسانده بو
 ارانله جمع او ورتن تنها در لونه که سابقا

بیان اولی در سرها و جانها ده در لرنه که بوبیده
 واقع اولی در زبان تیغهای چاکر و پیر شده در جان
 جانها چشکیر اما اول عبارتته که او کله جمله دن
 تعبیر اولی در مذکورات لاحق اولی مثل شامها و دهها
 که هر دو مهادر لرنه که شاهان مردان زبان کان
 مردمان در لرنه ده لان فارسیده ادات جمع در
 انسان ده ده حیوان ده ده استعمال اولی در مثل
 کوان در لرنه که بوبیت ده واقع اولی در ندرستی
 که کاوی در علف زار بیاید ده ده کوان ده را
 ستوران در لرنه که بوبیت ده واقع اولی در
 سران خیل پراهن در میدند دم بال ستوران را بر میدند
 افاج ده ده استعمال اولی در رختان در لرنه که بو
 بیت ده واقع اولی در پراهن سبز در رختان چون
 جامه و عید یکیشان اما که کلد کلد صکره چوب اولی
 یا نیز مرادله بود اداله جمع اولی سابقا ذکر اولی
 اداله جمع اولی در میان دفر لرنه ها نیز هما
 در لرنه اجالت بداغنده ده پراغنده ده پشند ده

بود اداله

بود اداله جمع اولی اداله اولی در شاخان بکن
 میوکان دفر لرنه که شاخها بر کله میوها در لرنه
 بنامانده اولی در کله جنان دفر لرنه که بنامانده
 جادانده ده اولی در سکنها خالها کوسها ایما زینها
 اسمانها در لرنه که حاکمان کوهان ابان زمینان
 اسمان دفر لرنه که اصیلان در بوادات اولی در
 اخرنده های سکنی اولی اسمی لاحق اولی بکا
 زیاده اولی در مثل سبز کان خواجکان مادکان
 در لرنه که بوبیت ده واقع اولی در **شعر** تا وانی
 چارچیز از جانورها ماده خرماکیان و ماده کان واده
 کا و ماده خرما ماده کان لفظ مرکب بر بر خری ماده
 در که معنای دشی در بر خری ده کان در کاف عجم ایله
 معنای جماع در لرنه که بوبیتدن ظاهر دور **مرکان** که
 پدر کرد پسر صد بعوض داد **تا** منظر در کودن باباشی
 نامند **ماده** کان که ترکی دلا ده او که یوند در لرنه
 غالب د و چون اولاد و غدن او تر و کانه نسبت
 اولی در لفظ مذکور است. اصلی ماد کان در اضافه

معنای ترکیبی دن امتیه نقل اولیجی اول اضافت
قطع اول نشدند خواه سزاید کی کی که اصلی خولج سزای
در اضافله **درخت چوب هیزم هم دارستون**
درخت اناجدر که هنوز کسلاشی اول پاشی اولسون
قور و اولسون قرنی بو قدر میثی و رر اولسون
و رر اولسون جمله سنه درخت در لرد درخت
اناج اید و کیلید بیندن ظاهر **در بیت** افتاده چوب
در خفی ظلت لختی و نور لختی پلنگ و صفده د
و اناج که هنوز کسلاشی در پرند بوب طور
اما میثی و بر اناج لر جسته دکلار بکله او د
لقد راکه هیزم در لونه که بوبیت دن ظاهر در
بیت جو آمد بدان کوه هیزم فراز بداشت
بالا و پهن دراز کلدکن صکوه اناجلش
یا ناجا غنه همه در لرا و دون چکنه همه کش در لرا
بحر الرایب صاحبی هیزم ایله همه فوق انما شد در
همه او دون در هیزم مناسنه دمی دیو و لور
و دوزلدکن صکوه کسلاشی اناجه چوب در لرا

۹-
تنه که بوبیت ده واقع اولوبد **در بیت** چوب خسیس را
اگرش تربیت کنی جای رسد که بوسه گیر خسروان
شود دکنکه ده چوب در دکنک او ردی
دیجک پرده چوب زد در **بیت** سیه مار کور
سزاید بکوب زسوراخ پیمان شود سوی چوب اله
کورد کلونه دسته چوب در لودسته ده اولن
با اختصاصی چون در ننه که سابقا بیان اولونشی در
اصل چوب دست در علم اولیجی صورت ترکیب
تغیر اولوب مضاف الیه تقدیم اولمشد جار
چوبه ده که ترک اوله چوبه در لچارله چوب دن
مرکب در اخرنده بی معنای عام ترکیبی دن معنای
علیه نقل ایچون در ستون درک در دکیوز قبه به
طاق بی ستون در لرد درخت مناسنده ده دخت
استمال اولور مجازا لسان عرب ده اوزمه غمر
دکلوی کی کوه بی ستون دکی ستون اول معنایه در
دار دکلوی طور دن اناج در برده یا ثانی اناجه دار
دملرا اصلنی آدم بردار اولدی در **بیت** خایینی

صفا که بر خورد آرا و لور یکایور باغی یا بود آرا و لور
 برده بتنی طور آن اغاج ده دار اطلاق اولور
 ترک اغاج دلی دیدکی قوشه لسان فارسیده دار
 سنب ددکوری اول اعتبارله در که اغاجه قوزدی
 بور نیله قافد لک استوار چینی دکی دارد فی بوغیا
 در آبر اغاج در که چین دلاینه اولور بود باره کتوب
 دار چینی دکلری آنک قابو فی در بر اول اغاجه نمیشو
بالا پست بلند زیر برز در از پهن کور
کوتاه فواز قود شیب زرق بالا ابعاء و ثلثه
 تالی در که لسان عربیده او که عقی در لونه که بوب
 دن اکلور چون آمد بدان کوه میز فواز
 بدانت بالا و پهن و در از پهن دن مراد عقی در
 در از دن مراد طول در ننه که بیان اولنه کوکدر
 تنفسی ایله بالانک اولور کله ذکوا و لشی دلالت ایدر که
 اولنن مراد عقی در مذکور بعده که انسانک غیر
 حیوانات ده و کلیا جمادات ده جانب مرکوزدن جهت
 اوجه اعتبار اولور اکثر یا رفعت لا زمر اولد و عقی

اولور

۴۱
 او تری بالای مقابله پست ده که حقیقتا
 اونک مقابلی بلند در ننه که بوبیتن ظاهر در
بیت جها نرا بندی و پستی زق نکویر چه بی
 هر چه هقی زق استعال ایدر لولازی اعتبارله
 الحق و یوکسک دیچک برده بالا و پست در لور
 ننه که بوبیت ده واقع اولور در **خدا بی که بالا**
 و پست افزید زبردست هر دست دست
 افزید بالانک قده وصف اولد و عقی ننه که
 بوبیت ده واقع اولور در **بیت** سرو صالقی
 قدی لایح او کور نازکلی کله رخ زیبای او کور
 بوجه معناسنه استعال اولد و عقی اعتبارله
 در مذکور بعدک طرف اعلا سنه ده بالاد
 اول اعتبارله بالامقابله زیر ده استعال
 اولور اشاعه بوقار و دیچک برده زیر
 بالادر لرایکی او بری برنک او سنده اوله
 او زرنده او بالاخانه در لور حقیقتده
 زیرک مقابلی زبرد زیر و زبرد لولسان

فارسیه زبرالت در نته که بوبیت دن ظاهر **در بیت**
کرمالذجهان شود معدوم کس نیاید بزیر سایه
بوم زبر اوست در کوچی کثی به زبردست
د دکلوی نته که بوبیت ده واقع اولو بدر **در ای**
زبردست زبردست ازار کوم تکی بماند این
بازار اللهدن الی اوستی اولدوغدن او توری
در یوقار و طداغه اغزک اوستنده اولدوغدن
او توری لب زبرین در لوشاغه طداغه اغزک
التیده اولدوغدن لب زبرین در لوشاغه اغزک
زیر و زیر در یای نسبت و فون تاکید زیاده او
لمشدر انکشتی دکی کی بویایله نونک اصلی سابقا
تفصیل اولو نمشدر زبرک لسان فارسی ده یوقار
معناستنده ده استوالی وارد نته که بوبیت ده
واقع اولو بدر **در بیت** من ارجایی کله داری چه
خواهم که افتد از زبردیدن کلام کاه اولور
زبرک زاسنی حذف ایدر لور بر در لور مراد کنه معناه
مژکورد و لور نته که بوبیتده واقع اولو بدر **در بیت**

۲۵
چب ولست ویشی ویشی ویشی ویشی ویشی ویشی
بت روی بدسربس بر لسان فارسی ده یوجه
در نته که بوبیت لوده اکلون **در بیت** بیلا بود چوه
یکی سرو برز بگردن بر آرد ز بولا دگور به پیش جهان
جوی بردند کور و فووزان بگردن فرخید برز
فواز لسان فارسی ده یوقار و معناستنده در اصل
افراز در افراختن دن ماخوز در اصل او زرنیه بو
بیت ده نمذ کورد **در بیت** نی بود بر کوشه ره بلاق
برافراز تل شد مران هوشمند سرافراز او نند مر کبر
سرافراز ده در لور باقی یوقار و اولدوغدن او
نور سروی او کله توصیف ایدر لور سرو سرافراز
در لور مجاز اوست معناستنده ده قراز اسفال
اولور نته که بوبیت ده ظاهر **در بیت** بر راه تو
نهاده فلک صد هزار چشم تا خرفر لرزیده
او کام شیرین فواز لسان فارسی ده یجمع
معناستنده ده کلوزنه که فرد و سینک بوبیتده واقع
اولو بدر **در بیت** تو کوی کسی آرد فواز نشان بدین

اشم از فراز فراز ثانی یوقار و معناسنه در فراز
 اول بجمع معناسنه در مجمع لودردیجک برده هم
 فرازند درسته که لطیفی بوبیتدن ظاهر در بسی
 و جهد و کوششها فرازند حکمت و دانشی تواند خورد
 و خواب خوشی چه دانی نکنه معنی بحر الغرایب صحتی
 جمله غرایبند در مقامی که کلامی عبارتی بود که
 بعین نقل اولور فراز درت وجه او زرنه استعمال نور
 اول لفظ و مصدر را اولونده همان تحینی لفظی چون
 کلور شوبله که ذکر او غلبه اصل معنایه خلل کلز لطیفی
 بسی و جهد و کوششها فرازند البیت اول غلطی بود که
 در کی برآورده فراز بجمع معناسنه در فراز اول معنی
 کلد و کن بلد و کندن او توری وجه معنی کلامه ارتکاب
 اشم در آنجا بود که بیت مذکورده فرازند عبارت
 کلمه ده معنی داد اولور کلام تمام اولور صا نمشد
 خط فاحشی اشم در اول عبارت کید بیک باقی کلام
 تمام فالور معنای مرادی افاده اتمز لسان فارسی ده
 فراز کردن جمع انک در جمع اندی دیک برده عجم

۱۴
 فراز کرد درسته که بوبیت ده واقع اولدر
 رفتم بر طبیب که برسم علاج درد چون ناله ام
 شنید روان در فراز کرد یوقار و معناسنه فرازک
 مقابلی فرود در لسان فارسی ده اشاعه یه فرود در
 نته که بوبیت ده واقع اولدر ۴ فرود آمد اریشت
 پاره جویاد چوسبزه بوسه زدن بر پای نشادگاه
 اولور فراز بوقش معناسنه ده استعمال اولور اول
 وقتی مقابلی نشیب اولور لسان فارسی ده انش
 نشیب در لکراه اولور نونی حذف ایدر لرشیب
 در لسته که رود کی نک بوبیتده ایکسی ده واقع
 اولدر فراز مقابله سده ۴ نشیب تو با فراز
 و فراز تو با نشیب فرزندادی بتواند در نشیب
 و نشیب گاه اولور فرودک ترخیم و جری او زرنه
 اخندن دالنی حذف ایدر فرود در لسته که بوبیت
 ده واقع اولدر ۴ خجود شنه بیک فرود توان خورد
 نخست فرود خوردن درد لسان فارسی ده بر
 فرودخی وارد که معنای زاید افاده اتمز اولور

کلام تمام اولور نشه که بوبیت ده واقع اولوبد
 چه خبی چندای صبح سیه روی • باب چشم من
 رخ را فرو شوی • لسان مذکورده تاکید ایچون
 بعضی کلمات زیاده ایدر لوجی کی بوده اولور دند
 فوازک دخی گاه اولور آخری حذف ایدر لوجی ایدر
 جمع معنای کلن فراهم دکی فرانک اصلی فواز دور
 بحر العزایب صاجی بونک دخی اصلی بلامتدرد دراز که
 معنای جسم شئی مانند در لسان عربده او که لول
 در لور ترکی دلدۀ اوزون در لور مقابلی کوتاه در
 معنای قصه در امتداد قوی ده ده بولند غندن
 اوتوری لسان فارسی ده چاهی درازله توصیف
 ایدر لور نشه که بوبیت ده واقع اولوبد **بیت**
 نکونسا رکشی بچاه دراز که هر کوز و بر نیایی
 فوازۀ درازک بوراده استعالی معنای عافک
 درک ده بولند دخی اعتبار ایله در خصوصیه
 درک ایچون وضع اولن لفظ لسان فارسیده زرف
 در نشه که بوبیت دن ظاهر **ده** صدخرازان باج

از دریای زرف • در دهان هر یکی دری شکر ف
 درک یلی دجک یرده جم زرف یاق در نشه که بوبیت
 ده واقع اولوبد **ده** جدا کورد بی یوسف زرف یاق
 زبیش زلفنا شب خانه طوب خواب • زرف چوق
 معنای ده استعال اولور نشه که بوبیت در نشه ظاهر
 در **بیت** شب و جم ابرو و باران زرف این سه
 تاریکی غلط آرد شکر ف ناکله درویشان و رای کج
 و مال روزی دارند زرف از ذوالجلال زرف بویک
 معنای ده استعال اولور نشه که بوبیت دن ظاهر در
ده اکوپیل زرفست و کورک و غیر قرار کی کنچون
 شکم گشت سیر ظاهر بود که معنای ثانی و ثالث
 ده استعاره طریق ایله در جهت طوله چکلن نه
 لسان فارسیده دراز در لوجیت عرضه چکلنه
 پنهان در لور نشه که بوبیت ده ایکی ده واقع اولوبد
بیت دهر او سنادی یکی خانه خاست دراز او
 پنهان صد کام راست لسان فارسیده شول
 بعده که عرب عوض در ترک این دهر پنهان در لور

نته که بوبیت ده واقع اولوبدر **رسم** ستوران
 در آن پهن دشت • زمین شقی شد و آسمان گشت
 هشت • مبالغه ایله اینلود بچک یرده عجم پهناوره
 معنای مبالغه یعنی بضاد کی الف افاده ایدر نومنند
 دکی مبالغه یعنی نودکی و او افاده اندو کی بی
 نته که سابقا بیان اولوبدر درازده و پهنای
 هان مانا دکی الف در مانانک اصلی مان در
 مان تن دن اسم فاعل در بکزی معنای معنای
 الفک اصلی توانایله زورمندک فرقی بیانده تفصیل
 اولونشی در پهن و راینلو معنای اولونشی
 بوبیتند کلونر **بیت** اب جیخون باخچان پهن
 وری اسب بار تانیان امدی بحر الغرایب صبی
 بهایله پهن وری فرقی آنها در لسان فارسی
 درازی ترک دلنده ارغاج دیدکری در
 معنای ترکیبی درازه منسوبدر مراد اوزون
 ایدجک نته دکلدر ایدجک معنای افاده
 ایچون بای نسبتی کتور و تلمر در معنای ترکیبی

ما صدقی اولونشی اعتبار ایله ارغاجه درازی در
 لسان فارسی ده خصوصیه او ایچون وضع اولون
 عبارت تاردر بحر ارغاجه تارار شه بود در بای
 بحر ایله نته که بوبیت ده واقع اولوبدر **بیت** چندر
 تار طمع و بودلاف بر قدم سفله بشوی حله باف
 بحر الغرایب صاحبی بودی تار دن فرقی ایدر پهن
 تعبیر انشددر بای لغه لك لازم اولونشی اوی
 مجازا بای به لسان فارسی ده پهن اطلاق اولون
 نته که بوبیت ده واقع اولوبدر **بیت** در برای
 سکه دار پهن لغت بران کی که وزا کرد میکند بو
 بیت ده کرد دخی مجازا استعمال اولونشی در برای
 کرد میکند دن مراد غما جمع در معنای در کرد
 معنای حقیقی دگری در کرده لسان ترکی ده
 ده او که کرده در لر او ندن در کاف عجمی کسه
 سیله در اخزندخی ها معنای عام اصلی دن معنای
 خاص علی به نقل ایچون در معنای جمعیت کرد
 اولما غلک لازمی در اول اعتبار ایله جمع انکه مجازا

کود کردن در لوب کرداب دخی او نندند لفظ مرکب در
وصفله موصوفد چرکاب کی اصیل اب کرد در علم
اولیجی قاعده ترکیب تغییر اولوب وصف تقدیر
اولیجی لسان ترکی ده چو کد دبد کهنه کرداب
در لوب صوا و راده چو لوب دکر ملند و کندن او تو
کرداب دخی او نند در توك قاصغه دید و کی
یله که چکونی چکونی کیدر کود یاد در ننه که بوبیت ده
اولوب **بیت** در افتاد ناکه برو کود باده بزد کز بر
بشت اد کقباده دکر می اولد و غدن او تو و دایره به
در د در دایره می دکنوز دیکل برده عجم بکردنی
می کرد در اکی قات دایره به کرد اکود در لوب او تما
سند فی الفک معنای سراسرله سراسرله فرقی بیان
اولنددن تقر او نندند **م** در جلو کود اکود خرو
کوکب وار بر کرد مدنی **ک** اف عینک کسر سبله
کودانی در ننه که بوبیت لودن طاهر در **ب** بلبل
اندر قفسی جزان می نالد که یکی کود ندارد مکی
کفتارست باز بر دست شمان پای ازان می گوید

که یکی گفت ندارد مکی کردارست کردار او نند
مرکیدر بر جری اردر که ام فاعل در او وردند
بوجنی ترکیب اصیل بیان او نندند دیدارک
معنای بیان اولد و غبرده بحر الغرایب صاحبی
اولد ترکیب اصلنه واقف اولد و غجن کرد
ایچون کردار لفظندن تخفیف او نندند کاف عینک
فتحه سیله اولیجی کود تو ز در ننه که بوبیت دن
طاهر **م** بزد ک کوك بوزینه چقدی کردی
بوطان لاجورده پرده کردی کرد اسم جامد
اولیجی در اول معنایه کلار کی مشتق اولیجی اسم عمل
در کردیدن دن اصلی کرده در ترخیم او نندند
تیرد و نجی انه عجم اسب نیز کرد در ننه که بوبیت ده
واقع اولوب **بیت** روی هامون تیره کشت از
کود اسب نیز کرد مغر کردن عطف داد و خاق
در یاسر ف کرد کردن ده کردیدن مأخوذ در عرب
کردون دیگر کبری دوند و کندن او تو در مسئله شمشیر
استعاره طریقه بقیله چرخ کردن در ننه که بوبیت ده

واقع اولوبدر عجمی برده متبوع اولسه هردون
 که کاوه تابع اولور چرخ کردون گاه اولور چرخ
 حرف ایدرلر باکلوز کردون درلورم ادا که فلک
 اولورنته که بوبیت ده واقع اولوبدر **بیت** اینگون
 بوبله کردان اولدی کردون که اکلفایه کردانا
 اگر دون کاف عربیک فتحه سبله اولیجی کرد فعل
 ماضی در کردندن که ایلک معنایه درنه ایلدی
 دیحک برده عجم چه کرد درنته که بوبیت ده واقع اولوبدر
بیت دانی که چه کرد اخرف جز او مظهر برد و جا
 نیک زر کاف عجمیک ضمه سبله اولیجی کرد یهادر
 معنایه درنته که بوبیت لولفا ظاهر در **بیت**
 چنانی گفت بران بهومان کورد که دشمن ندارد خرمند
 خرو دانی که چه گفت زال مارستم کرد دشمن توان
 حقیر بیچاره شرد کاف عربیک ضمه سبله اولیجی
 کردی ادمدن بر صنفک ایی در که لسان ترکیده
 او که ده کرد درلر اول صنفک اولدونی بریره
 کردشان درلر **آیین سان ساز** سازایی لسان

فارسی ده شولننه نیک ایی در که عرب دلنده او که
 قانون درلور سم درلر ترک توره درنته که بوبیت
 ظاهر در **کوزلله** وفا او همه کورسی بولبلر
 اول آیین ورمی ایی ایلک گاه اولور لمر لاندن
 تعبیر ایدرلر توره ده و عارنده معنای لزم
 اولدوغندن او ترونته که بوبیت ده واقع او
 لوبدر **بیت** که نازنده و بر تو ترقی بود پس
 دندکی دوزخ آیین بود **سان** شولننه در که
 عرب دلنده او ندن عبارت اسلوبه تعبیر ایدرلر ترک
 بر دوزیه دیدکی برده عجم یکان درنته که بوبیت ظاهر
بیت کوسنک همه لعل بدیشان بودی بوقیمت لعل
 و سنک یکسان بودی اینله سانک معنایه درنته
 اولدوغندن او ترو بر یکی سان ده درلرنته که بو
 بیت ده واقع اولوبدر **بیت** ندارد جهان بر یکی سان
 شکیب **فرازست** بیش از بیش هر نشیب **بحر الغرایب**
 صاحبی بومقامده ده غرایب سوبلندر سانه گاه
 نفس معناسی و بر شد در گاه خوی معنای و بر شد در

انحرار اعتبار معنی اختیار اندر یکی بله بریده
 استوال ایدر لایین وسان در لرنه که بوبیت لوده واقع او
بیت هر گشتی جنبین است و آیین وسان مرا وراود
 این جهان آن جهان کنون جمع اسباب را پیش خوان
 بده اشنای بایین وسان هیئت معناسنده ده
 مجازا استوال اولور شکل و هیئت دیچک برده
 شکل وسان در لرنه که بوبیت ده واقع اولیدر **ه**
 کوی شفق است شکل و سفتی از پرده و شام طلیح
 سان تشبیه مقامنده دعا استوال اولور لرنه که بوبیت
 لوده واقع اولیدر **بیت** عقل کل را بان بامر شای
 نزد بان پایه سوی بامر خواست **بیت** قلم سان شرف
 بر خط تسلیم بغوار خاطر او نقطه بیم عبارت
 آیین ده ده عجم توسع ادر مثلاً براق یاق دیچک
 برده برک آیین در لرنه که بوبیت ده واقع اولویدر
بیت سوار پیاده بایین و برک ده زیر جوشن ده
 زیر ترک برک براق معناسنه کلدی سابق بیان
 اولور شد بر شام محله که بر کله بهارک فرقی تفصیل

و بیان اولور دیک سان لغت مشترکه در یکی ده لسان
 فارسی ده سان در لرنه که بوبیت ده طاهر در قبی
بیت خورشید تیغ تیغ از آب میدهد مرغ نوز
 نیزه و توشان کندهی ترک نشانه سان در نام نشانه
 دیچک برده آدوسان در نشان ایت دیچک
 برده سان ایت در ساز زدن در لرنه که بوبیت
 دن طاهر در **بیت** که یزدان مرا یوسف باز داده ده
 کارهای مرا ساز داده ساختن دن اخذ اولور
 سارام فاعل دمکور مذکور فعل دن کار ساز دیک
 ساز بومعنا به در سازنده دن ترخیم اولور
 چالچی به سازنده دکلری چالدر و غی ننه نک
 دزنی دزد و کندن او تو در **بر یوم مرز زمینی**
 بر لسان فارسی ده قراگاه در که عرب دلنده
 اوکه وطنی در ترک دلنده بر در لرنه متوطنه ترک
 بر لودر بر قراگاه معناسنه ایدکی بوبیت دن
 اکلور **بیت** فرستم بنزدیک افراسیاب نه آرم
 جویم بری بر نه خواب بر لغت مشترکه در لسان

فارسیده متعدد معنای واری دارد برینده بیان
 اولوند بر بومرورت در بریورت دیجک رده
 عجم بود بومرورته که بوینلردن ظاهر در بیت بناد
 ده مصر برداشتند برو بود خود پاک بکدا نشند
 زمینی که دارد بود بومرست اسای بر بست
 نتوان درست معور اولی پورده بومر آباد در
 خراب اولی یره بومروران در لرنه که بوینلرده و
 اولویدر دران بومر آباد و جای مهان وانه بی کنج
 دارد نهان چومرغان ده یادکنی خانه را رهان
 مرانی بومرورانه را نقش بر نه که ترکی دله زمین
 اطلاق ایدر لر استعاره طریق ابله عجم بومرورته که
 بوینلرده ظاهر در **بصد باره سنک دیبای**
روم پسندیده نقش و پسندیده بومر **هان دق**
مهری و دیبای روم که چون بهاری بدار نقش
 و بومر مرز صنوبر در که لسان غریبیده آکه نخور
 در لر بو عبارت ترک دله ده شایع در صنوبر
 صنوبر در دیجک برده نخور نخور در بومرور مرز بان

100

جز اولی مرز بو معنایه در سرحد بکلینه که بان ترکیده
 اوج یکی در لر عجم مرز بان در نه که بویت ده واقع در
چندانیکی که باشد روز شب عدل و انصاف
 در انجاء مرز بان بان یکی معنایه ایدکی جهان بانله
 جهان دارک فرقی بان اولند غیبرده تغیر اولش در بحر
 صاحبی مرز له بوی فرقی انیوب بومرک معنایه پیاده
 ایشدر بومر یکی معنایه کلور اولابا بقوش دد کلر یک
 نوش که ویرانه لوده اولور کیجه اوچر ثانیاً صنوبر و سرحد
 معنایه کلور بومر مقامده بر غلطی دخی بوی الفاظ قافیه
 دن صامتدر بومر عبارت عربیه در با بقوشک
 اسمی بان فارسی ده کوچ در نه که سابقا جمده که کومر
 فرقی بیان اولند و غیبرده تفصیل اولشدر زمینی کوه
 مقابل اولی یره بریر کوه **بجک برده** عجم زمینی و ایمان
 در نه که بویت ده واقع اولدر **جسته ره** از
 نیست نیغ بان بی برین بودنه در ایمان زمین
 و ایمان کاون ادوب جفت کلور اولشدر دی دهقان
 جهان هفت **سپهر آسمان** سپهر لفظ مفرد در لر

فارسی ده کوکل را می در نته که بوبیت دن ظاهر در بیت
گفته حصار نوا و را سپهر که ای فلک تو بگمهی دار
مهر امان لفظ مرکب در بر غری آبی در دگر من معنی
بر غری ده مان در بگزینی معنیسته ماستی دن اسم فاعل
در آسمانک کو که اطلاق معنای ترکیبی استک او نده
تحقیقی اعتبار به در اما غلبه و استناله به منزله
علم و ارشد اول دگر مته صوبه دونه بان تاری
او که اسباب در لواصلی آبی در یازاده او نشی
حرف مکسوره الف مدودک جمعده نوع ثقلت
اولد و غندن او تر و ارا لویه بر با کورر لولن لفظ ده
مهر و لست مصلحتی ایچون مثلا افراسیاب فار یایخاد
یاخ در لرشول دگر مته که طوار و ندر هر خراسی در لول
اصلی ای خرد در علم او یعنی قاعده ترکیب تغیر اولو
مضاف الیه تقدیم او نشی در دیار غم ده مذکور
دگر مته خرد و ندر هر مته که بوبیت دن ظاهر
4 پیش شهر عقل کلی ای حواسی چون خراسان چشم بسته در
خراسی اول سبیدن ابتدای وصفده اسمی خراسی و مشلر

شده دو ندرن خراسان لازم دکلر صغر و ندره
خراسی در لرنته که عمر خیامک بور با بی سنده ظاهر در
ما بیم در بی کنید دیرینه اسای جوینده در خنه
محموری در طای آگاه نه از منزل اسد مری
سر کشته و چشم بسته چون کا و خراسی خاغان ده
اسمان بی در که معنای او در نته که خانه بله که
قرقده بیان او لوند بر بکلک قاره او لرنه خاغان
در لرا و بکزد کندن او تر و تر کمانه دخی ترکیب بکزد و
تر کمان در لرشاد مانک ده و جری بورادن ظاهر اولو
این **این** این اسم اشارت در قریب چون نته که او یله
انک قرقده تفصیلی یکشدر امر دخی اول معنایه در اماتا
مخصوص در بر قاج مادیه مثلا اماساعت امسال
امشب امروز در لول که با ما بیاید فرستادنش یکی
امروز باید باداد نشی امر ماه امر هفته امر دم در لول
بلکه این ماه این هفته این دم در لول واضح لغتک
تخصیصی لهندن در من جمله المعنی اختصاصی اقتضایدر
ننه و قدر بونک بی لول لغت عرب ده و لول در لیک یکی

يك مبداء عدد در كه لسان عربده اوكه واحد
 در تركي دلده بر در لونه كه بوبيت ده ظاهر در بيت
 بيك ساعت بيك خطه بيك دم دگر كون ميشود
 احوال عالم يكي شول معدود در كه معنای بيك ايله موصوف
 در تركي دلده اوكه ده بر در لونه كه بوبيت ده ظاهر در
 مرز دست هنر هاي خويشتن فریاد كه هر يكي بدگر كونه
 دار دم ناشاد هر يكي نك اخرنده غي ياي نسبت در
 موصوفي وصفه نسبت امتثل در مسجد جامع دكاري
 بكي معنای متحد ده كه تركي دلده او نندن ده بر له تبير
 ايدر لريكي استعال اولور ننه كه بوبيت ده واقع اوليد
 امروز و پر بر و دي فردا هر چار يكي بود تو فردا مصراع
 اولده واقع اولی فردا نك معنای بارن در مصراع ثاني
 دكي فردا مركب در بر جري فردا در معنای ياكوز در بر جري
 ده آي در اخرنده خوف يا خوف اولك در معنای كل ملك
 در آمدن دن امر در عالم كون و فساد تعلقدن تجرد له
 امر در مراد علامت عالم دن مجرد اول دمكده يكي معنای
 كاه اولور بيك ده استعال اولور ننه كه بوبيت ده واقع

او ليدر بيت در مزله وجود هر يك همچون خرو سلك
 هيشه در تيك تاي توي ته تاي قات بر قاته
 يكتاي يكي قاته دو تاي در لونه كه بوبيت ده واقع
 اولو ليدر بيت پشت دو تاي فلك راست شد از
 خري • ناچو تو فرزند زاد مهاد مرا يام را • شول سازكه
 اوج قلله چالور اوكه ستاي در لور تايك كاه اولور
 اخرندن حرف ياي ايدر لور تا در لونه كه سابقا ستر كر
 بيانده دكو اوليدر توي ده قات در اما شول قات
 مخفي و مخفي اوله يعنى كري اوله و بر ننه و برويه كلم
 قات لوي و صوغان قات لوي يي ننه كه بوبيت دن
 اكلاف در بيت نهر اموج چو دكدن سلك بر چوبدر
 كلشن قصركده كوك ر غنجه نه توي در تويك
 اخرندن حرف ياي حذف ايدر لور تو در لونه الت
 اما زير معناسنه الت دكل در عجم طائش الت ته
 سلك دكلك الت ته چوب در ننه كه بوبيت
 دن ظاهر در بيت اكو كر دندي از چوبش فر و كوب
 زبان چون اره كر دي در ته چوب اياغ الت

ته پای در لخته که قایم نک بویشند واقع اولیده
بیت نه پایت هو می برداخت هجران سینه ام از غم
 لبست را از روی بوسه دلبر داز پایتی خروش
 بوبیت نوندن **شعر** درین کیند پیکی برکش او از که
 کند هر چه کوی کویدت باز یکی راده صدایابی درین
 راه که بالا کیند است و در نقش چاه نهک معنی
 تقریر و لنان ایدکی قایم ظاهر بحر العرایب صاجی
 تهی از له نفس برانش رفتن چای نک بی بی ابله استشار
 ایشدر **جای کاه** جای بر در محل مناسبه نته که
 بویشند درن طاهر در **بیت** جای آشت که خون موج
 زند در دل اعل زین تغاین که خرف می شکند بازارش
بیت بونه بتجه باب سیاه بجای که هرگز نروید
 کیه منزله مناسبه ده مجاز آجای دوزنه که
 بویشند ده واقع اولیدر **شعر** چوپ حسیسی راگو ش
 تربیت کنی جایی رست که بوسه که خروان شود جای
 لفظ مگیدر بر جزئی جای در بر مناسبه بر جزئی ده کاه
 در کاف بحر ابله مجلس مناسبه کاه نک و معنایه کاه

تقریر اولسه کوه در بادن الله تعالی معنای جایگاه
 بانک سکوبنه او توراجق بر در اصیل جایگاه ایدی
 بانک کسره سیله که علامت اضافت در علقه
 نقل اولیق قاعده و ترکیب تغیر اولندی مذکور
 حرفک حرکتی سکونه مبتدا کاه کاف بحر ابله زمان
 ابله مکان او رتاسنده مشترک ظرفک ایی در
 ستان کبی که معنای کلستان ابله دلستان فرقه
 بیان اولشدر زمان مراد اولنان برده ده کاه
 استعال اولور مثلاً صبحگاه در لر معنای صبح
 و قی در نته که بویشند دن طاهر در **بیت** مریحوب
 که حافظ ببار کاه قبول روز نیم شب و درسی
 صبحگاه رسد صبحگاهان ده در لخته که سوت
 ده واقع اولیدر **بیت** چوشد تازخ مشرق
 صبحگاهان سفید و سرخ چون سبب صفاهان
 صبحگاهان جمع صبحگاه در الف و نون ادات جمع در
 صبح ایکی در بری کارب بری صادق ای کیند
 بلاء حصول افراد ایدی صبحگاهان در لر

غرض صبح صادق در تعیین در مطلق صبح کاذبه
 ده صدق اولی صبحگاه ده صبح کاذبه ده احتمال
 اول و اما صبحگاهان یحک اول احتمال ساقط اول
 زیرا صبح صادق اولی صبحگاه اول یکی وقت خبر حصوله
 دخول آفتاب و اما زمان مراد اولی زمان مرده ده گاه
 استوال اول نور مثلا درگاه در هر معنایی قبولی
 در نته که بوبیت ده واقع اول بدر بیت هر که خوا
 هد کوبیا و هر چه خواهد کوبو کبر و باز حاجب
 در بان درین درگاه نیست سو یکجمله بیره نکه
 گاه در لونه که بوبیت ده واقع اول بدر بیت اذان
 زمان که برین استان نهادم سر فراز مستخرج
 نکیه گاه منست قبله برینه قبله گاه سجده برینه
 سجده گاه حواله برینه حواله گاه در لونه که
 بوبیت ده واقع اول بدر بیت جز استان توام
 در جهان پناهی نیست سر را بخوابی در حواله گاه
 نیست بار برینه بارگاه در لونه که مقدما
 مذکور اولان بیت ده واقع اول بدر بار

۰۲
 لسان فارسیده اجازت معناسنه در اجازت
 و بودی دیجک بوده عجم بار دانه که بوبیت ده
 واقع اول بدر بیت بیامد بر سمریل مرده دار
 بگفت و فرمود تا داد بار جایی بوبیت نده بیت
 توداده بار هر خرمی مردم را غیرت بی یکبار میرد
 هر کس بیچاره جایی بارها اجازت ابله صاحبند
 کتابت انشد در شولیره که پادشاهلوا و رایه بقارو
 و از باب حاجانه کیوب عرفی حال انکه دستور سلطان
 قدیر عجم اوزرته دستور و اجازت اولور لسان
 فارسیده بارگاه در لور بار خدای دکی بار دخی
 بو معنایه در معنای ترکیبی صاحب بار در خدای صاحب
 معناسنه در نته که سابقا بیان اولوب در علم اولی
 قاعده ترکیب بوزلوب مضاف الیه تقدیر اولند
 تمام انامه بار عام اسه درگاهندن غیری مرده
 اولاد و غنندن او تر و لفظ مذکور ک اطلاق
 حق تعالی به مخصوص در حرف رانک سکونیه ای
 معنی ذکر اولنی در اما کسر سیله اولی لفظ

۱
 اولور اصلی باری در یار دبی معناسنه اول تقدیر^{ده}
 خدای دن واجب تعالی اولور خدای بومعنایه کلا^{که}
 سابقان اولوب در بحر الخرابی صاجی بار خدای
 مولی دمک اولور دمشق انورینک بویقی ایله
 استشاره اتش در **ه** ای بر اطراف ملک فرمان ده
 وی بر اینای دهر بار خدای تعیین معاده خطا اتش
 واستشاره داده اصابت اتمامش در مغرب بیت ده
 ددی معنایه دلالت بوقدر مذکور کتاب ده اولی
 جمله غرابدن بری ده بود که بارگاه دوزن دمک
 اولور دمشق در ستانله کاهک فرقی بود در کستان
 ده وسعت و نحت نظر وفنده و قوت و کثرت معتبر
 درگاه ده بونلر معتبر دکلدر اوندن صکره ستان
 ده نظر وفنده نسبت معتبر ترا وندن او ترو در که
 ستان یا کوز استقال اولفاز کاه ده اول ننه معتبر
 دکلدر اوندن او توی در که یا کوز استقال اول نور
 کاه و بیگاه در لرنا کاه در لر بی کاهله ناکاهک
 فرقی بی بله ناک تفصیلی محله طاهر اولسه کرکس

۲
 کاه وار کاه یوق دیجک برده کاه هست و کاه
 نیست در لونه که بوبیت ده واقع اولیدر بیت
 بنده پیبر خرابی که لطفش ایم است ورنه لطف
 و شیخ و زاهد کاه هست و کاه نیست و قنده عجب
 برده عجب بگاه در ننه که بوبیت دن طاهر در بیت
 به بستند پیمان که فردا بگاه نبردیک یعقوب
 کریم راه و قی دکل ایکن اولی ننه کاه اولدی
 در لونه که بوبیت لودن طاهر در مرغک از بیضه
 برون آمد و روزی طلبید آدی زاده ندارد خبر
 عقل و تمیز آن که ناکاه کی کنت بجایی رسید
 و بی بملکین و فضیلت بگذشت از همه چیز کاه
 لغت مشترک در مجلس معناسنه ده کلور تخت
 اوزرنده پادشاهلرک او ترا جی رنه تختگاه
 در لر تخت که سریر پادشاهی در ننه که بوبیت دن
 طاهر در بیت چو آهنگ رنق کاندجان پالک
 چه بر تخت مردن چه بر روی خاک تختگاهک
 اصلی کاه تخت در ننه که بوبیت ده واقع اولیدر

برآورد تراکاه تخت کیان بتوشاد مردم درین دودمان
 معنای ترکیبی دن علمیه نقل اولی یعنی مضاف الیه تقدیم
 اولی بقاعده ترکیب تغییر اولی و لغت نقل علامت چون
 بحر الفرایب صاحب کاه تخته تفسیر اتمش در واسدیک بویله
بیت فدایم زجان افرین شاه راه که زیباست خردی
 کاه راه تفسیر نده خطا اتمش درواستنی هانده اصبت
 اتمش در بیت مذکورده در کج معنایه دلالت بوقدر
 تختگاه پادشاه پلرک طور دوخی شهره صفت اولور
 تختگاه قدیم در لرا اولی و تخی تختگاهدن جز اولی کاه معنای
 اول اوزره اولور تختگاهک معنای تختیری اولور
 کاه تخی معنایه اولورده اولسون کاه اولور الفی
 حذف ایدر لکه در لونه که بوبیت ده واقع اولیده
بیت شبان وادی ایمنی کجی رسید براد که چندان
 بجان خدمت شعیب کذا کن دیجک رده عجم
 بکه نزد ننه که بوبیت ده واقع اولید **بیت** بکه تر
 سپیدار چینی از غرو زمین کرد چون عرفی کاه نشور
 لسان فارسیده ترادات تفضیل در نیه لاحق اولورده

مدخولک مدلولنده مزیت معانی افاده ایدر وقت
 ده مزیت آرکن لک ایله اولورایش برنه کارگاه در لور
 الفی کاهک حرف ایدر لک کار که در لور ننه که بوبیت
 ده واقع اولید **شعر** استه چون کار که انکلیون
 خاصه چون باغ شودار رخ کلهای رنگین کاهک برنمای
 دخی قوچیلرک پونه ی در ننه که بوبیت دن ظاهر در
بیت چنان بخدمتا و از عوار پال شود بران مثال که
 سیم بهره اندر کاه شمع خری کاه داماد معنایه کلور
 درو بویچا اول معنی اوزره معیار جمالیده کتور **شعر**
 شادمان استبد و جان ممالک زانسان که بود
 شاد دل و جان عرومان کاه کاه کاف عربی ایله
 اولی صمان معنایه در ننه که بوبیت ده ظاهر در **بیت**
 ز شوق روی تو شاه بدین اسیر فراق هان رسید کن
 آتش بروی کاه رسید صمان پاره سینه بر کاه در لور
 بو کاهک دخی الفی حذف ایدر لک کاه پادشاه لور نشو نینه
 که صمان قاپر لفظ مرکب بر جزئی کاه بر جزئی ربای اتم نقل
 در بود ندن الفله یا حذف اولی و لغت در لکشان دکی

گاه بومعنايه دركشان اسم فاعل دركشيدن دن معنای
 ترکیبی همان چکبی در کوکدی موضع مخصوصه تشبیها
 که کشتان دمشل در او اجن بلد لک برارایه جمع
 اولدوخی بر در نه که شمس فری نك بویشدن اکلاور
بیت طشوردی نور کرد و نیله هرگاه فلک کمر خرمند
 که کشتان گاه **تانی** ناسان فارسیده دکل معناه
 در عرب دلنده اول معنادن لیس ایله تعبیر ایدر
 مثله ارد کلدر دیک برده عجم نامرد است در عرب لیس
 بر جل در خردمند دکل دیک برده ناخردمند در نه که بو
 بیت ده واقع اولوبدر **بیت** خدای خرد بخشی و بخرد
 نوازدهان ناخردمند را چاره ساز گاه اولوناندا ای
 حذف ایدر لریرنه های غیر ملفوظ کتور لر نه که بو
 بیت ده واقع اولوبدر **بیت** ان نه من باشم که روز چنک
 بی بیشتن ان منم کاندن میان خاك و خون بینی
 سري نه اول قالور نه بود دیک برده نه آن بماندنه ای
 در لونه که بو بیت ده واقع اولوبدر **بیت** نه عرض
 بماند نه ملک سکندر نزاع بر سر دینی مکن درویش

نه عرض بماندك معنای اصلیه عرض فالور دکلدر
 اول نو فی حرف اخره اول شد و رجن اول حذف اولی
 الفدن بدل بریا کتور لرمثله نیم در لونه که بو برای
 ده واقع اولوبدر **ربای** می اید از حق ندامتصل
 تجوع ترانی تجرد متصل زخم اتنی عشق در کاینات نیم
 من زاب و نیم من زکل اما قاجان اول ون اسم
 متصل اوله الفدن بدل لازما اولون بالزات متصل
 اولور مثله ندانم در لرینه که بو بیت ده واقع اولوبدر
بیت من ندانم فاعلات فاعلات شعر کو برتر از اجیت
 ندانك معنای ترکیبی بلور دکلن در فی لسان فارسی
 یوق معناسنه در عرب دلنده اول معنادن لایله
 تعبیر ایدر لرمثله بر نسته دن واری دیو صور لدرده
 عجم فی در عرب لادر یوقدر دیک برده نیست
 عرب لا رطب ولا یاسی در عجم فی تراست و فی خشک
 در نه که بو بیت ده واقع اولوبدر **شعر** چنان کامل
 که فی کرمست فی مرد چنان عادل که فی خسکست
 و فی تر نایله فی نك فرقی بودند ظاهر در که بر ی نك

استعالی صحیح اولدوخی برده اخرك صحیح اولموشلا
 نامرد در لر بی مرد دغر لر مرد نیست در لر مرد ناست
 دغر لر بی لسان فارسی ده شول معنای افاده ادر که
 ترکی دله او نند سوزله تعبیر ایدر لرمثلا ترك
 دلسوز ددی برده هم بی زبان در نشان سوزیچك
 برده بی نشان در نته که بوبیت ده واقع اولدر بیت
 کرکی وصف اوزمن پرست بی دل از بی نشان چه
 کوید باز نایله بیك فوقی بورادن ظاهر اولور که برك
 استعالی صحیح اولدوخی برده اخرك صحیح اولموشلا
 نادان در لر بی دان دغر لر بی دل در لر نادل دغر لر
 بعضی برده ایکسك ده استعالی صحیح اولور مثلا
 ناکسده در لر بی کسی ده در لر ناچیزده در لر بی چیزده
 در لر نه زن ده در لر بی زن ده در لر اما معنیلری
 مختلف در ناکك معنای که دکلدر نته که بومصر ^{عدن}
 ظاهر در **مصراع** ناکس بتربیت نشود ای حکیم کسی
 بیكك معنای که نزد نته که بوبیت دن ظاهر در
 کسی بی حکمان و نه حکیم مکره دست کبری بجایی

۷
 رسم ۱ ناچیزك معنای نسه دکلدر نته که بوبیت
 دن ظاهر در ۲ بکفتا من کل ناچیز بودم و لیکن مدتی
 باکل نشستم بی چیزك معنای نسه نزد نازك
 معنای عورت دکلدر بی زن معنای عورت نردر
 اما نامرد مستعمل در نازن مستعمل دکلدر اویله دیک
 برده نه زن در لر ادر دکلدر عورت دکلدر دیک
 نه مرد است و نه زنت در لر نازك الفن های غیر
 ملحوظه تبدیل ایدر لر نته که سابقا بیان اولونبد
 لسان فارسیده مدلول بی نك مقابلندن منده
 تعبیر ایدر لرمثلا ما احتیاج لودیک برده نیاز مندر لر
 احتیاج جز دیک برده بی نیاز در لر لفظ باده دخی بی
 من وجهه مقابله واردر مثلا سكله دیک برده باق
 در لر سنسزدیک برده بی تو در لر اما غام مقابله
 بی ایله مندا ورتا سنده در بانك مدلولی معیت
 در بی نك او که مقابله بی مدلولنه انفراد لاردر
 اولدوخی اعتبارله در **بیم تری** **بالک** **مرای** بیم
 مقابل امید در نته که بوبیت دن ظاهر در **بیت**

هم اندر زمان روی او شد سفید باو خداوند
بیم و امید توقع خیره عرب دلنده رجایم دلنده
امید ترک دلنده او مودر لر امید وار کیه او
بی وار در لر تو مید او لا کیه او موی یوق در لر
توقع شره عرب لنده خوف حج دلنده بیم ترک دلنده
قویو در لر حج بی تری و بیم در ترک قور قوی قوی
یوق در ترس مطلق قور قود را ولجی دن او لسون
نته که بوبیت دن ظاهر در بیت نشست از براست
تازی سمندهی رفت ترسان ز بیم کردند اولمشدن
اولسون نته که بوبیت دن اکلوند چنانم ز عشق
ای چو در یتیم که یاد مریایدی تری و بیم شاعرک
تری دن مرادی شروا قعدن قور قودر بیم دن
مرادی شرو متوقعدن قور قودر بایک لسان قاریده
شول حالتدن عبارتند که ترک او نلت ایمنجک
الله تعبیر ایدر خوفه اختصاصی یوقدر ایمنجک کا
قور قودن او لور کاه هیادن او لور او نانا حق
ننه دن ده کشتی ایمنور عرب دلنده اول حالت

دن مبالا نله تعبیر او لنور بوینده شعر چه غم
دیوار امت را چو باشد چون تو پستی بان چه بالک
از موج بحر از که باشد نوح کشتی بان بالکن مراد
قور قوی ننه دن ایمنجک در حج بر ننه دن ایمنجی
کنه به بی یاک در لر بای عربی ابله بالک معنای در
لطیفه علامه شیرازی بر کون سفا قده کدک
بر عورت یوقارودن باشنه اشغی علامه دو نوب
یوقار و باقی یاک نیست سولانا سر چینه پاکست
دمش علامه ده ایمنجک آری عشری عشر هست
ار یکن مراد اوت معنای در امتا ترک دلنده
اری یاک معناسنه در بوا اعتبار له یاک
مقابلله سنده ذکر ی نوع لطافتدن خالی دکلدر
عبارت انارک ذکر ی کبی بو حدیث ده من اکل
رمانه انار الله قلبه اربعیتی یومگار مانه دیو
عرب اناره در دخی عبارت سورک ذکر ی کبی
بو حدیث ده یا اهل الخندق ان جابر اقد صنع کم
سور سور دن مراد اگر چه که طعام در اما معنی

اخري اعتبار به خندقه ملايم در اول اعتبار به
 ايكنك جمعده لطافت و اردردني عبارت سرك
 ذكر يكي ببيت ده **بيت** نكته يكي كه ميگفت از نكته
 سیر چو سرك كند ناي خور د شمشیر سیردن مراد بود
 طوق معنای در امثالغت مشترک در صا رساق
 معناسنه ده کلور اول اعتبار به کند نایانده ذكر ي
 کلامه نوع لطف ویر مشددني عبارت اينك ذكر ي
 کي ببيت ده **+** خسرو كه زیست با هه خوبان نو
 سني اينك باز يانه عشق تور امشد اينك دن
 مراد اگر چه كه اشته غمدي دملك در امثال تكي دلد
 كه معنای اعتبار به توسفي يانده ذكر ي لطيف دو
 شبدر هراسان فاري ده شول حال دك عبارت
 كه ترك دلنده بلك لفظي به تعبیر ایدر لونه كه بی
 بيت ده واقع اول بدر **شعر** از ان هیبتش در دل
 آمد هراسی كه زیرك منشی بود وزیرك شناس
 بحر الغرایب صاهي نك جمله غرایبند بري ده بود
 كه هراس نور قوت رس و بیم معناسنه دمش در ده

فرد و ينيك بويي يله استشهاده انشد **+** بزدان
 هر انكس كه شد ناسپاس بد لشي اندر آید ز هر سو
 معنای هراسي تعیین ده خطا انش و استشهاده
 اصابت اتمامش در بيت مذکور ده دكي معنای
 دلالت یوقدر بزد كو مر معنای به مراد شاعر
 تمام اولور بلكه اول عنادن بلك معنای دني
 انسب در مقامه كلام مر بورد ده خطاي آخر بلكه
 اول اوج عبارتلك معنای بر صانمش در هراسان
 هراسیدن دن مشتق در ترسان کي ترسي دن دن
 خندان و كریان ده بواسلوب اوزرنه لسان فارغ
 ده بوصیغه مبالغه ایچون در تائي اینش كه به
 هم هراسان در **بيت** كشي كمر اوله پر بیم و هراسان
 فتي مشكل كلور كه هراسان مولكه لسان فارغ
 ده شایع در نته كه فرد و ينيك بويي تنده ده وا
 قع در زچنك و پرو باز و بال او بگردن بران سول
 كوپال اولفظ ایدر فور قبح نسته به لسان عبیده
 هایل در رسول اونك وصفي در صولله صایل کي

بیت مذکورده واقع اولی هول هایل معنانه در مبالغه
مصدری فاعله اطلاق ایدر لر رجل عدد در لر معنای عادل
ده مبالغه به قصد اید بچک منظر دکی هولک تا نژند
ناظرده حاصل اولی حالته ده هول اطلاق ایدر لر مجازا
هولناک دکی هول اول معنابه در هولناک ده ترشاک
کبی شاک و صغی در مؤثرک و صغی دکل در سا بقا
کنبله ناکل فرقی بیان اولند غی برده معنای ناک
تقریر اولند **خار خارا خاشاک خسی خسک**
خار دکن در اعاج ده اولسون برده اولسون نه که بوبیت
ده ظاهر در **چمن کچی سراسر لاله زارست برهنه**
پامروا خجاکه خارست ارقای هب دکن اولدوغندن
اوتر و کرپه خار پشت در لونه که بوبیت ده واقود
قاده دران چمن دشت درشت سرناتراشیده چون
خار پشت خار اجنی طاشدن بر نوع و در که صلا بتله
معروف در قاتی طاشی دیچک برده عجم سنک خارا
در نه که بوبیت ده ظاهر در **بیت سرکش که شوکه**
چون شمع ارغیرت بسوزد دیر که در کف لو

موسست سنک خارا خارایه خارده ده در لونه که
بوبیت ده واقع اولدور **نکرفت در توناله حافظ**
بهیج روی حیران آن دلم که ار سنک خارا نیست
الف که علامت صیفه اولیه زیبادکی کویا دکی
مینا دکی الف کبی بلکه نفی کله دن اوله های سانی
ایله ارا لنده مبادله اولور مثله اشکاره ده در لر
اشکارا ده در لر خاشه چوب در خاشاک چوب بکندر
اخرنده کبی کان تصغیر ایچون در اول کافه لاق
اولما غله های سانی الفه مغلب اولدور خارله
بله اکلور و خاشاک در لونه که بوبیت ده واقع
اولدور **بیت زخاشاک و ازخار و شاخ در یکی**
بر فروزیر سخت خوسان فاری ده بی منفعت
اونه اطلاق اولور ترک دلنده اولندن جورله
تعبیر اولور نه که بوبیت دن ظاهر در **باران که**
در لطافت طبعش خلایق نیست در باغ لاله روید
و در شوره بومر خسی منفعت سرکنه به جنی
اطلاق بوبیت ده واقع اولدور **توداده باره**

موسست
بیت

حی می مردم از غیرت بسی یکبار میرد هر کس بیچاره
جای بارها تغییرها در استعاره طریقی ایله بحر الغرأ
صاحبی بوجله ده دخی غرایب سولشی در تفصیلند منفعت
بوق خاشه دن خاشکی فرق انماشی در خشک
چو بچکز در آخرندی کاف تصغیر لیچوندن زنه که بوسیده
اکلوز **نخفت** ایرا خشک در پستی بود مکشی
توی پیراهن در شش بود **در وازه** **دهلین** در قابودر
لسان عربیده او که باب در لردرگاه قابویریدر دربان
قابو بچی در کاهلک در بانک معنای ساقایان
اولم شد در بنددکی در در تنک دکی در بومعنایه
دکلدر در لغت مشترکه در دخی معنای واد در پرند
بیان اولوبدر درک مدلولی اولی قاپوده یا پواونق
قنات اولی لازم دکلدر زیرا اولی لازم دکلدر زیرا
دروازه دن جز اولی در بومعنایه در در وازه
ده اولی لازم دکلدر زنه که عن قریب بیان اولوز
باذن الله تعالی نته که باب لسان عربیده نوع
معنا سنه ده استعمال اولوز مجازا لسان فارسی

دخی در اول معنایه استعمال اولوز مجازا مثله
نوع دن دیکل برده زهر در لرنه که بوسیت دن
ظاهر در **بیت** زهر در پرستند کانت بودم آزاد
هم بند کانت بود بدرآمدک معنای حقیقی
قابویه کلای در اما او شکله طاشره چغندن کنایت
ایدر لردر ایدده که بوسیت ده **بیت** از دست و زبان
که براید کونعه ده **شکر** یی در آید واقع اولوبدر
خروجدن کنایت در مرادک قدرتی وارد که
شکری نک عیده سندن چقه بله دکلدر لسان
فارسیده ده آمد که یا سزاده ایچو کلای معنای
هدایایه در آمد دکلدری نته که بوسیت ده واقع
اولوبدر **بیت** در آمد کیشی بخشنده ایله اینور
ایریمک خشنده ایله اوندن در درآمدک
خری اولی در ایچو معنا سنه در در اول معنایه
ده کلورننه که بوسیت ده ظاهر در **شعر** بدریا
در منافع بی شمارست اگر خواهی سلامت در کنارست
احمد کلکه برو کلک لازم اولد و غنقدن او تر وادند

بروکلری دیجک برده ازان در آمد در لر مجازا
 نته که بو بیت ده ظاهر در **بیت** چنانی گفت
 دختر نیرخ پذیر که آمد بچنی ازان راه در دره به
 دید کلری راجی اولاد و غدن او ترود در دره لفظ
 فارسی در نته که بو بیت و قوی دلالت ایدر **بیت**
 رشیری کیهان کوه و دره شکر یافته شیر
 آهودره دره نکه اخرتده الیها اختصاص ایچون
 اولن ده جایز در دسته ده پایه ده اولنی ها کی
 معنای عارندن خاصه نقل ایچون اولن ده جایز در
 کده ده خانه ده اولنی ها کی بو معنای ها نکه مکررا
 ذکر اولن در لسان فارسی نکه فصیحته در بی در نته که
 بو حدیثدن لسان اهل الحجة العربیة و الفارسیة
 الدر به ظاهر در بو حدیثی حافظ الدین نسفی کلپی ده
 ابو سعید بر دیق نقل ایدر بو معنایه در تازی نکه
 عربی نکه فصیحی در مقابله سنده ذکر اولن نته که شرقی
 بو بینده که بوسه معنا سنده دمشدر واقع اولن
معا نلعل بار خوام ضد شرقی تازی و در بی قلبی

تصحیف تازی عربی نکه بدویسی در بدوی آتده
 اسب تازی در نته که بو بینده واقع اولن در **بیت**
 اسب تازی کر ضعیف بود چنان از طوبله و خرب
 فارسی بر عظیمه ولایت و قدیم ملکوت در که شیراز
 اولنک دار المکی در لسان فارسی اذ که نسبت اولن
 در اول ولایتده بر ناحتیه ایدر کیک در بی و لسان
 در بی اذ که نسبت اولن در در بی نکه اصلنده بر خبر
 دخی وارد در شول رساله ده که لسان در بی نکه فرقی
 بیانده ترتیب انشوز در تفصیل اولن در در واره
 الفاظ مرکبه دن در بر جزی در در قاپو معنا سنده نته
 سابقایان اولوندی بر جزی ده و از در که اصلی
 باز در اچوق معنا سنده بو دخی سابقایان اولونید
 بر جزی ده ها در که اخر مرکبانه لاحق اولور معنای
 عام ترکیبی دن سمای خاص مغوده مکرر بیان
 اولن در در وازه نکه سمای شول بولک قاپو در که
 قائلری اولن دایم آجوق در بر یا بلز شارح منظور
 صاحب حقانق بو عبارتله الهمسها الیایه الواسع

بالفارسیت دروازه وسعتی بیان امتی در امت
قید آخره تعریفی آمده اول قید بودند طاهر اول که
شهره کراچک سوراقی اغزنه دروازه شهر در لری
ته که بوبیت ده واقع اولو بر بیت دروازه شهر
راتوان بست نتوان دهن مخالفان بست دهلیز
قابوایله اوارا اغنده اولی تمتدیرم در لری که اوتی
اورتلو اولور قابوایله مناسبتی وانتصالی و ارادی
بوبیت دن اکلنور شهر دو شاخ امد و پایش
دردغم را دری نمود دهلیز عدم را تشبیه گاهه
ده دهلیز استعمالی و لغزنه که بوبیت ده واقع در
بته تیج ازان رهگذرهای سخت بدلیز غار اندر او
رخت نشینند دژم زبان نژند رای عجمی ایله متغیر
لحال در ننه که ننه که بوبیت دن اکلنور جای ازیست
زبخت نژند چون علم خسرویش سر بلند اول معنای
عامل تخت مندیج اولدو فی اعتبار ایله ماول
کسیه نژند در لرنه که بوبیت دن اکلنور بیت
خود نیز دارم که چون دل نژند بماند کند در دم

اسان او یکلف نه ده در لرنه که بوبیت دن
اکلنور که بر مرد جیتی خوشتر نژند صولشه ده
نژند در لرنه که بوبیت دن اکلنور بیت کنون سو
سنت دردمندی گرفت کلت ریخت لاله نژ
ندی گرفت نونله او ییخی نژند معنای ذکر
اونان در امتا بژند که بابله در بای رای ده عجمی
در قزل بویه اغای در ننه که بوبیت ده واقع اولو
بیت نکرایی باشد بیان بژند زحم زک کلان
باشد بژند دژم ژای عجم ایله قیغولو در ننه که بو
بیت دن اکلنور بیت همه بر سر سوکار نژند
دژم کشته کردان زجرخ بلند معنای مذکور
لازی اولغن پریشان حاله ده دژم در لرنه که
بوبیت ده واقع اولو بر بیت خسروا در زمان
معدلت نیست جز زلف یا هیچ دژم نژند
و پریشان حال اولدو فی اعتبار ایله او یکلوبه ده
دژم در لرنه شیره دژم در لرنه که بوبیت ده
واقع اولو بر بیت دلیران ایران و زاول بجم

اسان
بیت

بگردند جمله چو شیر دژم **فنگ** دژم در لخته که
 بوبیت ده واقع در **ه** هی ز آسمان کرکی اندر کشید
 ز دریا **فنگ** دژم بر کشید **شعدان** **لکن** **تشت**
شعدان طرف **شع** در زنه که خامه دان طرف **خا**
 خامه دان طرف خامه در معنای دان سابقا سخن
 دان ایله جزدان فرقه ده بیان اولمش در ترکیه ده
 تحریف ایدوب **شعدان** دیدکری **شعدان** اطلاق
 معنای ترکیبی اعتبار ایله در لسان فارسی ده ادنک
 اسم خاص **لکن** در زنه که بوبیت ده ظاهر در **بیت** میل
 در سمره دان چنان شده سخت که بی **شع** در سر
لکن ترکی ده **لکن** دیدکری **لک** لسان فارسی ده
 ای **تشت** در زنه که بوبیت ظاهر در **بیت** کوش
 تاج خواهی وزرینه **تشت** **بلك** عراقت بیاید گشت
 عرب **تشت** تقریب **اتش** در طشت که بوبیت ده واقع
 اولید **وق** الطشت غیر متکسر لیه لم یقع و
 ینکسر **تشتک** معرب در حرف تا طایه تبدیل **لن**
 در **جامه** **قبا** جامه معنای اصلی اعتبار ایله

ملبوس دن و مغروش دن عام در ملبوسه تن جامه
 در اصل جامه **تن** در علیته نقل اولند قده قاعده
 ترکیب تغییر اولوب مضاف الیه تقدیر او لغزشی در
 مغروشه جامه خواب در لخته که بوبیت ظاهر در **تشت**
 جدا کرد پس یوسف **تشت** یاب زبیش ذیغالب
 جامه خواب جامه خوابک اصلی جامه **خواب**
 در اضافت ایله علیته نقل اولند قده علامت
 اضافت که جامه **نک** اخرنه کی **هوه** **مکسور** **هوه**
 حذف اولند قده قاعده **تن** ترکیب تغییر اولند قده اما کثرت
 استعماله جامه **تن** ملبوس ده اعلام غالبه دن اولش
 در اطلاق او زنه بلا قرینه ذکر اولنه مراد ارقابه
کچک در ننه که بوبیت ده واقع اولید **بیت** پیراهن
 سبز در زنه **چون** جامه **عید** **نیک** بخان استغفا
 طریق ایله **بیت** مذکور دکی پیرهن کی جامه ده ازار
 ده استوال اولور ننه که بوبیت ده واقع اولند **بیت**
 بلبل زنده بانک ونوعه چون **تختیران** و رز جد
 کل مرخ شده جامه دران قباده قنن جندن در

نته که بریندن اکلورنه من زان می کشم دامن تر
که روزی چند تنک آمد قیامت جمله ایله قیامت
فرقی اولد که او کی طوق اولنه ده جامه در لیا
قیاد مزلو او کی اچوغه مخصوص در قبا جامه قبا کرد
در عجم قیامت او کی طوق قفتا نی بر توب او کی اچوب
نته که بوبیت دن ظاهر **بیت** چون کل از نکلت او
جامه قیامت حافظ وان قباد ره ره ان قامت چالاکه
انداز **کبر تر** لسان فارسیده کافک مشرکه
کبر در لرمو حده تر ساد لر تعیم مقامنده کبر
تر ساد لر ته که بوبیت لوده واقع او لیدر **بیت**
ای کوی که از خزان غیب کبر و تر ساد وظیفه
خورداری مشرکه کبر اطلاق بوبیت لودن ظاهر در
هر آنکس که مذهب غیر حیرست بنی فرمود که او
ماند کبر است چنان که آن کبر یزدان امر می گفت
مرا بنی نادان و احمق این وان گفت مجوسه دخی
که انشی پرست لودر کبر دیکلری نته که بوبیت
دن ظاهر **بیت** اگر صد سال کبر اتش فرورد

۱۱۵
اگر یکدم درو افتد بسوزد مشرک اولد غنبد
او ترود در خالق خیر یزدان در لرمو خالق شره اهرمن
در لرمو مذهب باقی نقاشه نسبت اولورننه که
بوبیت لودن ظاهر **بیت** کران دو عارض خشان
ز فعل یزدانست ز فعل اهرمنست آن دو زلف
چو کان زن بدین دلیل می انوی درست کند که خیر
نیت یزدان و شر اهرمن اهرمن بوراره الف
مدد و ایله مذکورها محروک در الفک فتحه می و هاک
سکونله ده مستعمل در نته که بیت سابقده و فریون
بوبیت دنده واقع او لیدر **بیت** برفت اهرمن را با
فسون بست چو بر تیز رو بار کی بر نشست اهرمن
ده در لورننه که بوبیت ده واقع او لیدر **بیت** چنان
دان که در هر تنی اهرمنی است همه خلق را اهرمن
دشمن است کبر لغت مشرکه در چو قال معنانه
ده کلورننه که بوبیت ده ظاهر در یکی کبر پوشید زل
دلیر بچک اندر آمد بکودار شیر کبر کافک فتحه می
یا کمره سیله دکل در ضمه سیله در نته که بوبیت ده

ظاهر در **بیت** چون بشنید شد چون یکی پاره ابر
 بر سرش بولاد و در تنش کبر **آفرین** **افری نفرین**
 افرین یار دبی در افرین دن اسم فاعل در حق تعالی
 جانی یار تدغدن او ترو جان افرین در لرنه که
 بوبیت ده واقع اولید **بیت** افرین جان افرین
 پاک را کو خرد بخشد و ایمان خاک را سوز
 اختراع ایدن کسبه سخن افرین در لرجهانی بر اینچون
 حق تعالی به جهان افرین در لرنه که بوبیت ده واقع در
شعر جهان افرین تا جهان افرید از خویش صورتی
 کسی ندید اصل کلام جهان افرین جان افرین سخن
 در علمیه نقل اولیچو مضاف الیه تقدیم اولغش و ق
 عده و ترکیب تغییر اولوغش در مقام تحسینی ده ده
 افرین در لرنه که بیت سابق ده مذکور در افرین
 اول و نده ده بوبیت لوده ده اول معنایه در **۹**
 افرین جان افرین پاک کم و ریدی بر وجهیله صوت
 خا که کم اولدی مجود ملک مجود جان نسج
 امر کتاب کن کتان بومضایه افرینک مقابلی نفرین

در قارشی و ریدی دیچک پرده ده نفرین اتدی
 در لرنه اول معنایه کلدی بوبیتدن ظاهر در
شعر چینی گفت شاه جهان کی قباد که نفرین بد
 بوزن غلک باد نفرینک اصلی نا افرین در لسان
 فارسی ده سلیمون در لسان عربیدی لیس کی ننه که
 سابقایان اولونبدر نایله فی نلک فرقه **زبان**
بیان **دسان** زبان زای عجمیله یرنجی لره صفت
 اولور مثلاً شیر زبان در لرنه که بوبیتدن واقع
 اولوبدر **بیت** مورچکانرا چو بود اتفاق شیر
 زبانرا بدرا نند پوست یبر زبان در لرنه که بو
 بیتده واقع اولوبدر **بیت** درین پیشه زنی پیش
 بگذار کامر که بر زبان دارد اندر کف نام پیل زبان
 در لرنه که بوبیتده واقع اولوبدر **بیت** زبانی
 اندران که تگون کشت طوسی کو لغتی که پیل زبان
 یافت کوی اما اول صفت مخصوص دکل در برنجی
 اولمیانلره ده صفت اولور مثلاً کور زبان در لرنه
 ننه که بوبیتده واقع اولوبدر **شعر** بند شیر در

نده را خواجگاه نه کور زبان یافت بردشت راه
 هزم زبان در لرنه که بوبیت ده واقع اولد **بیت**
 مرا کو بخوای زستان جهان جو غم زبان با تو آیم
 دمان بحر الزاب صاحبك كلامندن اختصاص
 اکلور صنف اوله زبان هیلایویرنجی لوصفتنه
 استوال اولور شیر زبان بیر زبان در لرنه
 اصابت تمامش در اما ابو منصور اسدی زبانی که خشم
 آلوده تغیر انش در و فرخنگ بر بیتله استرانش
در بر زمربزد و ریزده چیز خون عدو بصید
 کورد و کورد چه چیز شیر زبان اونك سوزندن مختلف
 لازم کلزیرنجی لوصفتنه بر بیان بر کیمك آدی در که
 رستم دستان او فی جنك کوفته کوردی نه که
 فردوینك برینندن ظاهر **در** تهن بر وشید
 بر بیان نشسته زبانه های زبان تهن
 رستمك القابندن در مذکور بیت دن و چه قیادر
 ایدن اول کیم بیر ری سندن اولقدر اما اوبله
 دکلدی پلنك دری سندن ایدی نه که فردوی بوبیت

لوده نصیح امتدره یکی جامه دارد زجر پلنك
 بپوشد بیر اندر اید بجنك هی نام بر بیان خوا
 ندشی ز غفتان و خوشن فزون داندش یا کوز
 بپوده در لراول رستمك کیدکی کیمه نه که بوبیت
 ده واقع اولد **بیت** ازان بتیره برآمد یا بر
 که آمد خداوند کوبال و ببر دمان ضیفه و لطفه
 درد میدن دن جمیدن جان یکی پیله صفت اولور
 پیل دمان در لرنه که بوبیت ده واقع اولد **بیت**
 نه مرد است ان بنزدیک خردمند که با پیل دمانك
 بیکار جوید نه که ده صفت اولور نه که دمان
 در لرنه که بوبیت ده واقع اولد بر نه که دمان
 است اندر نبرد نر بر زیانست در کارزار
پهلوان پهلوان پهلوانی پهلوان اول فردا لوق
 اکلور سپاهی نك مغر نه در لرنه که بوبیت دن
 اکلور **بیت** کسی کو بود پهلوان جهان میان سپه
 در نما ندهان لشکر مقدمه پهلوان اطلاق
 بوبیت لودن اکلور **در** تو کو پهلوانی ز قلب بیا

چرا آمد استی بدین زرمگاه مرا شاه داد این دشت
 سپاه هان پهلوانی و تخت و کلاه اما مقتضای
 تدقیق نظر او در که مرکب در بر جزوی پهل در معنی
 حشم در عرب خیل و حشم د کی رده غم سبه پهل
 در تنه که بوبیت دن ظاهر در بیت یکی سفته بود
 باسوک و درد سر سفته پهل و سپه کرد کرد جزوی
 ده وان در که اصلی بان و او قلی بانک لسان
 فارسی ده شایع در بان حافظ معناسنه در
 ننه که سابقا جهان دار له جهان بانک فر قنده
 بیان اولمتی در پهلوانک معنای ترکیبی حافظ
 حشم در اصلی وان پهل در علیته نقل اولند قدده مضاف
 الیه تقدیم اولنوب قاعده ترکیب تغییر اولنوب
 پهلوان ثانی ده مرکب در اما بونک بر جزوی پهلودر
 عرب اونی تعریب ایدوب و فرله دشو در جم او که
 منسوب اولان دله پهلوی در عرب فعلوی در پهلوا
 بشی شمر دن عبارتند ننه که حمزه و اصغریانی کتاب القنبیه
 ده تصریح انشور در بو عبارتله که بعینها نقل اولنور

و اعلم ان کلام الفری قدیم کان تجری علی فم السنه
 و هی الفهلویه و الدتریة و الفارسیة و الخوزیة و
 السربانیة و الفارسیة قد تطلق و تراد بها ما یعم
 الکلم فاما الفهلویه فكان تجری بها کلام الملوك فی مجازهم
 و هی لغة منسوبة الی فرله و هو اسم يقع علی غیره لان
 اصنامان وری و همدان و ماه نهاوند و ازربایجان بر جزوی
 دخی الفله فون در که لسان فارسی ده ادات جمع در تنه که
 سابقا بیان او لونیدر پهلوانی نك دخی بر جزوی پهلودر
 معنای مذکور و زرنه اما بر جزوی دخی که الفله فون در
 ادات جمع اولن الف فون دکل در بلکه معنای نسبت ده
 اخرن دخی بانک مدلولی در معالغه ایچون خسرو اندکی و
 کیانی دکی کبی بونک دخی تفصیلی سابقا اولیدر معنای
 نسبت وارد دخی پهلوانی ده وجه مذکور و زرنه بویتلو
 دن ظاهر در **شعر** کشاده زبان و جوانیت نیست
 مخن کفتی پهلوانیت نیست اگر پهلوانی ندانی زبان بتاری
 توار و ندارد دجله قوان معنای اول اوررنه اولن پهلوانه
 ده بای نسبت لاحق اولور و تعظیم اندکتری ننه و او کله

توصیف ایدر لفظ بوجک اغاج دیک برده بهلوانی
 درخت در لفظ که بوبیت ده واقع اولد در **شعر** چوزد
 دهر بهلوانی درخت شد از خانه دولتی تاج و تخت
 قابا اغاجی کیمک ده شانه وارد معنای معنای بیت
 اول در یک مطلقا اغاج کیمک ایود کلدرد در لفظ که
 شیخ نظامی بوبیت ده **درخت** اکثرا بود کم زندگانی
 بدر ویشی کشد بخیر بانی اول معنایه اشارت انتم
تخت **اوزک** **اوزک** تخت مطلق سر پر در که اغاج
 اوله یا بی یونش اغاجه تخت دیدک لری اوندن دوزن
 تخت انسانی اعتباری ایله در اخونده غیها اول معنای
 اظهار ایدر جو به اخوندی ها کی تخت سریره اطلاق
 اولد و بی بوبیت دن ظاهر در **بیت** روان چون روان
 شد فرور یخت رفت چه بر تخت تخت چه بر زم تخت
 معنای اصلی سنده تختک سر بر سلطانه اختصای بود
 اما اونده غلبه استعالی الله اعلام غالبه دن اولمش
 اطلاقی اوزرینه ذکر اولنه مراد سر سلطان در **اوزک**
 سر بر سلطان در خصوص ایله نته که بوبیت دن ظاهر در **در**

بر اوزک بنشت شیداسب شاد بشادی در دارو
 بخشش کشار اما بونک معنای اصلی سنده تخت دن
 اولن معنای کلدرد شیداسب معنای ترکیبی دن نقل اولن
 علم در شید کنش در نته که سابقا بیان اولونبدر
 ات در معنای ترکیبی شیداسب کنش اولن در شید
 ادر کشیب دن جز اولی کشیب کی در ازر کشیب
 مرکب در بر جزئی اذر در بیان اود معنایه که شفا
 بیان اولونبدر اشله اذرک فرقی ذکر اولوندی برده
 بر جزیه کشیب در بوج مرکب در کنش ایله اسب دن
 اسب کنه معنای مزبورده مستعمل در کنش کافک فتحه
 سیله در نته که فرد و یونک بوبیت دن ظاهر در **نیا**
 عی کردت سر کنی که ازر کنی کسی نه بیند کنی مستعمل
 لسان فارسی ده کنش در لو کشیب که ترکیب اولد قد
 الفی حذف اولددر لقب اولمش در انش کده لرا صواب
 بر کنه به اول معنای لقبی اعتباری ایله جز اولمش در
 اذر کشیب دن اذر کشیب مجوس طایب و بی اود لرد
 براودک ایدی در مذکور لقبه ملقب اولی کنه به

نسبت اول نور آتش که سنی اول بنا آتش در معنای
 معنای مذکور فردوی نك بوییدن ظاهر در **بیت**
 چنان دید در خواب آتش پرست سه آتش پروردی
 فروزانی بدست جو آذر کشتب و جو خراد و مهر فرو
 زان بگردار کردان سپهر آتش که سنی کم بنا آید
 اودنی او که نسبت ادر بر مثل برزین با اندکی آتش که
 اودنه اذر برزین در لرخته که بوییدن ظاهر در **بیت**
 سزاوایان حشمتی کنی منم بر ذم اذر نیز برزین منم برزین
 لقب در معنای ترکیبی ابر او زرنده دمک در فرزین
 اولك معنی در آذر کشتب امن آتش که ایچنده یانی
 اوده اطلاق اندک لرظین نه که سابقا ذکر اولان بیت
 لردن و بوییدن **بیت** زبا کیزه جان فرود زرب
 عی بر فرو زم جو اذر کشتی اسب آتش که نك کندونه
 اطلاق ایدر لرخته که بوییدن دن ظاهر در **بیت** زده
 موبدش نعل زرین براسب شده نام آن خانه اذر
 کشتب لقبی ایله ملقب موبدك آتش کشتی دگر **نك**
 و جری بوییدن ظاهر در ایا غنده نعل لری التون دش

موبدسان فارسی ده دانشنده دنور نته که
 بوییدن ظاهر در **بیت** ز علم و خرد بندگان در بود
 بود در یخی هر یکی صد جو موبد دانشمند لوك اولو
 سنه موبد موبدان در لر جوی دانشنده لختص
 یو قدر اذر کشتب جمله بی اسم ده اولیدر بر پهلوان
 نه که بوییدن دن ظاهر در **بیت** سپی پیدن چینی
 گفت که اذر کشتب بند نامور تر رجعت زار سب
 کو که ده اورنك اطلاق اولور تشبیه با استعاره
 طریقی ایله یدی کو که هفتوزنك در لر نته که بو
 بوییدن ظاهر در **بیت** هفت زنكست زیر مفتوزنك
 نیست بالان سیاهی زنك هفتوزنك را صلی
 هفت اورنك در ترکیب اولمذوق الف حذف
 اولمذوق بود که اولان معنی اورنك مفرد کدر بر
 اورنك دخی وارد که مرکب در بر جری اودر که
 اصلی اب در با و او منقلب اولشی و تخفیف گامی
 فتحه به تبدیل اولمذوق بر جری ده زنك در او
 زنك دن مراد معنای اب و زنك اولدونی بی

بیتند ظاهر در **بیت** رخسار و آورند کشتی
 ستاده ز حسن وی آرای کشت حنی میادن او
 رنگه تعبیر ایدر مجاز است که عنصری نیک بویستند
 اکمل نور **ج** جهان خیره مانده ز فرهنگ او از آن
 برز و بالا و آورند او بحر الغرایب صاحب ورنیکی
 بوراده یار اشق معناسنه صانعش در معنای کبری
 مستند غافل او شده **پیدا نشان اشکار اهویدا**
پنهان راز پوشیده باز پنهان بای عجب ایله مخی در
 مقابلی پیدا در بای عجب ایله که معنای مظهر در پنهان
 تمام مقابلی کل در بوبیت ده که **بیت** دل برود
 ز دستم صاحب دلان خدا را در ده که راز پنهان
 خواهد شد اشکارا پنهان مقابله سنده اشکارا
 اکملش در قافیه مصطفی چون در اشکارا پنهان
 مقابلی در که معنای مخفی در مخفی ایله خفی در خفی
 بود که مخفی ده غیر که فعلی ایله او را اختفا خفی ده
 اول معتبر کل در ظاهر ایله مظهر که فوقی بورادن
 ظاهر او را مظهر که ظهوری غیر که فعلی ایله او را

ظاهرده اول معتبر کل در نگاه او را پنهان مقابله
 پیدا استعمال او را نور نته که بوبیت واقع او **لیدر**
 بگفت احوال مابرق بهماست دم پیدا و دیگر در نهماست
 بودند فاده ضرورت شعرا قضا انشد پنهان برینه نهان
 کله بی هر قی ذکر او در سه او لسون اصل معنی تمام او را
 پیدا ایله اشکارا ده او یله در بوبیت ده حق مقابله تمام
 رعایت او لشی نشان مقابله سنده اشکارا ذکر او لشی
بیت عجب گویدم از خدای جهان بترسم عجب اشکار و نهان
 اشکارا که الف حذف جایز در نته که بوبیت مذکور ده
 واقع او لیدر نگاه او را الفی هایه تبدیل او را اشکاره
 در نگاه او را نهان که لغز نه بر باز یاده ایدر او را توف
 معنی فاده انز جهان کنه نهان معنای ادا ایدر نته که
 بوبیت ده واقع او لیدر **بیت** آبلست در بی جهان
 ونانی از دیده و آدمی نهانی هویدا ده ظاهر معنی
 در نته که بوبیت ده ظاهر در **بیت** گفتن ان یار و کزو
 کشت سردار بلند جرمش این بود که اسرار هویدا کزد
 فیض روح القدسی را باز زد و فراید دیگران چه بکنند

آنچه میباید کرد اما اشکارا بلبه بونک فرقی وارد که
 اشکارا ده معتبر اولان ظهور و ظهور حظه ظهور در پخته
 مطلق ظهور در عقی ظهور ده شاهر در راز کولوفنه در
 قول اولسون نته که بوبیت ده ظاهر در کتکر طاقی
 بزبان دراز بیست فلك کفتم سخنهای راز فعل اولسون
 نته که بوبیت دن ظاهر در چو آمد بدین روزگاری
 دراز سپهران زهر کی ده داشت راز رازده
 معنای اختصاص اولدوفندن او تو و مقابله و اشکارا
 ده استعمال اولور نته که بوبیت ده واقع اولدیر بیت
 گذشت اندران روزگاری دراز که میگوید میاشکا
 و راز مقابله قصد اللمس راز نهانله توصیف اولر
 نته که بوبیت ده واقع اولدیر در کل یوزنی اچسون
 فجنه دهانم بنم دشمنون اغلوله راز نهانم بنم پوشیده
 اسم مفعول در پوشیدن دن معنای متوردر که
 اولمش در لسان ترکی ده اخفا اولنک لاری در
 شولکه که اسراره اطلاع قادر اولمایه پوشیده
 راز در لور نته که بوبیت ده واقع اولدیر بیت خطی کنی

بزرگان ندانند باز چه دانند طفلان پوشیده
 راز باز اچوق در نته که سابقا در وازه نك اصلي
 تقریرده بیان اولمشی در اچدی دیجک برده عجم یاز کرد
 در کل امیله کشف اولیجی باز گفت ده در نته که بوبیت
 واقع اولدیر بیت کرمی وصف اولور منی پرسد
 بیدل از بی نشان چه کوید باز چه کوید باز کتک
 نه کشف ایده در استغمام اشکاری در هنای
 اهنک سرهنک فرهنک هنک اغراق در نته که
 بوبیت دن ظاهر در بیت زمین کتکر از یکد کتکر بکلند
 بروز نبرد توازه نك لشکر هنکله ادب معنای نه
 کنایت اولور نته که بوبیت ده ظاهر در تعظیم پدر
 کنی از هنک است که اهنک خلافت هنک است
 هنکله اوضه معناسندن ده کنایت ایدر لور نته که بوبیت
 ده ظاهر در بیت اگر بخواهد تدبیر او بخاصیت
 ازین سپس نکند باده هیچ از الت هنک بو کنایت بر
 ترکی دلدده ده وارد در ابدن او صدن اغر غله کنایت
 ایدر لور معنای روزده ده هنک استعمال اولور مجازا

نته که بوبیت ده واقع اولیدر **شعر** کند کربه بروش
 آهنگ شیر و لیکن نمی دارد او هنک شیر زورک
 اغراق لاری در اول علاقه ایله بری نک ای آخرده استمال
 اولنق جایز در بحر الغرایب صاحبی بو معنای معانی
 حقیقیه دن صانع در سنک قوت مناسبه
 دیوبیت مذکور ایله استعاره را دیدر آهنگ غم در
 نته که بوبیت ده ظاهر در **بیت** چو آهنگ رفتن
 کند جان پاک چه بر تخت مردن چه بر روی خالک
 بر نسیه اهتمامه اولنمقدن آهنگه کنایت ایله
 لرنته که بوبیت دن ظاهر در **بیت** در از آهنگ
 شد این کار بانو ندانم چون کنم این بار بانو غمک
 لاری اولدوخی اعتبار له جمله به ده آهنگ در لرنته که
 بوبیت ده واقع اولویدر **بیت** ره بط باز نیز آهنگ
 میزد برقص کبک شاهین جنک میزد سرهنک
 الفاظ مرکبه دن در اصلی سر آهنگ دهنه که بوبیت
 ده ظاهر در **شعر** درای شعر خاست ارکوجاه
 آهنگ لشکر درآمد برده اه چری با شلرینه که شهن

اول حرکت غم ایدر و قلامی او که تابع اولور هنک
 در لراصلی سر آهنگ در سرک آهنگه اضافی ایله علم
 اولی قاعده ی ترکیب تغییر اولنمقدن علاقه ی اضافی
 قطع اولنمقدن بر ربط دکی کبی که اصلی ربط در اضله
 اول ای تشبیه انشودر قاربونه بحر الغرایب صاحبی
 جمله ی غرایب دن در که بو مقامده دمش در سرهنک
 اولکه غیر ی لورک او زربنه حواله اوله بورت
 سورجی باشلرینه و اش او زرنه طوب ارغاد
 اشلدن لرو بونلرک امثالی شلرک له لوه اطلاق
 اولور فرهنک ده مرکبه دن در اصلی فرهنک در
 اضافی قله فردن مراد اول معنا در که ترکی ده او که
 فردر لرهنگ معنای سابق بیان اولن در معنی
 ترکیبی بوبیت ده ظاهر در **بیت** بصیری که آورد
 فرهنک در هوش نشانند آتش جوشیده را
 جوش فرهنکی سینه به نسبت اتمک نته که بوبیت
 ده واقع اولویدر **شعر** چو آمد تا بقصر ازین هنک
 زمغزش عقل رفت از سینه فرهنک سینه مغر

قلب و لد و بچون در بحر الغرایب صاحب فرهنگ ادب
 و عقل و هنر دشمن و بوبیت ایله استشهاد اتمش در
 جوان کینه را شاید و جنگ را گهی پیر تدبیر و فرهنگ
 را فرهنگ مرکب و لوب مدلولنده معنای هنک
 دن زاید فر معنایی وارد غن دو پیماشی در **زهر نیش**
 زهر اغور را غلام غالبه دن اولش در کثرت استعمالله
 اطلاقی اوزره ذکر و بفتح مراد اول اولورننه که بو
 پینده واقع اولدر **زهر** هر که اولور رسم اغولو
 اولترننه قبر مراد مستنده کلوب فوکه کبابه دن
 صقم معنای اصلیه قانی اچی در او ده زهره دکری
 او که نسبت ایله در اخذی و الاختصاصی چون در غنجه
 دکی هاکی غنجه کلمتک در کل غنجه سنک اغزندکی حالتی
 او که تشبیه ایدوب غنجه لفظی اوندفاستعاره
 اتمش در غنجه دن اول حالت زایل اولدقدن صکره
 غنجه دفر لکل در لو معنای اختصاصی دن که اخزندخی
 ها اول مصلحتی چون کشتی در مراد بود در ترک او دی یوزر
 دکی یرده عجم زهره ندارد در نه که بوبیتده واقع در

بیت زهره نداده که بپوسم لبیت نیر کمان دارد
 ابروی تو نیشی سوری نسته در بیان ملکوزنک
 دشنه ده نیشی در لونه که بوبیت دن طاهر در **زهر**
 بچونیش کمر از ندانشی **تیز** در قصد مستندانش **•**
 نیشتر که او که ترک نشتر در مرکب در بو معنایه
 نیش ایله تر دن که لسان فارسی ده ادات تفصیل در
 نته که سابقا تفصیل اولمش در کثرت استعمال ایله ارونک
 دکننده نیش اعلام غالبه دن اولش در اطلاقی اوزره
 ذکر اولنه او لمراد اولور اولدکنک اغوی اولدوغ
 او تر و نیشی مقابله کوشیده ذکر ایدر لونه که شیرین
 ایله نوشینک فر قنده بیان اولمش در بحر الغرایب صاحب فرهنگ
 جمله غرایبیدن در بو مقام دکی کلامی که بعبار نه
 نقل اولور نیش کی معنایه کلور اولان شتر ثانیاه
 صوبتی جانورک دکنی اربکی عقیب کی نیشترک
 نه لفظند کی ترکیبی نیش نه معناسنک اصلی فهم قلمش
 او دن صکره یلان ده صوبتی جانور لردن در نیشی
 او نده استنوال اولمشی دکلدر **فرشته** **سروش**

فرشته که ترکی دلدۀ استوائی شایع در لفظ فارسی در
 معنای اسان عربیده ملك دکلری در شته که بوبیت
 ظاهر در بیت نویدون فرخ فرشته نبود ز مشک
 وز غیر سرشته نبود بداد و دمش یافت انبیا کوی
 کنونی کنی کمر فریدون تویی سروش انبیایه خوقالی
 جانبدن خبر کنون فرشته در شش نخی معیا جالیده
 سروش جبرئیلست دمسدر و بوبیت ابله تمیل انشی در
 ذی فرشته صفت خسروی که در ملکوت دعای
 جان تو گوید همیشه جان سروش ابو منصور اردی
 ایدر سروش جبرائیل را گویند و فرشته را نیز گویند
 و اندر بلای این را بسیار گفته اند پهلویست چنان که
 فردوسی گفت **شعر** بفرمان یزدان بختی سروش
 مرا روی نمود در خواب دودخ فرشته نک اصلي
 بر هشته در لفظ مرکب در برجی پر در بای عجله
 قنات معناسنه در اول بانک فایه تبدیلی شایع
 باری ده فارسی ده در لفظ اصیل اصغیان ده در
 هشته اسم مفعول در هشتی دن بر شته دن سر

صالی در هر که در لفظ قناتلوی نو و هشت پر در
 نته که بوبیت ده واقع در **شعر** قضا چون ز کردون
 هشت بر ده زیر کان کور گشتند و کور تصور بود
 فرشته قناتلوی ابق یاز را اول سبیل او که
 بر هشته دمسدر در جایز در برجی فرشته نک
 هشته اولیا هشت اوله ماضی معناسنه آخر
 ها معنای عام ترکیبی دن معنای خاص علی به
 نقل ایچون اوله هم خوابه دکی هاکی بو هانک اصلي
 امثاله متعدد ده سابقا بیان اولوننده
مهمان **میز** **میزبان** مهمان قونغه اطلاق
 اولونرا انفاظ مرکبه دن در برجی مه در اولو
 معناسنه برجی ده مان در برجی معناسنه در
 اسم فاعل در همان دن قنوق مستحق تعظیم اولو
 قوند و غی پرده رعایت اولند و غندن او ترو
 مهمان در لفظ شعری عربی اول شاعر که بوبیتلری
شعر ماسمت الیم المهان مهمانا الا لا جلال
 صیف کان منی کانا فاله اکبر هم و اما ان منزلهام

والضيف سيدهم لانهم امانا دمشدرمهاك
مركب اولدوغي بيانده مهك معناسي تعيينده
اصابت اتش درامتا معنای ي ماني تعيين ده خطا
ايد بدرا بو منصور تعالي لطايف المعارف اولو
كفا بنده دكر اولان بيلري كوتورمش درو مفراتش غلظ
واقف اولامش درمير قونولك اسم خايي دهنه كه بويته
ظاهر در **بيت** مكارم و نعت باد مينا بآن كرم بخون خود
تو صاحب دلان و شاهان مينا ممانني نه بونك فرقي
اولدركه و وضع خاصه موضوع در اولك اطلاقي
وضع عام تركيبي حبي ايله در مينا اسم جامد اوليحي معنای
دكر اولدو مشتقاتدن اوليحي امر در مينا يدين ننه كه بويته
لدين ظاهر در **بيت** هر كرا بخت يار متد بود كو بشو
مرده راز كوراكين يا بگر دار ببر بر شير جگر كرد
و بگوشني اندر مينا مينا نان قنوغني تو نقليوب بعبادت
ايدن در لفظ مركب در بر فرزي مينا در كه معنای بيان
اولندي بر فرزي ده بان در حفظ ايدجي معناسنه در نه
جهان بانله جهان دار فرنده تحقيق اولوندر **هستي**

بودن **شدن** هستي وارلق در مقابل نيستي در معنای
يوقلق در هستي نك اصلي هست در وار معناسنه نه
بور باي ده ظاهر در **باي** از رفته قلم هيچ دكر كون
نشود و ز خوردن غم بخجركون نشود كودرجه عمر
خويش خوابه خوردي بك قطره از انچه هست
افزون نشود افزندي يا شول يادركه سان فاربي ده
اخركه به لاحق اولور اول كلنك مدلولنده اولي
معنای و صفيقي افاده ايدر مثله مردار در مردكي
ارلك در سرد صوق در سردي صوقلقدركاه اولور
هست مجرد رابطه معناسنه كه است معنای در مثال
اولونرنه كه بويته ده واقع اولدو **بيت** به بين ديكي
ويكان بي حساب در و كه هست كوه غم و چشم هاي اب
درو كه نك مدخولي اوليحي استك اولنه برهان زياده
ايدر لر معني همان كنه است معنای در است اولكلام
واقع اوليحي ده اوليله ايدر لرنه كه بويته ده ظاهر در
هست در بي دايره و لاجورد مرتبه و مرد بمقدار
مرد نيست كه هستك معنای در مركب در بر فرزي

فی درکه معنای یوقدرنته که سابقا بایله فی اندر فرقی
 بیانده تحقیق اولونقی در بر جزیه ده است درکه لسان
 فارسی ده رابطه در نیستک معنای یوقدر در این سینا
 اشارت اد کوکت بنده است رابطه ایدو کته تفریح اتقی
 اول یرده که بویله دمنش در و قد یحذف ذلک یعنی
 اللفظ الثالث الدال علی معنی الاجتماع بین الموضوع ^{المحول}
 فی لغات کما یحذف تارة فی لغة العرب الاصلی کقولنا
 زید کاتب وحقه ان یقال زید هو کاتب وقد لا یکن
 حذفه فی بعض اللغات کما فی الفارسیة الاصلیة وهو
 است فی قولنا زید پرست و هذه النقطة تنسب
 رابطه افاضل عجمی در جلال الدین دوانی و میر
 صدر الدین که زید نیست ده رابطه مذکور دکل
 صاغش لودرنته که شرح تجرید اوزرنه یا ذقلری
 خواشیده تصریح انشردر خط فاضل ایدوب
 در هر لوان سینانک است رابطه در لغت فارسی
 ده رابطه نک خر فی جایز دکل در دکی سوزک
 مقتضای اولدکه زید هست ده ده رابطه مذکور

اوله اول تقدیرجه هست ده مرکب اولوهای
 های مفتوحه یله است دن مذکور هانک اصلي
 ها اولور وار معنای ترکیب اولیجی اونک
 اخرنده فی هم استک اولندکی الف حذف اولونقی
 اولورنته که هست است یرنده استمال اولور
 سابقا بیان اولند فی اوزرنه است ده هست
 یرنده استمال اولورنته که بوبیت ده واقع در
 جهان کرمی سراسر لاله زارست برهنه پامرو
 انجا که غارست مقتضای مقام غار هست
 در بود وجود درنته که بوبیت دن ظاهر در بیت
 عه بود راهست ازو تا کونید به بود کسی و نیست
 حاجت تدبیر بوده موجود در صیغه یم انفعول
 در بود دن مصدر در اولق معنایسته بودله
 بودن دیدله دیدن گفت ایله گفتی کی درنته که
 اولر کده صیغه لوی مشترک در فعل ماضی معنایسته
 ده کلور لر حاصل بالمصدر معنایسته ده کلور
 بوده اوله در سید شریف شرح تجرید اوزرنه

تعلیق اندوکی خواهی ده وجودی بودن ایله تفسیر
اتش در اصابت اتمامش در او نندن صکره هقی ایله
بودنی بری برینه مراد قوتش در او راده ده اصابت
اتمامش در نته که بیان سابق دن وجه لوی طاهر
اولو بدر بودنی نك معنای اولو دن در نته که بوبیت
دن ظاهر در بیت گذشته خود گذشت و بودنی
بود بشیانی نمی دارد کنون سود اخرنی یا شول
یا در که لسان فارسیده آخر مصدره لاحق اولور
تریا و استعداد معنی افاده ایدر مثلا ریجک
ریجک دیجک برده عجم گفتنی حور دنی در سو یکله
لایق کلام یکله را قلمش طعام دمکدر دیکله که مستی
کسینه کشتنی کیدجک نذیه رفتنی در نته که
بوبیت دن ظاهر در بیت چونتوان رفتی را داشت
در بند کوه بستن چوموران بر شکم چند شدن
بر شبک شی آخره اولو قلمی در که لسان عربیده
اونند صیرو رتله تغییر ایدر لر معنای بودن
دن کون ایله تغییر ایدر لر مثلا عرب کان فقیرا

صارغیا در عجم فقیر بود غنی شد در ترک فقیر
غنی اولدی در شدن لغت مشترکه در اولدی
یعنی فوت اولدی معناسنه ده کلونته که بوبیت لرده
ظاهر در بیت مکر که لاله بداشت بی وفای عمر
که نادراد و بشد جامی ز کف نهاده که زنده
است انخره کودک هنوز و یا شد ز سرهای
مهر و غور اما تحقیق اولدر که شدنک معنای
اصلی زایل اولماق در نته که بوبیت لودن ظاهر در
یوسفی از برادران کم شد اقباب از میان انجم شد
اولکی شد عربیدی صار معناسنه در انجی شد
زال معناسنه در 4 خوی بد در طبیعتی که نشد
نشود تا بوقت مرگ از دست شدنک اولد
معناسنده استعالی کنایت طریقی ایله در اولد
زایل اولق لوازمند در دوست یار یا شاهد
یار دوست لفظ فارسی در ترکی دلمده ده استعالی
شایع در اول معناده که فارسی ده مستعمل در مقابل
دشمن در نته که بوبیت لودن ظاهر در بیت مترسی

ار دشمنی که او دوست خوی است **هذر** از دشمنی
 او دوست روی است **دیکر** دو شرمک است
 بیش سنی دشمن غایت ایلراییه دشمن یارک
 معنای اصلیبی معین دریاری معاونت درنته که
 بوبیت دن ظاهر در **بیت** منم کوزخم تیغم پیشه
 خالی از غضنفر شد فلک یاری نکر دای دوستان
 دشمنی ضفر شد یار اقدردرنته که بوبیتدن ظاهر در
 همه گفت با نقش دیوار جفت یارای جنبش
 آوای گفت یارانک آخر ندی الف یاری نک
 یاسندن بدلدربابله بی دکی کبی الفد بو
 بومعنایه کلدی سابقا بیان اولونیدر یارانک
 معنای حقیقی یاردم دریاری کبی یاردمدن
 حاصل اولی قدر در مجاز در توسعاً مطلق
 قدرته استعمال اولورنته که سابق ده واقع
 اولونیدر برکتی بولداشته خطاب مقامنده ده
 عجم یار درنته که بوبیتده واقع اولیدر **ده**
 روزه مهر کردون افسانه است و افسون **ده**

130

نیکی بجای یاران فرصت شمار بار لسان فارسی
 ده آخر سماعده الف خطا چون کلور ترکی دلدده ده
 بوالف اول معناده استعمال اولورنته که بوبیتدن
 واقع اولیدر **ده** یار رضا اولسه که بی رضا
 کچم عاشق همیشه ترک رضا ایله خوش کچر
 محبوبه ترکی دلدده یار اطلاق اولندی کبی لسان
 فارسی ده اطلاق اولورنته که بوبیت ده ظاهر
 در **ده** مصیبت دیدن آست یاران همه کار
 بگذارند و خم طره یاری گیرند اما بوالف
 حقیقت دکل در بطریق الاستعاره اول معنایه
 حقیقت اولی لفظ شاهد درنته که بوبیت ده
 واقع اولونیدر **ده** خاهدان زمانه خرد و بزرک
 دیده رایوسف اندودل راکرک بحر الغرایب
 صاحبی نک جمله یغریبیدن در بومقامده سواد
 کلرم بو عبارتله که بعینها نقل اولور یاری ایلدی
 یعنی ایکی قریبند آشک عورتلری بری برنه ایلدی در
 رودکی **ده** چه نیکو سخن گفت یاری یاری **ده**

که تا کی کشم از زبان ذل و خواری بیت مذکوری
دو کی معنایه استظهار و ایچون کور شد در لفظ یاره
لغزده الف ادیجی معنای اولی که ذکر اولی
اتفاقا چنان که لغزده ها اولی معنای قول باجی
در نته که بوبیت ده ظاهر در **۴** ای سروری که زید
کز نعل مرکب تو در دست و پای دولت حلال و
یاره باشد بلز که لسان فارسیده سوار در لونه که
بوبیت ده ظاهر در بیت **۵** ساعد سیمین که زنی سوار
اولدی سوار صا که آتش د و آیر چکدی مر آید
او ستنه تحقیق بود که یارک معنای اصلیه
مصاحب در اصحاب صفایه یاران در لونه که
بوبیت ده ظاهر در بیت **۶** یاران جو فرشته ز خراب
رمیدند ما چون مکهان در پی پیمانه بماندیم
یار دمی معناسند استوای یارک مجازا در
اول معناده حقیقت ادنی لفظ یاره در نته که
بوبیت ده ظاهر در **۷** چاره ما ساز که بی یاوریم
کر تو برانی که روی اویم یاور یا یله ادیجی

معنای اولی که بیان اولدی اما یا یله ادیجی تصدیق
معنایه در نته که بوبیت ظاهر در بیت **۸** نیست در
فی خود مچون توز شاهان هتا باز پرس ار سخن کرفت
نباشد باور باور کردن انا نق در ترک انا نق دین
عجم باور پی در یاور یار دم در نته که بوبیت در
ظاهر در بیت **۹** بهر کار از خواستی یاور یگر صلح بودی
و کرداوری داوری خصومت در داور خصم در
نته که بوبیت در ظاهر در **۱۰** سرانجام تر سر که پرور
کر باشد جز از داور کینه و فصل خصومت اندکی
اعتبار یا یله ها که ده داور در لونه که بوبیت ده اق
اولدی در **۱۱** از تو که ناله که ذکر داور نیست و دست
تو هیچ دست بل تر نیست ظاهر بود که بواطلاق
مجازا در بحر الزایب صاحب داوری حکم ایله تفسیر اثنی
در داوری حکومت در جنگ معناسند ده کلور دمشق در
ایکی موزنده بله اصابت اثنی در **۱۲** بی بی
تیر معناسند در لسان ترکی ده ده اول معناده مستعمل
در نته که بوبیت ده ظاهر در بیت **۱۳** جو کبار کفی مکنو باری

که حلوای یکبار خوردند و بی معنای مذکور ایچون
اولی بی بای بریله بای جمیله بیت زبورده اول
ذکر اولی بی بای یله در معنای ایچون در اول معنای
عن قرب بیان اولونسه کر که در باذن الله تعالی بی
لغت مشترکه در بنجه معناسنه ده کلورننه که بی
بیت ده ظاهر در بیت ای با است نیزه که باند
بسخر لک که جان بمنزل برده با و بی ده اول معنای
استمال اولور بسانک استعالی بیت مذکورین ظاهر
اولدی بی بای استعالی بویتند ظاهر در **بنجه**
میگذرد دل منه که دجله بی بی از خلیفه خواهد
گذشت از بغداد بحر الخرابی صاجی نک بو مقامه
کلامی بود بی ایچو معناسنه شیخ سعدی **بیت**
سخن کرچه دلیند و شیرینی بود نزار تصدیق و
تحسین بود چو یکبار کفنی مگو بار بی که حلوای یکبار
خوردند بی و بنجه بنجه دمک اولور با و بی افطنان
تخفیف ایدو بی شیخ سعدی **بن** نامور که زیر غنچه فی
کرده اند کز هستیق بزوی زمین بر نشان ناند با

انجه و بنجه بنجه دمک اولور **بن** زهر پیرون که میندی
در و نش چنان باشد با حلوای صابونی که زهری
در میان باشد لفظ بی ایچو ایله تفسیرده خطا
انکشی در اشتباه ایچون کتور دکی بیت ده اول معنی
یقشمن تر معنای در اد که مناسب اولی بی بادن بی بی
تخفیف اولونش در دکنده اصابت اتمامی در با
دکی الفک بی دکی بایک معنای بی بایک بی بی نک
اخر دکی یا بای نسبت در یکجای اخر دکی یا بای بایک
اخر دکی الف تناور دکی تالی و بهنادی بهنادی بی بی در
بونک دخی معنای نبینه دلالتی وار در ننه که سابقا
بیان اولوندر بی بای عجمی ایله ارد در پیش مغایلی
اولک ارد دیجک برده عجم پیشد بی در ننه که بو بیت
ده ظاهر در **بن** بی و پیش ترکان طاوی زک چب
وراست شیران پولاد جنک صکره معناسنه ده
استمال اولور مجازانته که بو بیت ده واقع اولبد
بی از مرک دشمن یکی شربت آب به از مرک کاوی و
افراسیاب دستیاره بی خیز در لپی دخی و معنای

استعمال اولورنه که بوبیت ده واقع اولور **بیت**
که بک شربت آب از پی بدسکال بود خوشتر از عمر
هفتاد سال بیک معنای حقیقی بی از در که صکره
قالور برکشنگ ایزن با صه اردنجه کیده بی رو
در لری سکر معناسنه ده کلور اما استعاره مذ
کوره معنای اول اعتباری ابله در صکره کنه دیک
بوده عجم باز پس در نه که بوبیت ده ظاهر در کونفرع
کسی دکر فریاد ذرد زرباز پس نخواهد داد مگو بات
پس کی باز پسک ده معنای بود پس بر مضاده بی
استعمال اولور که ترکی دله ده او ندن بو عبارتله تعبیر
ایندلو مثلاً عجم پس چاکنی در ترک پس چون ددک
در نه که بوبیت ده واقع اولور **بیت** بحر غده کوریدی
بحر کدن آق کوزیاغی پس ندن در مشعطای اولدی
در پر و زکش بیک اصلی پس در اولدن سبع
حذق اولشی پس قاشق در لغات فارسیه ده حد
کله نک اولنده اولسون او رتاسندن اولسون
اخرندن اولسون شایع در سپی پس معناسنه اولدی

ابوبیت لودن ظاهر در **بیت** ندانم چه شاید بدن
زین سپی که راز سپهری ندانست کی چون
پشیمانی زد دل شد تا شفاف زان سپی سودی ندا
رد اعتراف **گاه هنگام هنگامه بام** گاه مطلقاً
وقت معناسنه اطلاق اولور معنای اصلی
ظرف مشترک در زمانه مکان او رتاسندن نه
سابق بیان اولمش در هنگام وقت معین و محدود
در مثلاً بهارک وقت محدود نه هنگام بهارک
وقت معینه هنگام کل در لور وقتند هیتش دیک
بوده عجم هنگام رسبد در نه که لوس ده ظاهر در **بیت**
کمر ز هنگام فوز انکیست ستیزه بر هار دیوانکیست
معین و قی اولوب اول وقتند او بی جمعینه هنگام
در لرا خنده بی ما اختصاصی چون در نامه دکی ها کی
خول مکتوبه نامه در لکه عنوانده یا خرنده با ایکنده
بله آدیانه بحر الغرایب صاحب هنگامی سطلق وقتله
الشی در اول فرق دقیقه که اولخله گاه او رتاسنده وار
در واقف اولامش در بام خصوص بی ابله صبح و قی در

سلاطینک و حکامک اول وقت دیوانی زمان
 اولاد و بی اعتباری که بامداد در لراصلی میم کسر
 سیله در عینه نقل ایلی قاعده و ترکیب لغیر اولو
 میم مدکور سکن اولی در بامدادک معنای بوبیت
 ده ظاهر در **ا** اختر سعد سر سکر بامداد گفت زبانی
 را که سرت سبز داد بامدادان صبح صادق در رخ
 سعدینک بکلمه منده بامدادان که خاطر باز آمدن
 برای نشستی غالب آمد مراد بامدادان دن چین
 صباح در اخزنده کی الف نون ادات جمع در صیغها که
 معنای بیان ده تغیر اولی در بام لغت مشترک در
 طام او ستنه ده در لرنه که بوبیت ده ظاهر در **بیت**
 زحل بر اواز پاسداران فلك بر در کشتی از روز بانا
 طشت من از بام اقاد عجل منی در طام او ستنه کنی
 دو شمع قاتی چکر بر کشینک خبری شایع سری
 فانی اولاد و بی بومنی ضرب ایدر لرا اما اول بام که
 بر نوح ادات تغیه در اصلی فام در فلك بایه بانک
 فایه تبدیلی سان فارسیده شایع در کلی فام در لرا

ازرق فام در لرنه که بوبیت ده واقع اولدر **ر**
 ساغری بر کف نه تاز بر بر کفم این دلی ازرق فام را
 فام رنگ بر شدن مناسبت ده استوال اولد غلبین
 طعم جهنده مناسبت ده ده استوال اولد لرنه که
 بوبیت ده ظاهر در **شعر** نو سازی که بودنی بارید
 نام ندای ساخت آن روز انکبوتی فام بحر الغرایب
 صاحبی فامک رنگه اختصاصی وار صاعنی در غلط
 اتنی در **روزه روزی بهره** روزه او رج در
 نته که بوبیت ده ظاهر در **بیت** روزه چون می داری
 ای شیرین سر کرد و لب بینم دهانت پر شکر او رج
 روزه دد کلری روزه که کوندز در اختصاص اولد غنن
 او تو در اخزندی ها ادات اختصاص در هفته دکی
 ها یکی کوساله دکی ها یکی که سابقا بیان اولد لرنه
 زی کون کون تقدیر اولان وظیفه در که سان ترکیده
 او که کونلک در لور روزه سبندن او تو و روزی در **مشیر**
 اخزندی یا بای نسبت در شهری دکی یکی بونک دخی
 اصلی سابقا بیان اولد لرنه صکره تعیم اولو غنی مطلقا

رزق مقدره اطلاق او نوشت در کهنه رزق
 مقدرن که یزد بجای بوده بحج روزی کسی
 نمی خورد در لونه که بور بای ده واقع اولیدر **۴** مایا
 ده بخوریم بشادی و خصم ما فرغم بزر طاق مقرنی
 نمی خورد از قصه اسکندر و اب حیات و خضر معلوم
 شد که روزی کسی نمی خورد دخی توسع ایدب مقدر
 اولاق معنا سند فقه روزی لفظن استوال ایدر
 نته که بوبیت ده ظاهر در **۴** بروزی توان باده زین
 طای خورد که اسکندر فی جست و الیاس خورد کاه اولور
 معنای تقدیری ده اسقاط ایدر لمطلقا رفته روزی
 در لونه که بوبیت ده ظاهر در **شعر** مرغ از بیضه
 برون آید و روزی طلبد وادی زاده ندارد دخی از
 عقل و تیز آنکه ناکاه کسی گشت بجای نرسید وین
 بتکلیف و فضیلت بگذشت از فخر فریره کهنه ایچون
 توان پای در اخرن دخی هاروزه اخرن دخی هاکی اختصای
 ایچون در فلان ایچون قوندي بجای یرده حج بهر فلان
 نهاده در بهره معنای مذکورده بودند ما خور در بهره

روزي به معنای تقدیر بوده مشارک در امتا بهر مذک
 ر زقه اختصای یو قدر غیر ده استوال اول نور مثلاً
 فضلن بهره یی یو قدر در لوبهره دن و بی خطله تعبیر
 ایدرنه که بوبیت ده واقع در بیت **اگره** خط افرد و رو رخ
 سخت با فضیلت می دهد یا بخت سختك اصلي ساخت
 در الفی حذف اول بندر اسان فارسی ده حروف علتك که
 الف در و او در یا در هذ فی خصوصاً وسط کلمه ده اولی
 الفك شایع در سخت **درشت** **زفت** سخت حکم در
 مقابلی سست در معنای کشتك در سختك ترکیبی
 برك در برك یوز لو دیجك برده بخت رو در لو
 بر کله قاتلق لازم اولد غدن او تو و مجاز آقایی بخت
 در لرقایی کشتك دیجك برده بخت سست در لونه که
 بوبیت ده ظاهر در **دست** من عهد تو سخت سست می دانستم
 بشکتی ان درست بی دانستم قاتلغه سختی در لارننه
 که بوبیت ده ظاهر در **دست** چرخ بس سختی کفده
 ز عالم کوی و سردی چشیده ذکر اولی سخت اصلي
 معنای یو در سخت کاه اولور ساخت دن مخففا و لور

نته که سابقا بیان اولندی اول وقت معنای دور
 در ماضی در ساختن دن درشت قانی در نته که
 بیت ده واقع اولد در **شعر** چنین است رسم جهان
 درشت که پیشت برزی که پیشت به پشت و شت
 مقابلی نزم در نته که بوبیت ده ظاهر در **در** درشتی
 و نوبی هم در به است جو زر کن که جواح مرهم است
 فولا غلک یو مشق یرنه لسان فارسی ده نزمه که کوئی
 در لوبجر الغریب صاحبی در شجاری ایله و سختی قانی
 ایله تفسیر ایش در یکسده ده اصابت ایش
 اری سترک معنای در نته که بوبیت دن ظاهر در **بیت**
 نشست از برزی چو که بزرک که بزند در پشت
 بیل سترک سترک مقابلی خود در بزرک مقابلی که
 در نته که سابقا تفصیل اولوش در شتک معنای
 سختک او نده استعالی مجازا در نته که بیان اولد
 زفت رای معجه نك فتح سیله جته بویکوک در که
 لسان عربیده او که ضخامت در لونه که بوبیتده ظاهر
 در **در** برو بزرک بانی چو اسب تازی جنت مباحی در

کلنی چو کا و کا هل زفت برو صنفه واحدی توصیف
 اند کلنی متعدی ده توصیف ادر لونه لشکر زفت
 در لونه که بوبیت ده واقع اولد در **بیت** مرغ بایلی
 دوسه سنك اکلند لشکر زفت حبشی را بشکند
 زفت ایله بزرک فرقی و در که زفت محسوسه
 مخصوص صدر بزرکده اول اختصا ص یو قدر شانی
 اولوبه بزرک در لونه زفت و نزل زفت زای عجیب
 صنفه سله اولیجی مسک معنایسته اولور که مقای
 بلجواد در نته که بوبیت لودن ظاهر در **بیت** یا او
 او چکونه کشت زمان زفت یا جواد با او چگونه
 زفت فلك نزم یاد درشت ثوبا کنج و دینار جنتی
 مکن زهر سلاح اینج زفتی مکن زای عجیب ایله تقید
 ممله دن احتراز ایچون در که رفت او نکلده ده
 در رای ممله دن احتراز ایچون در که رفت او نکلده ده
 ستمل در رای ممله نك فتح سیله زفتی دن ماضی در
 کدی معنایسته نته که بوبیتده ظاهر در **در** جهان چون
 رفت دیگر یافت نتوان غانی زندگانی یافت نتوان

رای مملکته نکه سبله رفتن دن مافی در سپردی
 معنایه رفتنک اصلي رفتن در نته که خسروک
 بریتندن ظاهر در **شعر** بجای نقادی نقاد از چشمش آشوب
 مژگی رفت دلها را بجاروب سابقایان اولیدر
 که حرف علتدن هر فانی بی وسط کلمه ده واقع اوله
 لسان فارسی ده ادنک حذنی جایز در اول قاعده به
 بناد وقتک وادی حذف ایدر رفت در لرجاروب
 لفظ مرکب در بربری جای در بر معنایه یا حرف علت
 اولوب آخر کلمه ده واقع اوله غن حذف اوله غنی در بربری
 ده روب در سوپر جی معنایه اسم فاعل در رفتن
 دن جاروبک معنای ترکیبی بی پرسو پر جی در اصلي
 روب جای دی اضافله علیه نقل اوله جی قاعده به
 ترکیب تغییر اولوب مضاف الیه تقدیم اوله دی بو
 قاعده مرار بیان اولونیدر سوپر کیه جاروب دکلری
 پرسو پر جی الی اوله و غن اوله و در مجاز آلت
 فاعله فاعله اسمی اطلاق ایدر جمع الیه ده شا
 یح مجاز در دندر **کوان سنکین** کران کاف عجمینک

کسر سبله اغر در اغر باشلوبه لسان فارسی ده سر کران
 در لرنه که بوبیت ده ظاهر در **۴** خدا را داد من
 بستان اروای شخصه بی مجلس که بی باد بکران حور دست
 و با مسکران دارد آخر بهالویه کواییه در لوقو آگ مسانه
 کوان که بوبیت ده واقع اولیدر **۴** سر منزل قناعت
 نتوان زد دست دادن ای ساریان فروکش کین ره
 کوان ندارد کاف عجمینک نته سبله در دکنک اوله کلفه
 سبالغه اته لودر بای بی کوان در لوقو انک مقابلی
 سبلک در کلمه معنای در سینی باشلوبه سبلک سر سبلو ایلو
 سبلک پای در لرنه نیتله سینی لک لازم اوله غن مجازا
 لطیف سبلک در لرنه که بوبیت ده ظاهر در **شعر** بر لکی
 علت بواجب شناخت تواند سبلک دآروی در دست
 لطیف و شیرین دیجک برده سبلک و سیرین در لرو
 سرعتدن سبلک لکه نهایت اوله علی النور و بر دی
 دیجک برده سبلک داد در لرنه که بوبیت ده واقع
 اولوبدر **۳** سبلک داد سوکندان پالک دین بیزدان
 هفت آسمان وزین سنک مجازا قدر قیمت مسنده

کسر

استعمال اولورنته که بوبیتده ظاهر در ۹ بیت بر یکی
 حله کن بودی ورنک همی بر کل و مشک نهاده سنک
 بوبیت ده ده سنک اول معنایه در ۹ چه خوش
 لغت آن که سنک از تمش بود که هست هست مقنا
 طیس مقصود سنکین وزنده اغراولانه در هر مرکب
 بر جری سنک در وزن معنایه وزنی اغراولانه
 سنک در وزن که بوبیت ده واقع اول بود ۹ تر کو سنک
 ازان بهیدی که باری کران سنک و فربه بیدی بوبیت
 ده ده سنک و سنک و برونبار سپردنی یعقوب
 فرزانه باز بر جری ده بایله تون در که لسان فارسیده
 بر نوع ادات اصاف در که هر چه نیبه مؤکده در شلا
 رنگله متصف اولانه رنگین چرکه متصف اولانه چرکین
 در هر قبیله چرکین دد کله استعاره هر قبیله دقچده
 سبالغه قصدا و نمش در مذکور ادانک تفصیلی بکشی
 در سنکینک معنای ترکیبی وزلودر وزلولک وزن
 ده اغراق دن کنایت در سنک وزن معنایه کلد
 کنایه نه که بوبیت ده ظاهر در بیت چنان بر کفرتم

نری پلنک که کوبی ندر هر یک بسته سنک طاشن
 معنایه ده کلور بر نوع قاتی طاشه که او که کلنک
 تاثیر از سنک خارادر لوسنکین که بر جری بومعنایه
 سنک اوله طاشدن دوزلش معنایه اولور
 نه که رنگینله سنکینک فرقی برنده بومعنی تفصیل
 اولمش در **باو بهم** باونک معنای اولکله در
 بهک معنای بله در اولکله کنیدی بیک برده عجم
 باورقت در بر بردن بله کنیدی بیک برده عجم
 رفتند باوده معتبر اولان مجرد تبعیت در جمعیت
 لازم دکلدر بهم ده معتبر اولی جمعیت در تبعیت
 لازم دکلدر باونک اصلی با او در بالسان فارسی ده مقنا
 مذکور ای افاده ایدر نه که بوبیت دن ظاهر در **بیت**
 دهنت کرچه زما خاتم دلها زد دید چون بخندد
 همه دانند که خاتم بالوست بوبیت ده ده بالاول
 معنای چن در **اسایش** دو کیتی تفسیرانی دو حرقت
 باد و ستان تطف باد شمنان مدارا الف که حرف
 علت دن در لسان فارسی ده حذقی شایع در

اصلي با اولی بنك معنای اولدركه ذكر اولندي فتحه
ایله اولی بنك كه اصلي اوله بادن مخفف اولیه بر فلج
معنای واردر بری قسم معنای درنته كه بوبیت ده
ظاهر در **بجانب** دوست بخون قدیم و عهد درست
كه مونی دل و جانم دعا و دولت اوست بر معنای
لسان عربی کی فی معنای در مدخولتک نظر فیت افاده
ایدزنته كه بوبیت ده ظاهر در **بیت** کسی بدوزن گشت
طرفی نیست از عاقبت به كه نفروشتد مستوری
بلستان غما لسان عربیده سببیت ایچون کلن باه
مکسور معناسنده افاده ایدزنته كه بوبیت ده ظاهر
در **شعر** باز آمد آن مهی که ندیدنی فلک بخواب
آورد آتشی که نیرد بهیج آب لسان عربی کی
الی معناسنه ده کلورنته كه بوبیت ده ظاهر در
عاشق که شد یار بجالش نظر نکرد ای خواجه در
نیست و کرنه طبیب هست نظر الیه در بحر بدو
نظر کرد در نظر الی الیه اولی تعدیه نیی الیه
ادا اید لسان عربی کی لامله لعله بایله افاده

اولان الصاق معناسنه ده کلورنته كه بو
بیت ده ظاهر در **شعر** سنبلستان خطم خشك
نکشت است هوزر یمن آید كه آهوی خطا بید
عبارت ترکیله ادا اولند قدده اول کی معنای
بری برندن فرقی ظاهر اولمز اول سبیدن بحر الغراب
صاحبی الی معناسنه کلن بی الصاق ایچون صانع در
مذکور بیت ایله كه كلام اونده الی معناسیله تمام اولور
اشتهاد مقامنده کورم شد در غلط اتش در لسان
فاری ده بادیخی الی معناسنه کلورنته كه بوبیت ده
ظاهر در **شعر** کز تیغش مزاجت بیند چون دو پیکر
شود اسد برو نیم اصل كلام اسد دو نیم شود در
ضرورت وزن ایچون نظم كلام متغیر اولیجی مذکور
حرفك زیاده یی مستحق اولدی شود اسد دو نیم نه
نوع سقلت اولور دی بناگاه دکی کی باده كه شعر
ده واقع اولبد زاید در **بیت** از پرده و لعب
بناگاه بر ماه فلک نظر کارند صدمره بیک کمان
کرو بردانی آسمان شمارند بحر الغراب صاحبی

کمال خجندینک برینده کی **۴** بطلب یافت
 نشان از لب شیرین فرهاد ده سوی لعل نبرد
 بجز کوه کتان حرف یابی زاید صافش در غلط
 امش در اول یا سببیت ایچون در اول معنی
 تعبیر ده عرب بالطلب در بای سببیت کتور
 ترک طلب ایله در عبارت بطلب دکی با طلب
 طلبه دکی له معناسن افاده ایدیچک زیاده
 لك احتمالی قالمز تفصیل اوانان احوال ینک
 در که مفتوح در بادن مخفف اولنه مشتبه
 اولان اولدر اول ینک که مکسور اوله
 مذکور هرقه اشتباه یوقدر اوانک حالیدخی
 برنده بیان اولندر بهمده اولن معنای
 اجتماع برینده ظاهر در **بیت** اندک اندک
 بهم شود بسیار دانه دانه است غله در
 انبار بهمک اصلی باهم در الف حذف اولشی
 بهم قالمش در بهم معنای ترکیبیدن بانه معنی
 نقل اولمش در بانک معنای او تدمش در او کچون

در که بر بایله دخی جمع اولوزنه که بر بیت ده
 واقع اولدر **بیت** از پی چشم بدست آن که
 در ایام بهار خار با خاصیت عدل تو با کمال
 نهم است لسان فارسی ده هم معنای ترکیبی افان
 ایدرنه که سابقا تفصیل اولمش در مثله بولده
 شریک اولنه همراه اوده شریک اولنه هخانه
 در لر بریره در لشی نسبه واهم در لر نته که بو
 مصرعدن ظاهر در **۴** دهان ورد فرام نمی شود
 زفرج فرام مرکب در بر جزی فراد که مقابل
 فرو در فوانک اصلی فواز فوانک اصلی فرو در
 ترکیبه کلیمک اخر حرف لری حذف اولمش در تخفیف
 فواهمک معنای ترکیبی دو کلمش طاعش سنه لری
 قالدر وب بریره کتور وب جمع اتمکدر مطلقا
 بریره کتور لشمه فرام در لر فالدر مق معناسن اسفا
 ایدر لر دور لو بجمع اولشمه درم در لر بوزن درم
 در بچک برده عجم روی درم کشید در دی بوکلی
 دی بچک برده درم کرد در درم معنای مذکور

مراد اولدوغي بوبیت دن ظاهر در **ه** یکی بچه کورک
بی پرورید جو پرورده شد خواهه درم دریدسان
فارسیده مع شول معناده استعمال اولور که ترکی
دلده اوندن ده ایله تبییر ایدر لر مثله او ده کلمدی
دیجک برده عجم او مع نیامد در بوبیت ده **بیت**
کوفض خدائی گذارد ارفوض قوج غی ندارد مع اول
معناده مستعمل در لسان فارسی ده مع بر معناده
دخی مستعمل در که ترکی دلده ده اوندن مع ایله تبییر
ایدر لر مثله ترک هم استر هم قور قور در عجم هم جو بیگ
ترست در نته که بوبیت ده واقع اولو بد **بیت**
بدانسی نام غواهی بود زرق که هر در جوید وهم
ترسد از غرق • چنان دکی عده اوله عدد ترک هم
ادبانه در عجم چنانست در لسان فارسی ده جمله
معنا سنه ده در جمله ویردی دیجک برده عجم
هر ادا در رهنه بی اولور سه بنی کسه به ودان
در نته که بوبیت دن اکلور **بیت** زرق هنر
روزی نه هر کیست از عهدان ره بدیشتان

نیمه ناک اخرنده کی ها نقل چون در معنای عام اصیل
معنای خاص علی به نیمه دکی ها کی نیم مطلقا بار مر کرده
نک اسم خاصه در اخرنده کی ها نقل چون در **مکس زنبور پشه**
مکس اسم عام در معنای ارویه صاد قدزنته که بوبیت دن
ظاهر در **ه** یکی زان مکس که انکین کرود به ارض مکس له
انکین خر بود سکک قور یا جغه مکس ان در لرتنه که
بوبیت دن ظاهر در **ه** جامه که اسلام بر اصحاب رین
بر فرشته است مکس ان دیو بولفظ مرکب پلینه به ده
صادق در که لسان فارسی ده او که باد پزن در لرتنه
خسروک یومصر عذق ظاهر در **ه** باد پزن اتایک مکس
است او غلجقلرک مو دبنه که ترکیده لا لادرلو
لسان فارسی ده اتایک در لوزنبور خصوص ایله ارنوک
ایم دزنته که بوبیت ده ظاهر در **بیت** که یافت این قصب
سکری بقامت فی که دوختای علی خرقه بر قد
اشک اروسنه ده خر مکس در لرمعنای مکس ده عجم
وار ایدو کی بوندن ده ظاهر در پشه خصوص ایله
سوری سکک دزنته که بوبیت دن ظاهر در **بیت**

پشه چو پر شد بزند پیل را باجه مردی و صلابت
که اوست اصل کلام بزند پیل را که اوست باجه مردی
و صلابت در وزن و قافیه ضروری چون اصل دن
عدول و لونید را اول سبیدن وجه مراد مکتوف دکل
در ترک جنبلك دید که لسان فارسی ده پشه خانه
در لوتانا ردانده چینی دیو سکه در **لرها** **هایون**
هایر کله یی مبارک قوئی در نته که بوبیت دن ظاهر در
بیت بن هائی نکرده ظلها اول کی زلف دام ظلها
کله یی مرغوب اولد و بنی بوبیت دن ظاهر در **لرها** کوها
از جهان شود معدوم کسی نیاید بزیر سایه یی بوم مذکور
قوشك کله یی مک او زرنه دوشره اول کسه
سلطان اولور در خلق اراسنده اشتیازی او کله
در نته که بوبیت دن ظاهر در **بیت** عجیبی اولد سه
عونی جهان سلطانلری غائی که دوشدی او ستنه
سایه سنك زلفك هاسندن هانك اصلي های در
اخره حرف یا حذف اولمش در پادن و سادن و
خادن و رادن حذف اولد بنی کبی دست و پاد را

اصلي پای در سمت در لر اصلي پای در شکر خادر لر
اصلي خایدر خود را در لر اصلي رای در عابوبیت ده اصلي
اوزرنه ذکر اولونمش در **لرها** های بر سر مرغان ازان
شرف دارد که استخوان خورد و جانور نیاز دارد هاون
قوتلور در عایه نسبت دن حاصل اولمش معنی در آخر
کله دن و اولسان فارسیده بر نوع نسبت دن عبارتند
نیکوده سزوده با نوده او یله در نته که سابقا بن
اولونمش در پایله او بنی نسبتی تاکید ایچون نون زیاده
ایدوب نکی و شیرینی دد کوری کبی و اوله اولمش بنی
تاکید ایچون نون زیاده ایدر لر هایون درون اندر
در لر رونك الدرونك اصل لری در واندر و در
و اونسبت ایچون نون تاکید ایچون در **بیت** **لرها**
ایسان فارسیده ظرفیت افاده ایدن پای مفتوحه
نك که اول کله ده واقع اولور در له القبا یی و ادا
معنای بری بر نه قریب در فرق لری بود که مذکور
بانك افاده ایدن کی ظرفیت غول معنا در که ترکیده
اونلده ابله تعبیر اولور مثله دکرده دیجك

بدید باد نور یوز زنده دیجک برده بروی زمین
 دنور لفظ درک مدلولی ایچ دره درون ایچودر
 اول و اوله نون نسبة مؤکده ایچون در زنده که سابقا
 بیان اولندی یچنده دملواو یچی عجم در لوبای مذکور
 جمع ایدر مثلاً دکن یچنده دیجک برده بدید در زنده
 بوبیت ده واقع اولوبدیر **بیت** بدید باد منافع بی غار
 اگر خواهی سلامت در کنار است او مستنده دملواو یچی
 مذکور بای بر له جمع ایدر مثلاً یوز نیک او مستنده یجک
 برده بروی زمین بر دزنده که بوبیت ده واقع **بیت**
 بس نامود که زیر زمین دفن کرده اند کز هندی بی روی
 زمین بر نشان نماید بولک ده در کبی مغالوب مستعد
 در بوراده مراد اولی معنی بردن اوست **در بقوترا**
 لسان فارسی ده اول کلیه لاحق اولان بای مفتوحه
 ایله که تعدیه معنائی افاده ایدر آخر کلمه ده ایراد
 اولفی را اورنا ستده که اولده ادات تعدیه
 التباس نامر و اردر مثلاً سکا دیجک برده عجم بتوقم
 توده در یکا دیجک برده یعنی ده در مراده در اکا دیجک

برده باوده در او راده در فرق لری بودر که رانک
 افاده اتدو کی تعدیه ده عموم وارد بر نوع تعدیه
 دخی وارد در که را اونی افاده ایدر مذکور با افاده عجم
 بنی سنی اونی دیجک برده مر از او راد نور بنی بتو با و عجم
 عجم سنی قز دی دملواو لسه ترا خواند در بتو خواند
 اول ایکنده ده حال بوبله در ترانک اصلی تورادر
 واو حذف اولندر تخفیف حروف علتک آخر کلمه دن
 حذفی لسان فارسی ده شایع در مرانک اصلی می
 در رایه متصل اولدقده منک نونی حذف اولنق
 در تخفیف اول و اوله بونونک حذفی رایه اتصالله
 مشروط در تو اولسون می اولسون منفصل اولسه
 و اوله نون حذف اولنق مثلاً تو کردی می کردم در لوب
 نکردی بکردم در لوب رانک غیری نه متصل اولسه
 لوده حال اوله در مثلاً منی دز لر منشی در لوبته که
 بوبیت ده واقع اولدیر **منشی تاج** داد من
 سر کشید منشی تیغ داد من بنی بر کشید توده ده حال
 بوبله در مذکور تخمین منفصله نک جمع لری خلاف

قیاس و زر نه در اولك جمع ایشان در نه که سابقا
 شانله ایشانك فرقی بیان اولندی برده ذکر اولتی
 در منك جمع مادر نه که بوبیت ده ظاهر در بیت
 ما بیم بعثتی تو تو لا کرده و طاعت و معصیت
 ترا کرده بن لك دیکه برده عجمی در بزرگ دیکه
 برده مای در نه که بوبیت ده ظاهر در **چون صوگ**
 طیارغ او کله مای مین نه در او زاده بومای و مین
 نونك جمع شما در نه که بوبیت ده ظاهر در **دلخراش بیکند**
 ز نهاری دوستان جان من جان شما صاف دیکه
 برده لسان فارسیده زینهار در لر زنهار ده در لر
 نه که بوبیت ده ایکسی بله واقع اولیده **زینهار**
 از قرین بد زنهار و قاریت عذاب النار مرادی بمله
 آخر کله به لاق اولی بملک مدلول لوی مشتبه در
 ایکسی ده نفس مستکرم ضمیری در فرق لوی بودر که
 اولیم که مفتوح در اول راده او لور ضمیر منفصل
 در لسان عربی کی انا معنا سنه در اولیم که سکن
 در و آخر کله به لاق اولور دایم دکی دانستم دکی

بیم بی ضمیر متصل در لسان عربی کی تاء مضمومه معناه
 در که آخر کله متصل او لور تاء علت کی گاه او لور اول
 ایکسی ضمیری جمع ایدر لور منم در لور نه که بوبیت ده واقع
 او لوبدر **بیت** منم که گوشه و پنجاه خانه مست
 دعای پیر معانی و رد صبحگاه مست اول نیم دیکه
 برده ان منم در لور نه که بوبیت ده واقع اولیده **ان**
 نه منی باشم که روز جنب بی پشت منی ان منم که اندر
 میان خاک و خون بی سیری بناد لور دیکه برده منی آنم
 در لور نه که بوبیت ده واقع اولیده **منی آنم** که باشم
 بازی کنم میان بلای سرفرازی کنم **زنده پاره چاک**
شکاف کاف زنده زای عجمی نک فتحه سیله بی غله
 بر تلک در لر زنده براهی در لور نه که بوبیت ده واقع
 اولیده **چو کل کرچه** او زنده براهی است و پی بوی
 او از ذکر کلش است زنده جامه در لور نه که بوبیت
 ده واقع اولیده **دید وقتی** که یک بر آکده زنده
 زیر جامه و زنده زای عربی نک فتحه سیله زنده
 معنای آخر افاده ایدر بویک صویه زنده رود بویک

فيله زنده بيل درلر نته كه بوبيت ده ظاهر در **بيت**
بكي ماي بود در رو دنيل بالا و پرتا چوده دن پيل
زاي عري نك كسر سيله زنده دريدر مرده مقابلي در كه
مردن دن اسم مفعول در پاره باي عجيلا بر حمله دن ابرشته
درلر نكي دله ده بو معناده استوال اولور نته كه بنده
واقع اوليدر **شعر** كلنك اديغه دكني دكه ماره اولور
دي برج و بارو بر حصاره بر پاره بي درلر كوپاره دكي
پاره بو مضايه در اصلي كاوپاره در كاوك الي حذف
اولمق در شمس غري كاوپاره نك ياننده رم كاوشد
دست در بوبيتي مثال كتر مرشد در **بيت** كترين بخشش
زهد او صدهزاران دست و كوپاره بر بنون نته
لو غرسلر پاره پاره ماوادي درلر باي عري ايله اولمق
پاره قله معناسنه در نته كه بوبيت دن ظاهر در **بيت**
هر كجا هيبتش كشد لشكر چه كشيد ز حصين و از باره
آنه دن اطلاق اولور نته كه بوبيت دن ظاهر در
نشت از بر پاره تند باز هي رفت باوي در مر
ساز باره كره معناسنه ده كلور نته كه بوبيت دن

ظاهر در **بيت** سكي رالفه هر كز فراموش بگرد و زرخ
صد پاره اش سنك باره نك بر معنای دخی وار كه
تركي دل ده اوندن خصوصه حمله تبير ايدر
شده بنم خصوصه بنم حقه در لر حم او راده در
پاره من در نته كه بوبيت ده واقع اوليدر **4** در پاره
تو منم هواخواه در پاره من تويي دز كاه چاك
بر تقي در پاره دي بچك برده حج چاك شد در نته كه
بوبيت دن ظاهر در **4** تاكي در فراق چهره نو داني
وجيب خويش سارم جان بر نته چاك شده در
ننه كه بور باي ده واقع اوليدر **رباعي** كر بمانيم نده
بر دو زيم دامني كرفراق چاك شده و رغايم عذر
ما بپدير اي بسا ازو كه خاك شده بر تقي اولي
نسته به چاك چاك در نته كه بوبيت دن ظاهر در
بيت تن از خوي بر آب و دهان پر خاك زبان
كشته از تشنگي چاك چاك چاك لغت مشتر كه
بر نوع صدا به اسم ده اوليدر ترك چاق چاق
ديدي برده حج چاك چاك در نته كه بوبيت ده ظاهر

چکا چاک خجی بگردون رسید ز هندوستان
 خون بجیخون رسید چکا چاک را اصلی چکا چاک
 در چاک اولد الف حذف اولد در کی چاک اوتا
 سندی برابر دی لبالب دی الف در بو الفک
 اصلی سرائیله سراسر ک فرقی رنده بیان اولوبدر شکاف
 ابرق در ابریشی یکی پاره اولوبنخوده شکافته در لر
 شکافتن یارمنی در نته که بوبیت دن ظاهر **در** استره
 هر چند زبان نیز یافت موسترد مونوآند شکافت
 شکوفه بوندن ماهوز در چچک ده اچلد غی وقت
 یارلق بولور شکاف اسم فاعل در شکافتن دن تنه که بو
 بیتدن ظاهر **در** کشت خشک ارفغان سف شکاف
 ذاکران را درون زلب نانا ف مو شکاف دی شکاف
 بو معنایه در مو شکافک معنای ترکیبی فل یازنجی
 در استعاره طریقی ایله تحقیق کلام ده تدقیق ابد
 مکسیه مو شکاف در ک کاف یارق در کافتن دن
 مشتق در معنای کافتن یارمق در نته که بوبیت
 دن ظاهر **در بیت** و یا باز کافر زمین رازم برشت

بخاک اندرون پیشی کم کاف اسم فاعل ده کلوز فعل
 مذکور دن یازنجی معنایه امرده کلوزنه که بوبیت
 ده ظاهر **در** کشا ورز و آهنکرو پای یاف چوبکار
 مانند سرشان بکاف کافله شکافک معنای بری برنه
 قریب اولماغی ابو منصور اسدی و شمس غفری فرق
 انماشی در بحر الغرایب صاحبی ده اولنره تقلید انشی
 یارق ده که معنای کاف در لر لوب کتک لادف ککله
 شکاف ده اول معنی معتبر در اسان عربی کی فصله
 قسم بی هر ذکر اولنر کافله شکافک معنای **حقیقی**
 لری در مجازاً احد هوای تحریره استعمال جایز در
 اولونده علاقه و مجازییه ظاهر **در** **بار بارو**
 دز قلعه در دز دارا و دز مرکب در بر جری دز در که
 معنای ذکر اولندی بر جری ده دارد در که داشتن دن
 اسم فاعل هر حافظ معنایه قلعه بنکی لرینک اولو
 دز دار در لر قلعه نک حفظی امری اولنک الذه او
 لدغدن او تر دنته که بوبیت دن ظاهر **در بیت**
 دزداری دری دزدید دزدی زهی دزدی که

در دزد دزد دار و زمانك دخی بر جری دزد در بر
جری ده مان در که مانق دنام فاعل در معنای
بگری در کدو و بویلو کسه به تشبیه در زمان در
بارہ قلعه غلستان در نته که سابقا بیان اولندی
بارونك معنای بر غاز در نته که بویست ده ظاهر
در **شعر** برج افلاک که روبرو دیدی فلک
بلکه انده بر بار ویدی یکسند ده اصلي بار در برك
افرنده هانقل چون در معنای عام اصلي دن معنای
خاصی علی به بر نك اخرندي و او نسبت مخصوصه
ایچون در نیکو دکی هندو دکی و او کی باره ایله بارو
نه ایله تنوکی در نونك اصلي تنو مندك بیانده
ذکر اولمش در بو و اوک عن قریب تفصیلی کسه کرد
در باذن الله تعالی **هندي هندو** هند اسم مملکت
در هندي اول مملکت نسبتی اولی ننه در اخرندي
پایای نسبت در رومی دکی کی بو حرفك مدلولی
اولی نسبت ده لزوم معتبر دکلدر منسوب اولی
ادی اولماق ده معتبر دکلدر هانك مدلولی اولی

نسبت ده لزوم معتبر در اما ادی اولی معتبر
دکلدر دسته ده و پایه ده و ساره ده اولی
ها کی اما اول نسبت که و اوک مدلولی در اول
نسبت ده هم لزوم معتبر در هم منسوب اولی آدی
اولی معتبر در هند و یله هندینك ایکی جهندن فوقی
وارد بر یکه غیر دیاردن کلوب هند ده توطی
ایده نه هندي در لر کویدن کلوب شهر ده یرلشنه شهر
د دکلری کی اما هند و دفر لر هند و شول طایفه مخصوصه
در که دیار هنده نسبت جبلتی و وارد در عرب و عجم
و ترك و دیلمر کی غیر یی رن کلوب اول دیار ده
توطی ایده نه هند و دفر لر اول سیدن هند و ستان
دور عرستان عجمستان تركستان دیستان دندکی
کی هندي ستان دفر روی ستان دندکی کی ستانك
مفهومنده نشو و نما اونده اولی معتبر در بریره و
کل کتور وید و کسه لر اولیره کستان دفر ستانك
معنای وضعی نه ایدی کستان ایله دستان فرقه
بیان اولوب در جهت اخرندي دن فوقی بودر که آدی

اولیانه هندو در خور حیوان او لسون جادا و لسون
 اما هندی در لومثله قلی هندی ایله توصیف ایدر بویغ
 هندی در لومثله و نك اصلي هندوي در اخرن دن حرفیا
 حذف او لفتی در نیکی ایله نیکونك فرقه ده اصلي بیان
 اولو بندر **ایزد یزدان** ایزد لسان فارسي ده باری تعالی
 نك علی در لسان عربی کی لفظه الله کی لسان ترکی کی
 توی لفظی کی زای محه نك فتحه سیله در نته که بوبیت دن
 ظاهر در **بیت** بجا آمدان وعده ایزدی یزدان
 بر پاک و دور از بدی یزدان لسان فارسیده یارادی
 معناسنه در که لسان عربیده او که خالی در لومثله که
 بوبیت دن ظاهر در **بیت** سبک داد و سوکندان پاک
 دین یزدان هفت آمان و زین بجوی اصطلاحنده
 یزدان خالق خیره مخصوص در خالق شره او نلوا هر یزدان
 نته که سابقا کبر له ترسانك فرقی بیان او لندگی برده ^{تفصیل}
 اولفتی در بحر العراب صاحب یزدان ایله یزدانی فرق اتوب
 ایکسیده لفظ ترکی ایله تفسیر ایدر لفظ خدای که
 مرکب اوله اصلي خورای اوله واجب لذانه معناسنه

حق تعالی به مخصوص اسمادن در اما لفظ خدای که
 مغرد اوله معنای صاحب در حق تعالی به اختصاصی
 یوقدر بونك تفصیلی ده سابقا مذکور او لیدر شواهد
 و دلایلی ایله **کام یان یازیدن پیرون** کام کاف
 بحر ایله ادم در نته که بوبیت دن ظاهر در **بیت** گوشه
 کیران ستوده نامر بوند کوجه کردن فراخ کامر بوند
 کام لغت مشترکه در بر معنای دخی طماق نته که بوبیت دن
 ظاهر در ذوالفقار علی در نیام و زبان سعدی در کام
 کاف عربی ایله اولیجی کام مراد معناسنه در نته که بوبیت
 دن ظاهر در **شعر** ساقی بنور باده بیغ و زجام ما
 مطرب بزن که کار جهان شد بکام ما کاران خراونی
 کامر بومعنایه در بر فری دخی ران در که راندن دن
 اسم فاعل در سورجی معناسنه کامرانك معنای ترکیبی
 مراد سورجی در کام کار دخی کامر دخی اول معنایه در
 کارایشی در مرادن اشبیه به کامکار در لومثله که بوبیت دن
 ظاهر در **چه** کردن زبان بریدی کامکار چه در سلیان
 داشتی کوزه مارا یاز قولاچ در نته که بوبیت دن

ظاهر در **۴** کوازه برآمد بسان کوازه در فنی برافراخته
 هفت باز یازیدن دن باخو ز اسم در پیوندن یکی
 یازیدن یکی او چک در اما کیفیت لره مختلف در
 پیوندن او چکله او چکله را و چکله نچکشی ترکیه پیونده در
 نه که بوبیت ظاهر در **۴** در پی ان غله پیونده کشت
 رنجه مشو چون قلم آسوده کشت پمانه پیوندن دن
 ماخو ز اسم در معنای او چک در بویک ساغر پمانه
 و دکری نه که بوبیت ده ظاهر در **بیت** باده و لعلش
 کز برنی دور باد راح روح که و پمان ده پمانه کیست
 نشیرها در استعاره طریقی ایله پمان اسم فاعل در او چک در
 نه که بوبیت ده ظاهر در **۴** دشمن آتش نهاد و باد بهارا
 بخواه خاک بر سر کن که اب رفته باز آمدن بخو یازیدن و لا
 و یا آدم یوب او چکله در شمس خرمی بوفرقدن غافل او کو
 معیار جمالیده یازیدن پیوندن ایله تفسیر انشی در باز
 اسم فاعل کلورادیلچی معنای یازیدن دن او کابنه
 یازیدن ادملق معنای مجازا آدمی یکج آدنه
 دیر یاز در لر و بطی لمر که معنای سندن او نکل نه

ایدر لرنه که بوبیده ظاهر در **۴** اگر چند باشد شب
 دیر یاز برو تیرکی سم غاند در از آدمی نیز آدنه
 تند یاز در لر و سیر لمر که معنای سندن او نکل
 کنایت ایدر لرنه که بوبیت ده ظاهر در **۴** نشست
 از بر باره و تند باز هفت باوی بی در نما ساز باز
 صیغه و مفتر که در امر معنای سنده ده کلوراد مله
 دیکج برده بار در لر او نکل میل دن کنایت ایدر لرنه
 بوبیت ده ظاهر در **۴** بیاسای چندی ده بدملو
 سویی مردی یاز و باز رهونی یازیدن مجازا ادملق
 معنای سنده کلر کنایه ال او زتن معنای سنده ده کلور
 علقه و مجازیه ایکسده ده ظاهر در بری آدمله
 او چکله و لازمی بری قولاجله او چکله و لازمی
 ال او زندی دیکج برده ده عم دست یازیدن در ال
 او زنه دیکج برده ده دست مبارز در نه که بوبیت
 ده واقع اولیدر **۴** بخمر از سر بران تو پای مننه بخ
 بسوی زرخندان ساده دست مبارز **خوش خرنیک**
 بواسطه ایکسیده الفاظ مرکبه دن در عبارت

خرده اشتراک لری وارد در لفظ جهرتند معنی جهرتند که
اول سببند محل اشتباه اولوب بیانه محتاج الفاظ
و عبارات سکندره مسلک اولدی خروثک بر خری
خرد که معنای مرکب معروف در نته که بوبیت ده ظاهر
در **خرعی** اگر بکه رود چون بیاید هنوز خرابند
بر خری ده کوئی در که معنای قولا ق در که نته که بوبیت
ده ظاهر در **شعر** کوئی خری قوئی و دیگر کوئی خری
مخنی را در نباید کوئی خری عبارت کوئی بوند در ستمای
لسان ترکیده او که کوئی در قولا غه تشبیه التشر
در خرنده فی هاشا برست جهرتند اولی مناسبی اظهار
در طوشنه خروثی دید کلری قولا فی خرقولا غه بکود
کنند او ترود در خروثک اصلی خارجک در بر خری بخار
در که معنای دکن در تخفیف الی حذف اولی در و خ
قالمی در ده دن حذف اولدی بی که اصلی داه در
فردوی نك بوبیتها صلی او زرنه مذکور در **بیت**
ا بر داه و دو هفت شد کنج دای کرفتند هر یک ترا
و ارجای حروف علتک که و ای حرف لری در لسان فار

150
سیده حذ فی شایع در نته که سابقا بیان او لبدر
بر خری ده چنک در جیم عجمی ایله معنای حقیقی بر خری
قوش در نای در نته که چنک ایله چنکالک فرقی نمکند
بیان او لوغشده خروثک پنج در نته که بوبیت دن ظاهر
در جهرت در از چنک خروثک مور جهان کشت روشنی
بان بلور اسمک ایکی جز نك ده استعالی استعاره طریقی
ایله در قساجلری هیئتده بر خری قوشی در نای غه حدیده
دکنه تشبیه التشر در تشبیه ثانی دن غرضی در نای
شدنی یوقد غه تشبیه در خروثک خار پست بی در
اما استعاره اولک البقی بر خرنده در **زنده کی**
زندگانی زنده در ی معناسنه در نته که غرضی
بور با یی سنده ظاهر در **ربای** در پای اجل چون بکنند
شوم و زدست قش رنج بر کنند شوم ز نهار کلم
عجز صراحی بکنند تا چون که زیاده پر شوم زنده شوم
زنده نك مقابلی مرده در که معنای اولود نته که
بور با عیدن ظاهر در **ربای** چون مرده شوم خالک
مر اکمر سازید و لحوال ره عبرت مردم سازید خالک

تن من بیاده اغشته کنید و زکالبد مرخشت رخسار
 سازید زندگی در **دیک** در که لسان عربیده او که حیث
 در لول اخرنده کی پایایی نسبت در کاف زیاده اولند
 غنک سبی زندک اخرنده های غیر موقوفه
 در هر اسم که اخرنده اول ها اوله او کایایی نسبت
 داخل اولین قبله بر کاف زیاده اول نور مثله مرده کی
 ثمره کی بندگی خواننده کی در لول لسان فارسی نک
 قواعد مطرده سندن در زندگانی در **دیک** در حیث
 دن تمن معنای در زنده که عرضیامک بر ربای سندن
 ظاهر در **ی** نوشی که عرجاودانی اینست خود حالت
 از روز جوانی اینست هنگام کل و باده و یاران
 مرست خوشی بائی دی که زندگانی اینست زند
 کانی دکی کاف و یا همان زندگی دکی کاف و یا در
 الف و نون زیاده اولش در مبالغه لیچون نسبت
 بقاعده لسان فارسی ده ده اعتبار اولش در زنده که
 اوایل رساله ده تقریر اولش در در **دیک** در **دیک**
 متفرع اولوب او کالختصاص تایی اولد و غنک

او تر و اول مبالغه بونده اعتبار اندی لول و اول
 ایکی معنادن تعبیرده فرق ده حاصل اولدی اول فرق
 بو بیتدن ظاهر در کز بجان زندگیست حیوانرا زندگان
 تو میدی جان را پهلوی ده فارسی و در یکی بر در لول
 دل در زنده که بو بیت دن ظاهر در **بیت** بیاموخته کزی
 و جادویی بدانسته چینی و پهلوی فردوی بو بیتدن
 پهلوی جادویه قافیه ایدوب لامنک پهلونک مهنون
 اعتبار انش در بیت سابقده کچنر و قافیه ایدوب
 لامنی مفتوح اعتبار انش در ایکی ده جایز در نوکی
 شوه ده قافیه اولور مفتوح اعتبار اولور زنده که عر
 خیامک بر ربای سنده ظاهر در **ربای** بکرمه بی کرمه
 ز عمر توبه هر جا که نه می طریق بیرون شوید **دیک** تلک
 به از بخت فریدون و قباد خشت سر خمر ز تاج کچنر ویه
 او یه ده قافیه اولور مهنون اعتبار اولور زنده که عر
 خیامک بر ربای سنده ظاهر در **ربای** نه جامه نه عر کرمه
 نخواهد شد نه کار کسی بکام او خواهد شد منزل بکنار
 آب کمر و بسجوی کین کوزه چو شکست سبو خواهد شد

مذکور شاعر مشهورك بوشعرندن اكلني اولدركه مذهب
باطل ناسخه قایل اولن جاهل لرین اوله زبانی پهلوی ایله تو
صیف شاعر مذکورك بوربای سنده واقع اولبدن رو
زیست خوش و هوایه کمر است و نه مرد ابراز رخ گلزار
می شوید کرد بلبل بزبان پهلوی باکل زرد فریادی زند که
می باید خورد لسان پهلوی دن فصاحت یوغدغه بوربای
ده اشادت وارد پهلونیک نسبتند مبالغه قصد ایست
الف و نون زیاده ایله لر پهلوانی درلونه که فرد و یکنک
بویتلرندن ظاهر در **شعر** کشاده زبان و جوانیست
سخن گفتن پهلوانیست هست اگر پهلوانی ندانی زبان بناید
توار و ندراد جمله خوان بوالف و نون لسانی دکی ربانی دکی
الف نون در مبالغه لپون زیاده ی لسان عرب ده اعتبار
اولونم در نه که جوهری صحاح ده بیان انش در لسان فارسی
ده ده مستعلی در مثلاً کیه نسبت ده کیانی در لو خسروك
نسبت ده خسروانی در لر لسان فارسی نیک درسی فصیح
نه که سابقا بیان اولوندی پهلوی ی فصیح دکل در نه
لسان عربیده ده حال او یله در شهری سنك دی فصیح دکل

در بادیه نشین لرینك دی فصیح در پهلوانی بر معنای
دی وار در پهلوان مغدله پهلوان مرکب فرقی بیان
اولندی برده تقصیر اولونیدر زبانیك معنای حقیقی ی
التکلمه اولن عضو مخصوص در که عرب او که لسان ورك
دل در نه که بویت دن ظاهر در **شعر** زبان در دهان
ای فرد مندر چیست کلید در کنج صاحب هنر لغت منته
ده استعال اولور استعاره طریقی ایله اولده التکلمه او
لدو غدن او توری کلستاندن شیخ سعدیق برکلامند
بیچاره در ان حالت نومیدی بزبانی که داشت ملکر را
دشنام دادن گرفت واقع اولن زبان دن مراد لغت
معنی در کل مر مذکورك شرحده ای بلسانه النبی
فیه دین کسته خط فاحش انشدرا اول تقدیریه عبارت
بزبانی که داشت لغوا ولدغی بلامشده عبارت لسان
ده ده استعاره مذکور شایع در نه که سابقا روا
اولنان حدیث نبوی ده واقع در لسان اهل الجنة دنا
مراد جنت اهلنك استعال انکری لغت در دل لفظنده
اول استعاره وارد در مثله بی اولن کسته به دل بلر نور

اسب ستر اسب مخصوصه آتک اسی درنته که بوبیت
دن ظاهر در پیاده انا نم فرستاد طوی که اسب بستانم
از اشکبوس ستر مطلقا بک در آت اولسون قاتر اولسون
اشک اولسون دوه اولسون شیخ سعدی بک بونظمده
شعر ان شنید سنی که وقتی تاجری در بیابانی بیفتاد از
ستر گفت چشم تنک دنیا دارا یا قاغت پر کذباخت
کور واقع ادنی اطلاق او زرینه در خصوص صیله آت با قاتر
مراد اولد غیظا دکل در تمام کلام اول تعبیه توفی
یوقدر ستر لفظنک دودیه اطلاق قند بر قید معتبر
در حافظ الدین کوردی قفا و اسنده بیان اتمش
بو عبارتله لفظ ستر لا یتنا والابل الا ان کان فی موضع
بر کمال ابل ایضا بحر ستر لفظنک که بمیننده اولک
حکمی بیان صد دنده ابراد اولونشی در کلام مذکور
مذکور لفظنک عربی و لسانی اقتضا انز نیلین چار پایه
ستر اطلاق اولنم بحر الغایب صاجی که ستر طوار در
اسم عام در جمع درت ابقلوبه اطلاق اولنور دمشق در
اصابت انشی در ای آتوک که یه که یوله کیده بر نه بنه

۱۵۷
برنی یدک ایده دواسبه در لراسم مرکب در لغزندی
ها معنای عام تر ترکیبی دن معنای خلایق یه نقل
ایچون در چارچوبه دکی ها کی هر درت اغاجه چارچوبه
اطلاق اولنور چارچوبه مخصوص در لسان ترکیده
چرچوه دکلری غیر یسینه اطلاق اولنم دواسبه ده
اوله در هر کی اته دواسب دتور اما دواسبه
دنم اولدوقتن دواسبه دنور ایکی بر کشتنک
اوله اولک که اولنری وضع مذکور او زر نه استعمال
ایلیه دیار عجم ده اولاقلرده عادت اولمکن دوا
اولاقلده اعلام غالبه دن اولمش در قاعده مذکور
بور ساله ده مکررا ذکر اولنوب امثله متعدد سی
بیان اولنه اولقاعده او زر نه اولیجی دواسبه
معنای فر بوده وضع اصلی حسبیه اولنم مجاز مرسل
طریق ایله استعمال اولونشی اولور اما اخر ندی ها
اختصاص ایچون اولیجی دسته کی پایه دکی ها کی
لفظا مذکور معنای حقیقی سنده مستعمل اولمش اولور
حرف هتک لغز کله ده بو معنایه کله دکی ده بور ساله

اعاده اولوب نجه مثالل اراد اولسه كركدر بازن الله
تعالی عبارت اسب كچه كه باي عرقي ايله ده تلفظ اولور
اما اصلده باي عرقي ايله درنته كه سېرك اصلني بيان
دن ظاهرا ولورسپه اصلده اسپه در مركبه در ايله
ها اختصا ص دن معنای آلودر قال حمزه بن الحلی صفهان
اسم مشتق من الجندیه وذلك ان لفظ صفهان اذ ارد
الي اسم بالفارسيه كان اسپاهان وهي جمع اسپاه
واسپاه اسم للجند وقال ياقوت

بلغه الغري هو الغري وهان كانه دليل الجمع ثعنا
الفرسان والاصبر الفارس معنای اصبي تعيبي ده
اصابت اندي اما هاني جمله دليل جمع صاندي آنده
غلط اندي ادات جمع الفله نون درها امارت نسبت
اختصاصيه درنته كه سابقا بيان اولندي تفصيل
دن بو تحصيل اولدي كه اسپاهك اصلي اسپه اوله
الفك زياده يي تاكيد نسبت ايجون اوله اول مصححت
ايجون الفله نون زياده ايدر لونه كه بورساله ده بياي
كله كركدر باكوز الفك زياده سنه قاله يي نه تكلف

مقام تاكيد زياده حرف لسان فارسيده شايع
درنته كه مواقع متعدده ده بياي ككه كركدر
بازن الله تعالی اسبك اسامي والقبالي جوقدر
مثلا شیده وپور وباره ونوند وسمند وخنك
وجرمه وديزه وابرشي وشيديز درلر اما آته
شیده اطلاقي فرد وسينك بويستدن ظاهر در
نشت از بر شیده راه جوي بنزدك كودزينا
دروي شیده نك اصلي شيد در كه معنای كنشي در
نته كه بويست دن ظاهر در بيت بدو كفت زان
سوكه تابنده شيد بر آيد ريكي پرده بنيم سفيد
اخرندي هاء اختصا ص دن مراد مناسبت مشابهت
دراول معنای چون مذكور هاء استعاره لسان فارسي
ده وار درنته كه بورساله ده مثال اخذه بياي
كله كركدر بازن الله تعالی شیده نك معنای مركبي
كنشه بكونر آن در اما آته بور اطلاقي فردوي نك
بويستدن ظاهر در بيت كوازان كوازان نه اكاه
ازين كه پئون هادست بو پورزين پور لغت مشتركة

او غول مناسنه ده کلور اما اته باره دکلوي فردون
نک بویتندن ظاهر در **۶** نشست از بر باره تند باز
چی رفت باوي بی زمر ساز بار کی ده در لونه که
بویت ده ظاهر در **۶** فرود آمد بیکسو بار کی بست
در آن اندیشه بر نظار کی بست اما اته نوند دکلوي
بویت دن ظاهر در **۶** ز نقل نوندان بولاد میخ وین
ز جنبش بر افتاد میخ اته نوندک اطلاق حرکت ده
سرچی اعتبار یله در حقیقت او صافدن در نته که
فرد وینک بویتندن ظاهر در **بیت** سمند نوندی
چی راند بزم برو بر چی افرین خواند کمر اما اته
سمند اطلاق بیت مذکور دن ظاهر اددی اونک
اطلاق ده اته باعتبار الوصف در نته که بویت دن
ظاهر در **بیت** نشست از بر تازی اسب سمند چی
تاخت ترسان ز بیم کردند کل رنگدنها و لان آته
سمند در لو مقدمت الادب صاجی او بله تفسیر
امش در عبارتی بودر سمند آنکه رنگ رماد دان
دلستان عریده کله رماد در لوبی خاک تر در اما

اته جنک اطلاق بویتندن ظاهر در **بیت** تبارک
ذیولاسنر شی کلاه قوس خنک و بر کسوانشی سیاه
بونک اطلاق ده اته رنگ اعتبار یله در نته که بیت
مذکور دن اکلور معنای اق در اتمک غیری آته ده
خنک اطلاق اولور نته که بویت ده واقع اولوبدر **۶**
قوس قزح کست کمان وار کوز از دو طرف خنک
چی و سرخ توز اما اته جریمه اطلاق بویت دن کله
در **۶** پوشید سراب خفتان خنک نشست از بر
جریمه سنک رنگ بونک اطلاق ده اته رنگ اعتبار
در نته که بیت مذکور دن اکلور زحر الغرایب صاجی
جریمه بوزات دیش و بویت یله استشهاد اتمند
بیت بر اینکخت بسن جریمه کرم خیز در افکند در
هندوان رختنیز بویت ده اول دید و کی معنایه
دلالت یوقدر تعیین رنگه دلالت بیت سابقه
وار در اما اته دیره اطلاق بویت دن ظاهر در **بیت**
بفرمود تا بر نهادند زین بران دیزه پیل تن رو کین
قاتره ده اطلاق اولور نته که بویت دن ظاهر در

بیت قطار استردیزه صدوی که پارش طشت
 و طشخان بود و بی بونک دخیاته و غیر حیوانه
 اطلاق زنگ اعتبار به در لسان فارسی ده دیز شول
 زنگ دن عبارت در که ترکی دله او دنن یا غز عبارت
 تعبیر ایدر لر عجم اسب دیزه در ترک باغرات در کفر
 ندغی هانست اختصاصیه ایچون در بنفشه دکی
 رذ دکی سپید دکی هاکی لسان فارسی ده آخر کله ده
 اولی هانک برقاج معنای وارد نه که بری کلد کچه
 بوسالده بیان اولونه کوکله باذن الله تعالی اول
 معانی دن بری مذکور معنی در بونک معنای باغز
 اولد و غز اعتبار له قاره یا غزانه شبیدیز در لر قوی
 قاره اولیغی شبرنگ در لو شبیدیز ده اته باعتبار الوصفه
 اطلاق اولوز لسان دن در نه که بوبیت دن ظاهر که
بیت من و رسم واسب شبیدیز و تیغ نیار کچه
 سایه کتر تیغ بحر الخراب صاحبی ک جمله و غرابیندن
 که دیزه نك تفسیر نه ایتشده اول زنگ که اخده
 غیرت اوله یعنی بوزرق اوله توزر شکو اکثرات و صفت

مجلسی

استعمال و نور هم عرضه اطلاق هم عرضه جمع
 زنگه دلالت ایدن لغت لک حالی بود که منک اولنده
 ده خطا انشدر نه که بیان سابقدن ظاهر اولدی
 اخرنده ده خطا انش در دیز ابله دیزه و فرق انماشی
 در بونک ایچ دیز در بونک ایچ دیزه در آخر کله دکی
 هانک زیادی فی افاده ایدر کلامی در اما اته ابرشی
 اطلاق بوبیت دن ظاهر در **بیت** چو برابرش تند کشی
 سوار بلوزیدی از هیبتش کوهسار ابرشی اول معناد
 عبارت در که لسان ترکی ده ده او که ابرشی در لر
 اما تونک ابرشک الفن مدلوله تلفظ ایدر اصل ده
 مدود دکلدر بونک ده اته اطلاق باعتبار الوصفه

تم
 بعون الله
 تم

372
 Eski
 Yenikay
 KISHI
 AUGA ZADE
 MUSEYIN PASA

